

Kapitalizm Altında Sağlık Hizmeti, Sosyalizm Altında Sağlık Hizmeti

Editör Notu: Raymond Lotta'nın 29 Eylül 2009 tarihli web yayını konuşmasından ("Behind the World Economic Crisis: System Failure and the Need for Revolution") aktarılan aşağıdaki alıntıda, sistemin insanlara sağlık hizmeti sunamamasının arkasında ne olduğunu ve sosyalizmin bu önemli meseleyi nasıl gerçekten özgürleştirici bir toplum inşa etme bağlamında ele alabileceğinden bahsedilmektedir. Yayınlanmak üzere bazı düzenlemeler yapılmıştır.

Şu an Amerika Birleşik Devletleri'nde büyük bir halk olayı olan sağlık hizmeti hakkında konuşmak istiyorum. Bundan bahsetmek istiyorum, çünkü bu mesele sistemin özüne yoğunlaşmaktadır. Burada şöyle bir durumla karşı karşıyasınız ve şunu bir düşünün: Sağlık hizmeti alabilmek için ya çalışıyor olmanız lazım (ki iş gücünün yaklaşık %10'u işsiz durumdadır) ya da sağlık sigortası poliçenizin olması gerekiyor. Bu tufan öncesi dinozorlar çağından kalmıştır. Şunu bir düşünün. Sağlık hizmeti toplumun temel bir sorumluluğu olmalıdır. Burada nitelikler kısıtlamalar bulunur ve bunların tümü özel mülkiyete, üretim araçları üzerindeki denetime, bu ekonominin örgütlenmesine bağlıdır. İpleri kim çekiyor? Kâr.

Harvard'daki bir tıbbi çalışmaya göre -New York Times'da yayınlanmış- insanların sağlık sigortası olmadığı için ABD'de her yıl yaklaşık 45.000 gereksiz ölümün yaşandığı bir durum mevcut. Ve şu an yaklaşık 45 milyon kişinin sağlık sigortası bulunmuyor. Bu sağlık hizmeti tartışmasında, insanlar Obama sağlık planının en olası sonucu olarak çok büyük ihtimalle kârlı özel sigorta yatırımcılarının havuzlarına fırlatılacaklar.

Belgesiz işçilerin sağlık hizmeti alıp almayacakları etrafında

döner saçma ve aymazca sözde bir tartışma yaşanıyor. Yine insanlığın bir kısmının harcanabilirliği gündemde. Kadınların ihtiyaç duydukları kürtağların finanse edilip edilmeyeceğı tartışılıyor, ki herhangi bir özen, şefkat ve adalet duygusu bunların herhangi bir rasyonel ve akli başında bir toplumda garanti altına alınmasını gerektirir. Ancak erkek egemenliğı ve büyük ulus şovenizmiyle dolup taşan ve “her şeyi kâr kontrol eder” mantığına göre yönetilen bir toplumda bunun garantisi yoktur.

Ve bunu, bu toplumun harika demokratik siyasi yapıları açısından dinleyin. Artık -bir rekor kırılmıştır- Kongre’nin her bir üyesi için 8 adet eczacılık ve “sağlık sektörüne” ait profesyonel lobici var. Evet “SAĞLIK SEKTÖRÜ”, kullandıkları terim budur, bu bir yatırım sektörüdür. Sağlık hizmeti değildir, toplumsal gereksinim değildir. Toplumsal sorumluluk değildir. Bu bir ticarettir. Bu bir sağlık sektörüdür. Şimdi Kongre’deki her bir yasa koyucu için sağlık sektöründen sekiz profesyonel lobici var. Bu yeni bir rekor. Bir de sağcı manyaklığı var (kinayeli): “Ama ben gayet iyiyim. Çok sağlıklı hissediyorum. Başka kimse de umrumda değil, zaten bunların hepsi beleşçi”. Demokrasimizdeki belediye meclis toplantılarından gelen önemli bir sestir bu.

Biliyor musunuz, sağlık hizmetleriyle ilgili özel bir CNN oturumunda duyduğum çok açıklayıcı bir şey var. Sanjay Gupta isimli bir adamı dinliyordum. Belki bazılarıınız onu biliyordur. Kendisi CNN sağlık uzmanıdır. Ve bir noktada kendisine şu soru soruldu, “Önleyici bakıma, insanların sağlığına birincil öncelik olarak odaklanmak mantıklı olmaz mıydı?” Bu yuvarlak masa tartışmasında oturanlara sorulan bir soruydu. Biliyorsunuz, hepsi konuşan kafalar olarak oradaydılar. Biri başını kaldırdı. Ve onun cevabı -not defterimi alıp bunu yazmam gerekiyordu- şöyleydi: “Tıbbi ve etik olarak bakıldığı zaman, evet önleyici bakıma daha fazla vurgu yapmak mantıklı olur. Ama belirleyici unsur açısından bakıldığı zaman öyle değil.” Ve sonrasında bir başkası, sanki

daha fazla birinci basmak doktorları eğitmemiz gerektiğini dile getirdi, ve Gupta ona aynı cevabı verdi: “Yani tıbbi ve etik olarak mantıklı, ama belirleyici unsur açısından değil.”

Ve biliyor musunuz, Gupta bir şey yakalamak üzereydi. Benim bilgime göre kendisi bir Marksist değil (İronik bir dille konuşarak). En azından ben takip ettiğim Marksist sitelerin hiçbirinde onun yazılarıyla karşılaşmadım. Ama ciddi toplumsal ihtiyaç ve toplumsal sağlık ile kârın zorunlulukları arasında temel bir çatışma vardır. Ve bu durum, bence önümüzde olana çok şey katıyor, temel ihtiyaçlar ve “belirleyici unsur” arasındaki çatışma. Belirleyici unsur.

Sosyalizmin değiştirdiği şey budur. Artık kumanda eden kâr değildir. Böyle bir “belirleyici unsur” olmayacak. Sosyalizm altında insanlara hizmet etmeye yönelik ve kaynakları ve uzmanlığı ihtiyaç duyulan yerlere yönlendirilen bir ekonomiye sahip olursunuz. İnsanlığa hizmet eden ve dünyada insanlığın ihtiyaçlarına hizmet eden bir ekonominiz olur. Sanja Gupta’ya geri dönecek olursak, sosyalist toplumun etiği BU olacaktır.

Şimdi sosyalist bir toplumda sağlık hizmetini nasıl organize edeceğimize dair biraz konuşmak istiyorum. İnsanları Bob Avaikan’ın “Hayal Edin” başlıklı bir bölümde bundan bahsettiği DVD’yi izlemeye gerçekten teşvik etmek istiyorum. Bahsettiğim prensiplere sahip bir toplumda işleri nasıl farklı yapabileceğimizi bir hayal edin. “Devrim: Neden Gerekli, Neden Mümkün, Ne Hakkında” DVD’si online olarak mevcuttur. Sosyalizm altında nasıl mümkün olacağından bahsedilmektedir.

Sosyalizm altında, toplumu yeniden inşa etmek için herkesin becerisinden, bilgisinden ve kararlılığından yararlanarak ve bunları harekete geçirerek halka sorunları çok boyutlu yollarla çözme yetkisi verecek yeni bir siyasi sisteme sahip olursunuz. Uzman ve uzman olmayanlar arasındaki bölünmeyi bilinçli olarak yıkmayı hedefleyen, doktorların hastalardan öğrenip, onları gerçekten dinleyecekleri bir toplumunuz olur. Doktorları, toplumun ve dünyanın büyük ihtiyaçları ile temasa

geçirecek bir Tıp eğitimi olur. Temel kitleler arasında tıbbi bilgiyi yayacak ve yüksek eğitilmiş ve daha az eğitilmiş yeni kombinasyonlar yaratırsınız.

Sağlık sorunlarını entegre bir şekilde tedavi edersiniz: İnsanların nasıl ve nerede çalıştıkları ve nerede yaşadıklarıyla ilgili olarak; çevrenin sağlık sorunlarıyla ilgilenecek ve uygun toplumsal araştırmalar yapacaksınız; kadınların ve azınlık milliyetlerinin özel ihtiyaçlarına dikkat ediyor olacaksınız. Gelişmiş araştırmaları, insanları doğrudan bu keşif ve deney süreçlerine çeken temel araştırma ile birleştireceksiniz.

Tıbbi kurumlar açısından yönetim ve karar verme süreçleri - hastane olsun, klinikler ya da tıp fakülteleri olsun fark etmeksizin- ayrıcalıklı ya da kontrolü elinde tutan küçük bir kesimin bölgeleri olmaktan çıkacaktır. Yöneticiler, doktorlar, hemşireler, diğer sağlık personeli ve tıp öğrencileriyle kitlelerin temsilcilerinin kombinasyonlarını içerecektir. Toplumun bütün seviyelerinden temel kitleler buna katılacak ve sorumluluk alacaktır.

Sosyalist toplumda sonsuza dek yasaklanacak şey ise, AIDS aşılı veya sıtmayı tedavi etmenin yeni yolları gibi ilaçlar ve tedaviler üzerindeki "patentler ve mülkiyet haklarına" dair mücrim belirleyici unsurdur. Bu bilgi, bu yeni atılımlar, bu tedaviler dünyadaki bütün insanlara kullanılabilir hale getirilecek. Ya da farklı bir şekilde söyleyecek olursak; sosyalizm altında ilaç şirketlerinin sahip olduğu hastalık ve tedaviden kâr elde eden Big Pharma (Büyük İlaç Endüstrisi) diye bir şey olmayacak.

Şimdi tekrardan söyleyelim; bu bir ütopya değildir. Oldukça uygulanabilir. Fakat sadece farklı bir ekonomiye ve farklı bir devlet gücüne sahip olduğunuzda bunu başarabilirsiniz. Ve bunlar uygulanmıştı da. Maoist Çin zamanında özellikle Kültür Devrimi zamanında uygulanmıştı. Şimdi şunu belirtmek gerekiyor, Maoist Çin zengin bir ülke değildi. Fakat ABD'nin yapamadığını yapmayı başardı; evrensel bir sağlık sistemi kurdu. Sağlık hizmetleri ya çok ucuza ya da ücretsiz şekilde sağlandı, sağlık sistemi işbirliği ve eşitlik ilkelerine göre yönlendirildi.

Çin gerçekten sosyalist iken; koruyucu, hijyen ve diğer kolektif kamusal önlemler üzerine vurgu yapıldı. Çin 15 senede çiçek hastalığı ve kolera gibi epidemi hastalıklarını aşmayı başarmıştı. Afyon bağımlılığını ele almak için büyük kampanyalar başlatılmıştı. Sosyalist Çin'de sağlık hizmetlerinin önemli ve tanımlayıcı özelliklerinden biri de toplum katılımını ve sağlık kaygıları ve sorunları konusunda

halkın tabanda sorumluluk almasını en üst düzeye çıkarmaktı. Hem kaynakların merkezi tahsisi hem de mahallelerde ve topluluklardaki insanlara muazzam miktarda ademi merkeziyetçilik ve güven vardı. Ve kitle seferberliği ile birlikte kitlesel eğitim de vardı.

Çin sağlık sistemi aynı zamanda modern tedavileri, akupunktur ve bitkisel tedaviler gibi geleneksel ve yerli tedavileri birleştirmişti. Devrimci Çin’de popülerleştirilen slogan, kişisel çıkar ve kişisel kazancı maksimize etmek yerine “halka hizmet etmek” idi. Bu sistemin başarısı kâr yada maliyet sınırlaması ile değil yeni ve özgürleştirici bir toplum inşa etmenin yolu olarak toplum sağlığı ve sosyal refah ile ölçülüyordu. Ve sosyal refah halk sağlığı ve genel hayat kaliteleri bu toplumun önemli bir hedefiydi.

Kültür Devrimi sürecinde şehirlerde genel sağlık durumu iyileşirken sağlık harcamalarının ve kaynakların tahsisinin odak noktası kırsal kesime kaydırıldı. Herhangi bir zamanda, kentsel sağlık personellerinin üçte biri hareket halinde ihtiyaç duyulan kentlere ve uzak alanlara gidiyordu. Kültür Devriminin en heyecan verici gelişmelerinden bir tanesi de “yalınayak doktorlar” hareketiydi. Bunlar yerel ihtiyaçları karşılamaya yönelik temel sağlık hizmetleri ve tıp konusunda hızla eğitilmiş ve en yaygın hastalıkları tedavi etme yeteneğine sahip kırsala gönderilen genç köylüler ve kentlerden gençlerdi.

Sonuçlar şaşırtıcıydı. Mao’nun kaç kişinin ölümüne neden olduğuyla ilgili bu saçma ve asılsız suçlamaları duyarsınız. Ancak Mao yönetimindeki yaşam beklentisi 1949’da 32 yıldan 1976’da 65 yıla çıkmıştı. 1970’lerin başında Şanghay’da o zamanki New York City’den bile daha düşük bebek ölüm oranı vardı.

Bunlar, sosyalist devrimin ilk dalgasından öğrenebileceğimiz ve üzerine inşa edebileceğimiz mirasın bir parçasıdır ve dediğim gibi, bir sonraki dalgada daha da ileri gidebilir ve

daha iyisini yapabiliriz.

Kaynak için bkz: [Health Care Under Capitalism, Health Care Under Socialism](#)
([revcom.us](#))

“İşçilerin Demokratik Yönetimi” Zarar Veren Bir Hayaldir. Kapitalizm Altında İmkansızdır, Sosyalizm Altında Yıkıcıdır.

Toplumun ve Dünyanın Devrimci Dönüşümüne İhtiyacımız Var, Kapitalizmin Burjuva-Demokratik Devamına veya Restorasyonuna Değil!

Çeşitli “demokratik sosyalistler” arasında -programı gerçekten sosyalizmi getirmeyi amaçlamayan, bunun yerine kapitalizmi “daha demokratik” ve daha az eşitsiz kılmak için aldatıcı bir girişimi temsil eden kesimler arasında- ekonomiye ve özellikle çalışılan yerlere dair “işçilerin demokratik kontrolü” kavramı kullanılır. (Benzer bir kavram çeşitli anarşistler ve diğer “solcular” tarafından da ileri sürülmektedir.) Bu makalenin başlığının da belirttiği gibi, bu kapitalizm altında imkansızdır ve aslında toplumun -ve nihayetinde bir bütün olarak dünyanın- gerçek bir sosyalist dönüşümüne, tüm dünyada komünizmin başarılmasıyla tüm sömürü ve baskı ilişkilerini ortadan kaldırma hedefine doğru gidilmesine karşı işler.

Kapitalizmde “işçilerin demokratik kontrolü” diye bir şey imkansızdır; çünkü kapitalizm, ekonominin -işletmeler, şirketler, vb.- birimlerinin kapitalistlerin özel mülkiyetinde olduğu ve çalıştırdıkları işçileri sömürerek bu kapitalistler tarafından biriktirilen kârın maksimizasyonuna dair kapitalist ilkeye göre işleyen bir sistemdir. Bu kapitalistler, yalnızca belirli bir ülkede değil küresel ölçekte birbirleriyle şiddetli rekabet içindedir ve bu rekabet tarafından yönlendirilirler. Bu onları özellikle Üçüncü Dünya’nın daha yoksul ülkelerinde (Latin Amerika, Afrika, Orta Doğu ve Asya) insanları en acımasızca sömürebilecekleri durumlar da dahil en karlı üretim koşullarını aramaya zorlar.

Öte yandan “işçilerin demokratik kontrolü”, gerçek sosyalizm açısından yıkıcı olacaktır; çünkü gerçekten sosyalist bir toplumda, kapitalizmden “geriye” kalan sömürü, eşitsizlik ve baskı unsurlarını (veya kalıntıları) kökünden sökmek, ancak toplumun bütün olarak devrimci dönüşümü ile ve üretim araçlarının (toprakların, fabrikaların, diğer üretim tesislerinin, makinelerin ve diğer teknolojilerin) özel değil, kamuya ait olacağı bir ekonomi ile mümkündür; ki buradaki amaç bu üretim araçlarını toplumun farklı kesimlerinde çalışan farklı insan gruplarının mülkiyeti yapmak yerine, bir bütün olarak toplumun ortak mülkiyeti haline getirmektir. Bu kamu mülkiyeti temelinde genel bir toplum planına göre işleyiş sayesinde üretilen servet, bu servetin tahsisi ve dağıtımı da toplumsallaştırılır. Halk kitlelerinin çıkarlarını fiilen temsil eden ve halk kitlelerinin toplumu dönüştürmeye aktif ve giderek daha bilinçli katılımları için gerekli araç ve gereçleri kurumsallaştıran bir hükümet tarafından bu süreç somutlaştırılır ve yürütülür. (Bu makalenin ilerleyen bölümlerinde bahsedeceğim gibi, gerçek bir sosyalist ekonomide genel toplumsal düzeyde merkezileşme birincildir -ve böyle olmalıdır- alt ve yerel düzeylerdeki ademi merkeziyetçilik ise ikincildir ve merkezileşmeye tabidir)

Bununla birlikte, şeylerdeki eşitsiz gelişim nedeniyle -ve

özellikle de devrim olasılığının olgunlaşması dünyanın her yerinde aynı anda gerçekleşmediği için- sosyalizmi kurmaya yönelik devrimler zorunlu olarak farklı ülkelerde farklı zamanlarda gerçekleşecektir. Ve belirli bir ülkede bir süre için sosyalizmi geliştirmek mümkünken, verili herhangi bir ülkede sosyalist gelişmeyi ve dönüşümü sonsuza kadar tek başına ve kendinde sürdürebilmek mümkün değildir.

Bütün bunlarda, **sosyalizmin aynı zamanda bir ekonomik, toplumsal ve politik ilişkiler sistemi ve en temelde -eski, sömürücü ve baskıcı sistemden, her türlü sömürü ve baskının ortadan kaldırılacağı komünizm sistemine doğru- bir geçiş dönemi olduğunu anlamak çok önemlidir.** Bu süreç tam ve nihai anlamıyla herhangi bir ülkede tek başına değil, ancak dünya ölçeğinde gerçekleştirilebilir.

Bu anlayış, sosyalist toplumda yönelim, yaklaşım, politika ve eyleme ilişkin her türlü tartışma ve değerlendirme açısından kritik bir temeldir ve konuya dair bilgi vermelidir.

Sosyalist Kalkınmanın Temel İlkeleri

Yazmış olduğum *Kuzey Amerika'da Yeni Sosyalist Cumhuriyet İçin Anayasa*'nın açıkça belirttiği gibi: Üretim araçlarının kamuya ait olduğu sosyalist ekonomik sistem, önceden sömürülen ve ezilen halkın ve bir bütün olarak halk kitlelerinin en yüksek çıkarlarını temsil eder ve "toplumun, toplumu ve dünyayı dönüştürmek ve insanlığın gerçekten gezegenin koruyucuları olmasını sağlamak için toplumsal üretici güçleri bilinçli ve kolektif olarak kullanmasını ve geliştirmesini sağlar." (1)

Bu sistem, kapitalizmde yerleşik olarak bulunan kaotik, yıkıcı ve "dengesiz" dinamikler ve sonuçlar olmadan genel bir gelişmeyi mümkün kılar. Bunun kilit bir parçası olarak, sosyalist ekonominin, genel sosyalist gelişme ve dönüşüm için stratejik olarak önemli olan, ancak belirli bir zamanda çok fazla veya hatta herhangi bir pozitif gelir getirmeyen kısımlarını desteklemek mümkündür. Bu durum, ekonominin

gelişmesinde gerekli esnekliği mümkün kılar (ve planlama buna izin vermelidir). Diğer şeylerin yanı sıra, bu süreç, doğal afetler (sel, kasırga ve orman yangınları gibi) nedeniyle acil durumlar da dahil olmak üzere beklenmedik gelişmelerle başa çıkmak için kaynakların ve fonların hızla değiştirilmesi için de temel sağlar.

Ancak bu kamu mülkiyeti esas olmakla birlikte, ekonomik gelişmenin gerçekte sosyalist (kapitalist değil) çizgide olacağını tek başına garanti etmeyecektir. Gerçekten sosyalist bir temelde geliştirilen bir ekonomi, "halk kitlelerinin ekonomik süreçler üzerinde artan bir kolektif hakimiyet kazanmasını" sağlamalıdır ve sağlayabilir. Bu nedenle, *Kuzey Amerika'da Yeni Sosyalist Cumhuriyet İçin Anayasa* şunu vurgulamaktadır:

"Ekonomiyi sosyalist çizgide geliştirmek için, ekonomik meselelerin başına devrimci siyaseti koymak gerekir. Devlet, amaçlarına ulaşmak ve üretim sorunlarını çözmek için, burada ve bu Anayasa'nın başka yerlerinde belirtilen ilke ve hedeflere uygun olarak halkın bilinçli eylemliliğini harekete geçirmelidir." (2)

Bu aynı zamanda belirleyici bir öneme sahiptir: **Bu bilinçli aktivizm, öncelikle ve her şeyden önce bireylerin veya ekonominin bireysel birimlerinin veya sektörlerinin özel çıkarları için değil, tüm toplumu ve nihayetinde tüm dünyayı dönüştürmenin daha büyük çıkarları ve hedefleri doğrultusunda, bütün sömürü ve baskı ilişkilerine son vermek doğrultusunda yönlendirilmeli ve temellendirilmelidir, ki bu sayede hem kolektif hem de bireysel olarak halk kitleleri ve en nihayetinde tüm insanlık için yepyeni özgürlük boyutları mümkün hale gelebilecektir.**

Böyle bir sosyalist toplumda, ekonominin farklı birimlerinde ve sektörlerinde çalışanlar da dahil olmak üzere çok sayıda yerel inisiyatif için koşul vardır. Ancak bir kez daha bu üretim araçlarının toplumsallaştırılmış mülkiyeti ve

retilenin toplumsallaştırılmış temellkleri ve toplumsal zenginliğin tahsisi ve dağıtımına ilişkin merkezi planlama temelinde olması gerekir. İş için ödeme sadece bireysel gelirin sağlanması şeklinde değil, her şeyden önce, sosyalist toplumun temel amaç ve süreçleri için kaynakların ve fonların toplumun farklı kesimlerine ve ekonominin farklı kesimlerine, eğitim, bilim, sanat ve kültür, savunma ve güvenlik, sağlık, bakım, diğer sosyal hizmetler gibi alanlara tahsis edilmesini içerir ve kalan eşitsizliklerin üstesinden gelmek, komünizme ulaşma temel hedefinin rehberliğinde dünya çapındaki devrimci mücadeleleri desteklemek içindir. Merkezileşmenin birincil olduğu bu sosyalleşme, tüm bunları sürdürülebilir kalkınmayı sağlayacak şekilde, bunu teşvik eden ve insanlığın karşı karşıya olduğu akut çevresel krize hitap eden bir temelde yapmayı mümkün kılmaktadır.

Bu yönelim ve yaklaşıma karşı, ekonomi birimlerinin çalışan insanlar tarafından uygulanacak "demokratik kontrolü", aslında toplumda kapitalizmden "kalan" eşitsizlik, baskı ve sömürü unsurlarını kökünden sökmek için dönüştürülmesine karşı işleyecektir. Ulusal (veya "ırksal") ve cinsiyet baskısına dayalı baskıcı ilişkilerin herhangi bir verili noktada halen devam edebilen yönlerinin yanı sıra, bu kalan unsurlar ("kapitalizmden kalanlar") farklı iş türleri arasındaki çelişkileri ve özellikle zihinsel ve fiziksel emek (kafa ve kol emeği) arasındaki çelişkiyi, ekonominin farklı sektörleri arasındaki (herhangi bir zamanda ne kadar "kârlı" oldukları açısından) farkları, ülkenin farklı bölgeleri arasındaki farklılıkları (ekonomik olarak ne kadar gelişmiş oldukları vb.) de içerir. Bütün bunlarda kritik öneme sahip olan, kalan bu farklılıklar (ve diğer faktörler) nedeniyle, işletmeler, ekonominin sektörleri vb. arasındaki mübadelelerin bir süre için para değeri hesaplamalarını içermesi gerektiği gerçeğidir. Bunun meta mübadelesinin veçhelerini ve değer yasasını içerdiği gerçeğini hesaba katmak zorundayız, ekonomi ve toplum genel olarak sosyalizm yolunda ilerlerken bunun giderek daha fazla kısıtlanması gerekse bile durum böyle

olacaktır (Aşağıdaki 3. dipnota bakınız).

Ekonominin her birimi fiilen “özerk” olursa -yani bu tür birimlerin nasıl çalıştığına ve diğer birimlerle nasıl değiş tokuş yaptıklarına ilişkin en temel kararlar, öncelikle ve nihai olarak bu birimlerde çalışanlara bırakılırsa- o zaman tüm bu çelişkiler yoğunlaşacaktır. İşler, bir bütün olarak ekonominin ve ekonominin farklı birimlerinin ve sektörlerinin -farklı birimler ve sektörler arasındaki değiş tokuşlar dahil- nasıl işleyeceğinin temel koşullarını belirleyen genel bir toplum çapında plana uygun olarak yürütülmezse, işte o zaman belirli birimler ve sektörler “kendi başlarına faaliyet göstermeye” ve kendi özel çıkarlarının peşinden gitmeye zorlanacaklardır. Bu durumda, ekonominin belirli bir birimine veya sektörüne faydalı olabilecek bir şey, ekonominin diğer bölümlerine de zararlı olabilir, ve genel olarak ekonominin ve toplumun sosyalist bir temelde gelişimine zararlı olabilir. (Örneğin makinelerini başka bir fabrikadan alan bir fabrika, o makine için düşük bir fiyat aramaya yönlendirilecek ve karşılığında da ekonominin başka bir bölümüne sattığı ürünler için mümkün olan en iyi fiyatı almaya çalışacaktır. Aksi takdirde, bu durumda, söz konusu fabrika, ihtiyaç duyduğu malzemeler için fiyatlar çok yüksek olacağı ve ürettiği ürünleri için de çok düşük olacağından -yani “her iki taraftan da sıkıştırılacağından”- “batma” tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktır.)

“Açık olmak gerekirse, Mao’nun politikaları genel olarak yerel inisiyatifte Sovyetler Birliği’nin sosyalist olduğu dönemdekinden çok daha fazla vurgu yapmıştır ve bölgelere, yerleşim birimlerine ve kırsal komünlere önemli sorumluluklar aktarılmıştır...”

Ekonomi birimlerinin “özerk” olduğu bir durumda, daha geniş toplumsal faydanın üzerinde “kendini kollama” kavramı da dahil olmak üzere, kapitalist ideolojinin süregelen etkilerinin yanı sıra, burada sözü edilen toplumda geriye kalan maddi farklılıkların türleri göz önüne alındığında, aynı temel sorunlar ekonominin belirli bir biriminde veya sektöründeki işçi ücretlerinin, bu ücretlerin genel bir toplum planı ve merkezi karar alma yoluyla belirlenmesi yerine, oradaki işçilerin inisiyatifiyle artırılmasından kaynaklanabilir. Aynı temel nedenlerle, ekonominin belirli birimlerinde çalışanlar arasındaki eşitsizlikler -örneğin, yönetimde yer alanlar ile fiili üretken emeği yürütenler arasındaki farklılıklar ve işin türündeki diğer farklılıklar- toplum çapında genel bir sosyalist planın yokluğunda veya buna karşıt olarak ekonominin birimlerinin “kendi başlarına” yürürlükte olduğu durumlarda yükselme eğiliminde olacaktır.

Bunu temel terimlerle özetlemek gerekirse: “İşçilerin demokratik kontrolü” durumunda, ekonominin birimleri ve

sektörleri, özünde kapitalist bir temelde işlemek zorunda kalacaktır. Eşitsizlikleri içeren farklılıklar -ekonomide ve bir bütün olarak toplumda- kısıtlanmak ve sonunda üstesinden gelmek yerine daha da artacaktır. Bu da sosyalizmin temelini sarsacak ve olayları toplumda genel olarak kapitalizmi restore etme doğrultusunda yönlendirecektir.

Bunun da ötesinde, *Kuzey Amerika'da Yeni Sosyalist Cumhuriyet İçin Anayasa'da* da vurgulandığı gibi, sosyalist toplumun yönelimi enternasyonalist olmalıdır – ve bunun bir ifadesi olarak:

“Bu devletin içinde yaşayan halkın maddi, kültürel ve entelektüel ihtiyaçlarını, bunların temelini giderek genişleyecek şekilde karşılamaya hakkıyla vurgu yapıp toplumun dönüşümünü sosyal eşitsizliklerin kökünü kazıyacak, baskı ve sömürünün varlığını sürdüren yönlerini tümüyle ortadan kaldıracak şekilde desteklerken, sosyalist devlet devrim mücadelesinin ilerleyişine, komünizmin nihai hedefine öncelik tanımak ve temel bir önem vermek zorundadır. Bu doğrultuda, dünya genelinde enternasyonalist yönetime somut etkilerde bulanacak komünizmin nihai hedefiyle uyumlu politikalar benimsemek ve eylemler yürütmek zorundadır.”

“Burada tartışılan aynı temel nedenlerle, ekonominin birimlerinin ‘demokratik kontrolü’ orada çalışanlar tarafından uygulanmaya çalışılırsa, bu enternasyonalist yönelim de ciddi şekilde zayıflatılacaktır.” (4)

Bu Temel Gerçeklerin Somut Örneği

Gerçek bir sosyalist ekonominin temel yönelimi, yaklaşımları ve politikaları -merkezileşme ve ademi merkeziyetçilik arasındaki çelişkinin doğru şekilde ele alınması da dahil olmak üzere burada bahsedilen ilkeler temelinde faaliyet göstermek- *Kuzey Amerika'da Yeni Sosyalist Cumhuriyet İçin Anayasa'nın* I. Maddesinin 2A kısmında ortaya konmuş ve IV. maddede daha ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Bu noktaya kadar ana hatları çizilen ve vurgulananların canlı örneklerle daha fazla modellemesini sağlamak için, Çin, Mao Zedong liderliğinde sosyalist bir ülkeyken Kültür Devrimi sırasında (1960'ların ortasından 1976'ya kadar sürmüştür) çığır açan deneyime değinen önemli bir makaleye dönmeye değer. (Mao'nun ölümünden kısa bir süre sonra, 1976'da, sosyalizm devrilmiş ve kapitalizm, Çin Komünist Partisi'nde uzun süredir yüksek rütbeli bir yetkili olan -ve Mao'nun keskin bir şekilde belirttiği gibi- "kapitalist yola giren otorite sahibi bir kişi" olan Deng Xiaoping liderliğindeki karşı-devrimci bir darbeye restore edilmiştir.) Bu makale, Çin'deki Kültür Devrimi'nin burjuva-demokratik eleştirmenlerinden biri olan Alain Badiou'nun sosyalist Çin'in devrimci deneyimine yönelik saldırılarını çürütmektedir. Bu makale, Çin'deki büyük bir şehir olan ve Kültür Devrimi sırasında devrimin kalesi konumundaki Şanghay'ın, şehrin çevresindeki kırsal alanlar ve bir bütün olarak ülke ile olan ilişkisine odaklanır.

“Pek çok farklı boyutta gösterdiğimiz gibi, Badiou'nun bu iddiası -ki güçlü bir şekilde çürütülmüştür- aslında Kültür

Devrimi'nin bir bütün olarak Şanghay'daki ve Çin'deki gerçek deneyimi ve bunun -bilimsel, materyalist- açıdan özetlenmesine doğrudan karşıdır.” – Bob Avakian

İşte bu makalenin, “özel çıkarlar ile daha yüksek çıkarların objektif açıdan çelişki içinde olduğu ve sosyalist devletin bu çelişkiyi doğru bir şekilde belirleme ve ele almada öncülük etmesi gerektiği” şeklindeki eleştirel gözlemle başlayan oldukça alakalı bir bölümü vardır (burada vurgu eklenmiştir) Ardından şu önemli tartışma gelir:

Sosyalist ekonomiden, özellikle Çin'in 1973-76 dönemindeki sosyalist ekonomisinden bir örnek alalım.

Kültür Devrimi'nin bir sonucu olarak Çin'in sosyalist ekonomisi, devrimci siyaseti ekonomik kalkınmanın başına geçirdi. Kafa ve kol emeği arasındaki, şehir ile kırsal (ve daha gelişmiş ve daha az gelişmiş bölgeler arasındaki) ve işçi ile köylü arasındaki boşlukların üstesinden gelmek için bilinçli çabalar sarf edildi.

Bu süreç , toplum çapında koordinasyon ve politik-ideolojik öncelikler tarafından yönlendirilen, karar verme ve kaynak tahsis etme kapasiteleriyle çalışan planlı bir ekonomi gerektiriyordu. Böylece 1970'lerin başında, Şanghay gibi Çin'in büyük şehirlerindeki sağlık personelinin üçte biri, herhangi bir zamanda özellikle kırsal kesimler başta olmak üzere, mobil tıbbi hizmetler sağlamak için yolda olabiliyordu. Şanghay ayrıca ülkenin iç bölgelerine ve daha yoksul bölgelerine uzmanlığı paylaşmak ve toplumun diğer kesimlerinden ve sektörlerinden öğrenmek için yarım milyondan fazla kalifiye işçi göndermişti. Ayrıca Kültür Devrimi yıllarında Şanghay, yerel olarak üretilen gelirinin yalnızca yüzde 10'unu elinde tuttu, geri kalanı ulusal bütçeye gitti ve Sincan ve Tibet gibi daha yoksul bölgelerin harcama ihtiyaçlarınının sübvansede edilmesine yardımcı oldu.

Peki ya bu merkezi olarak belirlenmiş politikalar ve

öncelikler, kendi kaderini tayin eden eşitlikçi bir siyaset adına, yerel karar alma sürecine, yerel konsensüse veya bir Şanghay Komünü tarafından vetoya tabi olsaydı? Şanghay işçileri “son sözü söylemeli” miydi? Çin kırsalındaki kitlelere göre “özel” (ayrıcalıklı) konumlarını korumak ve fiilen artırmak için savaşmaları mı gerekiyordu? Yoksa rollerini tüm ülkeyi dönüştürmeye ve kent ile kır arasındaki farkı kademeli olarak daraltmaya yardımcı olan ileri bir güç olarak mı görmeleri gerekiyordu?

Hâlâ önemli ve birçok yönden derin, sınıfsal ve toplumsal bölünmeler ve bunlara karşılık gelen ideolojik etkilerle damgalanmış bir toplum gündemdeydi. Eski toplumdan çıkılan ve uzun bir süre sosyalist geçiş sürecindeki sosyalist toplumun gerçekliği budur. Burada bahsedilen çelişki türlerinin doğru bir şekilde ele alınması ve gerekli karar verme, kitlelerin kendiliğindenliğine güvenmekten kaynaklanmayacaktır ve olamaz. (Kitleler bir kez daha farklı sınıflar şeklinde ve herhangi bir zamanda ileri, orta ve geri olarak ayrılırlar). Bu durumun, öncü bir partinin süregelen ihtiyacı ve rolüyle ve kitleler arasındaki karar alma ve tartışmayı etkileyen önder konumda hangi çizginin bulunduğu ile ilgisi vardır. (Bu bağlamda, 1976 karşı-devrimci darbesinden sonra Deng Xiaoping tarafından çıkarılan “reform” politikalarının bütçe politikasının tersine çevrilmesini içerdiğini belirtmekte fayda var. Şanghay ve diğer kıyı bölgelerine, kapitalist gelişmenin “vitrinleri” olarak inşa edilebilmeleri için yerel olarak yaratılan gelirlerinin büyük bir bölümünü elinde tutmalarına izin verildi ve bu alanlar teşvik edildi. Bu durum, merkezi planlamacılar tarafından yukarıdan aşağıya ve bürokratik müdahaleye yönelik bir düzeltici olarak öne sürüldü!)

Bunlar, doğası gereği dar bir yerel temelde çözülemeyecek bazı önemli meselelerin örnekleridir. Demokratik karar alma biçimi de dahil olmak üzere olurlarına bırakılan kendiliğindenlik, eşitsizliğin yeniden ortaya çıkmasına ve meta ilişkilerinin

artan etkisine yol açacak ve nihayetinde kapitalizme geri dönecektir. Aynı ilkeler, sosyalist toplumun ve ekonominin dünya devrimini ilerletmek için her türlü çabayı gösterme konusundaki uluslararası sorumluluğu için de geçerlidir. Uzak görüşlü öncü liderliğin gerekli olmasının bir başka nedeni de budur. Örneğin, devrimci Çin, dünyanın çeşitli yerlerindeki devrimci mücadelelere yiyecek ve diğer maddi yardım biçimlerini gönderiyordu. Sosyalist devlet her şeyden önce dünya devriminin üs alanı olmalıdır. Bu durum, sosyalist toplumun dokusuna, ekonomik yapılarına, planlama sistemine ve önceliklerine, sosyalist devletin insanları çeşitli enternasyonalist görev ve sorumlulukları yerine getirmek üzere dünyanın farklı bölgelerine gönderme kabiliyetine yerleştirilmelidir. Bütün bunlar toplum çapında koordinasyon ve tahsis mekanizmaları gerektirir. Toplumda desteklenen bakış açısı bu olmalıdır. Ve ideolojik mücadelenin merkezi bir cephesi olmalıdır.

Açık olmak gerekirse, Mao'nun politikaları genel olarak yerel inisiyatifte Sovyetler Birliği'nin sosyalist olduğu dönemdekinden çok daha fazla vurgu yapmıştır ve bölgelere, yerleşim birimlerine ve kırsal komünlere önemli sorumluluklar aktarılmıştır. Bununla birlikte, personelin düzenlenmesi de dahil olmak üzere merkezi idare, bakanlık ve planlama yapılarını basitleştirme girişimleri gündeme gelmiştir. Yine bununla birlikte, sorumlulukların bu şekilde "devredilmesi" ancak devrimci bir çizginin merkezi liderliği temelinde mümkün olmuştur. Öte yandan Alain Badiou şu sonuca varmaktadır: "Nihayetinde devletin ademi merkeziyetçiliğine ilişkin en radikal deneylere (1967 başlarındaki 'Şanghay Komünü'ne) destek olunmadığı için, eski düzen en kötü koşullarda yeniden kurulmak durumundaydı."

Pek çok farklı boyutta gösterdiğimiz gibi, Badiou'nun bu iddiası -ki güçlü bir şekilde çürütülmüştür- aslında Kültür Devrimi'nin bir bütün olarak Şanghay'daki ve Çin'deki gerçek deneyimi ve bunun -bilimsel, materyalist- açıdan özetlenmesine

doğrudan karşıdır.

Çin'deki bu devrimci deneyimden -ve bundan çıkarılan dersleri komünizmin yeni komünizm ile daha da geliştirilmesine dahil edilerek- ekonomiyi geliştirme ilkeleri ve komünist bir dünya nihai amacını hedefleyen toplumun sosyalist dönüşümüne dair genel yaklaşım derin bir şekilde öğrenilmiştir.

Dipnotlar:

1) *Kuzey Amerika'da Yeni Sosyalist Cumhuriyet İçin Anayasa* içinden:

Ekonominin planlamasına "sağlam çekirdek ve bir hayli esneklik" ilkesi yön verir. Planlama sistemi merkezileştirme ve yerelleştirme mekanizmaları aracılığıyla çalışır. Merkezileşme planların oluşturulması ve ekonominin koordine edilmesinde genel önderliği; kritik çevresel, ekonomik ve toplumsal konularda önceliklerinin belirlenmesini; temel girdi ve çıktı ihtiyaçlarına ve teknolojik, sektörel, bölgesel ve ekolojik dengelere dikkati; fiyatların ve finansal politikaların merkezi olarak belirlenmesini; ekonomik insanın ve dünya devriminin uyumu ve genel doğrultusuna dikkat sarf edilmesini kapsar. Yerelleşme ise yerel yönetim ve inisiyatifi, temel toplumsal düzeylerde kolektif katılımı ve karar alma mekanizmalarının mümkün olduğunca geliştirilip arttırılmasını ve genel planın çerçevesinde deneye ve adaptasyona geniş bir alan tanınmasını içerir.

Sosyalist ekonominin bireysel teşebbüs ve birimleri genel plana entegredirler ve daha geniş toplumsal ve küresel bağlamlarda işlev görmek zorundadırlar.

Kaynak için: Kuzey Amerika'da Yeni Sosyalist Cumhuriyet İçin Anayasa (Tasarı Önerisi) | Yeni Komünizm (yenikomunizm.com)

2) *Kuzey Amerika'da Yeni Sosyalist Cumhuriyet İçin Anayasa*, 4.Madde, 3.Kısımdan.

3) Bob Avakian'ın makalesi *Metalar, Kapitalizm ve Bu Sistemin Korkunç Sonuçları: Basit Bir Açıklama* içinden:

Kapitalizm, meta üretimi ve değişiminin genelleştiği bir sistemdir. Meta, değiştirilmek (satılmak) için üretilen her şeydir. Bu birisinin kendi şahsi kullanımı için ürettiği (ve başkasıyla değiştirmedeği) şeylerden farklıdır. Bu

şekilde anlaşılırsa meta, bir mal da olabilir (örneğin kıyafet) veya bir hizmet de olabilir (örneğin sağlık). Kapitalizm altında mallar ve hizmetler metadırlar.

Metaların üzerine inşa olduğu temel bir çelişkisi vardır: kullanım değeri ve mübadele değeri arasındaki çelişki. Kullanım değeri, bir metanın başka bir şeyle değiştirilmesi (satılması) için bu metayı kullanılabilir (ihtiyaç hissettikleri veya arzuladıkları) gören birilerinin (veya belirli bir sayıda insanın) olması gerekliliğine dayanır. Mübadele değeri ise her şeyin değerinin, değiş-tokuşu yapılan bir metanın bu metanın üretimi için gerekli olan toplumsal emek-zamanın miktarına dayanır. Bunları anlatabilmek için daha önce şekerleme ve uçak örneğini kullanmıştım. Bir uçağın, şekerlemeden daha değerli olmasının sebebi -daha fazla mübadele değerine sahip olmasının- temelde bir uçak üretmek için ihtiyacınız olan toplumsal emek-zamanın bir şekerleme üretmekten olduğundan çok daha fazlaya mal olmasıdır.

Değer yasası, ("Metalar ve Kapitalizm" bölümünde tartışıldığı gibi) metaların değerinin, bu metaların üretimi için harcanan toplumsal olarak gerekli emek-zaman miktarı tarafından belirlendiği gerçeğine atıfta bulunur. Bu değer yasası, meta mübadelesini ve nihayetinde bir bütün olarak kapitalist ekonomik sistemin işleyişini temel olarak düzenleyen şeydir. Daha detaylı açıklama için bkz: *Breakthroughs [Atılımlar]: Marx'ın Tarihsel Atılımı ve Yeni Komünizm ile Daha İleri Bir Atılım* – Bob Avakian

Kaynak için: Metalar, Kapitalizm ve Bu Sistemin Korkunç Sonuçları: Basit Bir Açıklama | Yeni Komünizm (yenikomunizm.com)

4) *Kuzey Amerika'da Yeni Sosyalist Cumhuriyet İçin Anayasa, Giriş Bölümünden.*

5) *Alain Badiou Eleştirisi – Burjuva Dünyasına Hapsolmuş Bir Komünizm*, Raymond Lotta, Yeni Dünya ve K.J.A., Bölüm IV, "Kültür Devrimini Gömmek İçin Kültür Devrimini Yeniden Okumak," Bölüm II. "1967 Şanghay Komünü", Demarcations, Sayı 1, Yaz-Sonbahar 2009. Kaynak için: Burjuva Dünyasına Hapsolmuş Bir Komünizm – Alain Badiou Eleştirisi | Yeni Komünizm (yenikomunizm.com)

Makale kaynağı için bkz: "WORKERS' DEMOCRATIC CONTROL"—A DAMAGING DELUSION: IMPOSSIBLE UNDER CAPITALISM, DESTRUCTIVE UNDER SOCIALISM We Need a Revolutionary Transformation of Society, and the World— Not a Bourgeois-Democratic Continuation, or Restoration, of Capitalism | revcom.us

Canlı Marksizm Völger Marksizme Karşı – Cansız Reformizm Değil, Özgürleştirici Devrim

Editörün Notu: Bob Avakian'ın aşağıdaki makalesi 18 Ekim 2021 tarihinde yayınlanmıştır.

Kaynak için bkz: [Living Marxism vs. Vulgarized Marxism Liberating Revolution, Not Lifeless Reformism | revcom.us](https://www.revcom.us)

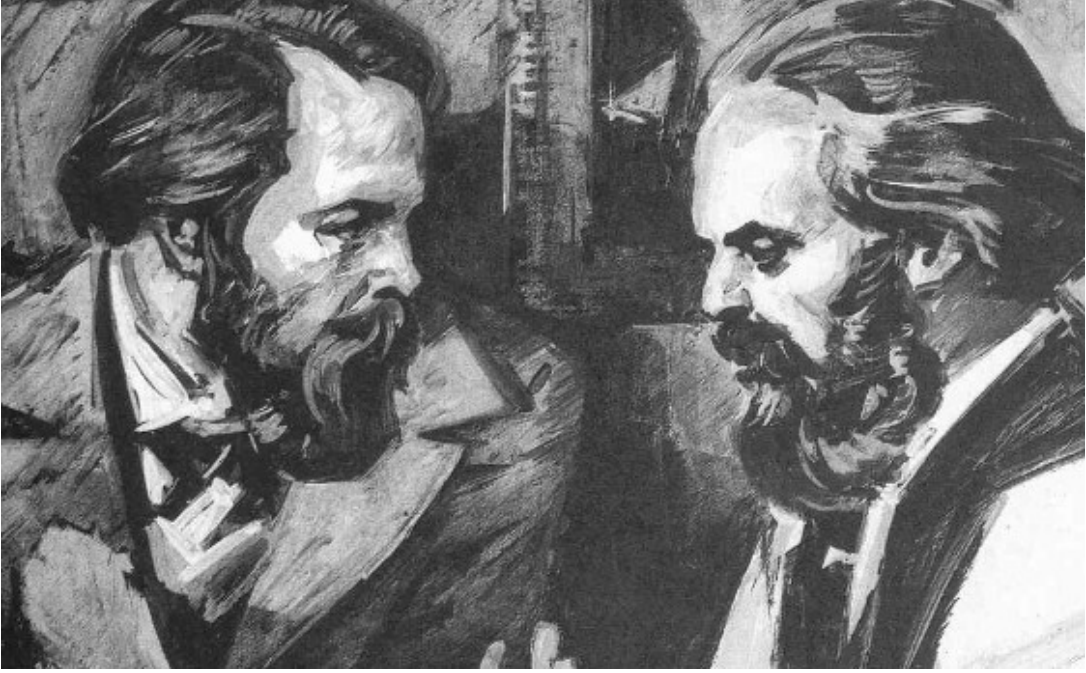
Belirli siyasi eğilimlerde -“uyanık”, “ilerici” ve genel olarak “solda” olanlar da dahil- şu yaygın bir nakarattır:

“Marksizm yalnızca sınıflarla ilgilenir, beyaz üstünlüğü ve erkek üstünlüğünden bahsetmez veya bunun için bir çözümü yoktur.”

Bu düpedüz bir sahtekârlık değilse bile, aslında büyük bir cehaletin ifadesidir. Marx'ın zamanından günümüze gelişimi içindeki Marksizm, bir bütün olarak gerçekliğe ve özellikle de insan ilişkilerinin her boyutunda her tür sömürü ve baskıdan kurtulmayı hedefleyen dünyanın dönüşümüne dair en kapsamlı yaklaşım olmuştur ve bugün de öyledir.

Şimdi denilebilir ki, bu konudaki bilgisizlik ve kafa karışıklığı bir dereceye kadar “Marksizm” adına konuşanların aslında dar ve küçük reformistler olmasından kaynaklanmaktadır. Bunlar gerçek Marksizmin bilimsel ve kapsamlı devrimci teorisini kaba bir “ekonomizm” ve sendikacılık anlamına gelen bir şeye indirgeyenlerdir

(“Ekonomizm”, sömürülen işçi sınıfının mücadelesini ekonomik meselelere indirger ve özellikle işçi sınıfının sömürülme durumunu, daha yüksek ücretler ve sosyal haklar vb. için yükseltile taleplerle iyileştirme çabasına indirger. Bu “ekonomizmin” bazı versiyonlarında, bu yaklaşımın işçi sınıfını en nihayetinde sosyalizm için savaşa kazanmanın en iyi veya biricik yolu olduğu iddia edilir, “ekonomistler” bu şekilde düşünürler)

İşçilerin pankartlarına “Adil bir iş günü için adil bir ücret” değil, bunun yerine “ücret sisteminin kaldırılması” -başka bir deyişle kapitalist sömürü sisteminin ortadan kaldırılması- yazmaları gerektiğinde ısrar eden kişi (işbirliği yaptığı ve komünist hareketin kurucu ortağı olan Friedrich Engels ile birlikte) Marx’tır.

Bu aslında Marksizmin kaba bir çarpıtmasıdır. Ne de olsa işçilerin pankartlarına “Adil bir iş günü için adil bir ücret” değil, bunun yerine “ücret sisteminin kaldırılması” -başka bir deyişle kapitalist sömürü sisteminin ortadan kaldırılması- yazmaları gerektiğinde ısrar eden kişi (işbirliği yaptığı ve komünist hareketin kurucu ortağı olan Friedrich Engels ile birlikte) Marx’tır.

Dahası Marx, “4 Bütünler” olarak bilinen bir formülasyonda, komünist devrimin temel amacını ve hedefini çok kapsamlı ve aynı zamanda konsantre bir şekilde ortaya koymuştur. Bütün sınıfsal ayrımların, bu sınıfsal ayrımların dayandığı bütün üretim ilişkilerinin, bu üretim ilişkilerine tekabül eden bütün toplumsal ilişkilerin ve bu toplumsal ilişkilere tekabül eden bütün fikirlerin devrimcileştirilmesinin amaçlandığını söylemiştir. Diğer şeylerin yanı sıra, azınlık milliyetlerine ve kadınlara yönelik baskının ortadan kaldırılmasını da içerdiğini vurgulamak için “toplumsal ilişkiler”in burada özellikle altını çizdim. Ayrıca Engels, *Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni* isimli uzun bir çalışma kaleme almıştır ki, bu kitap kadına yönelik baskının tarihsel temelini, gelişimini ve bu baskıyı ortadan kaldırmanın yolunu kapsamlı bir şekilde anlatan ufuk açıcı bir eserdir.

Lenin ve Marksizm’in Daha Fazla Gelişimi

Elbette bilimsel bir yöntem ve yaklaşım olarak Marksizm gelişmeye devam etmelidir ve etmeye de devam etmiştir. Marx ve Engels’ten sonra, komünizm bilimini daha da geliştiren kişi Lenin’di (Kendisi dünyanın ilk sosyalist devleti olarak Sovyetler Birliği’ni kuran 1917 Rus Devrimi’nin önderidir). Bunun kritik bir boyutu olarak Lenin, *Ne Yapmalı?* isimli eserinde ekonomizme karşı güçlü bir polemik başlatmıştır. Sömürülen işçi sınıfının (proletaryanın) kendi yakın koşullarının ve deneyimlerinin dar alanı içinde asla devrimci ve komünist bilinç kazanamayacağını vurgulayarak, bu bilincin proletaryaya, komünizm bilimine dayanan örgütlü bir öncü güç tarafından getirilmesi gerektiği ortaya konmuştur. Ve ihtiyaç duyulan devrimin proletaryanın temel çıkarlarına dayalı olduğunu açıklığa kavuşturmak ve yalnızca proletaryanın sömürülmesini değil, toplumdaki tüm baskıcı ilişkileri ortadan kaldırmak ve kökünden sökmek doğrultusunda bu komünist bilinci geliştirmek için kapitalist-emperyalist sistemin temel işleyişini, bunun farklı sınıf ve toplumsal güçleri nasıl etkilediğini ve bunlara nasıl tepki verdiğini anlamak

gerektiğini vurgulamıştır (Bu, Marx'ın proletaryanın kendisini ancak tüm insanlığı özgürleştirerek özgürleştirebileceğine ilişkin ünlü ifadesinin ayrıntılı bir açıklamasıdır)

Lenin ayrıca, yeni sosyalist bir toplum kurmanın, kapitalist sisteme hizmet etmiş olan mevcut devlet mekanizmasını ele geçirerek gerçekleştirilemeyeceğine dair Marx'ın önemli görüşünü teorik olarak daha da geliştirmiştir; bunun yerine bu devlet mekanizmasını parçalamak ve yeni bir devlet iktidarı kurmak gerekmektedir. Ve elbette Lenin, Rusya'daki devrimin tam da bunu yapmasına öncülük etmiştir. Lenin aynı zamanda kapitalizmin dünya çapında bir sömürü sistemi, kapitalizm-emperyalizm sistemi olarak gelişimini analiz etmiş ve yabancı emperyalist güçlerin sömürge egemenliği altındaki dünyanın geniş bölgelerindeki devrimlerin önemini vurgulamıştır.

Mao Zedong – Komünizmin Gelişiminde Bir Başka Sıçrama

Komünist teoride yeni bir sıçramayı getiren kişi 1920'lerin sonundan başlayarak birkaç on yıl boyunca Çin devrimine önderlik etme sürecini devam ettirmiş Mao Zedong'tur. Mao özellikle Çin gibi “yarı-sömürge” (bir dizi çatışan emperyalist gücün egemenliğine) tabi olan ve “yarı-feodal” şeklinde karakterize olan (özellikle şehirlerde gelişen kapitalist ilişkilerin yanı sıra, yüz milyonlarca köylünün toprak sahipleri tarafından acımasızca sömürüldüğü ilişkilerin bulunduğu) bir ülkede devrim yapma stratejisini geliştirmişti.

1960'ların ortasından 1976'ya kadar on yıldan fazla bir sürede gerçekleşen ve yüz milyonlarca insanı toplumun yönü üzerindeki mücadeleye dahil eden Çin'deki Kültür Devrimi, bu

teorinin ve sosyalist toplumda devrimi sürdürme stratejisinin somut tezahürü ve kitlesel bir ifadesiydi.

Mao, komünistlerin kendi ülkelerindeki fiili koşulları (genel olarak dünya durumu bağlamında) somut olarak analiz etmelerinin ve bu koşullar temelinde ilerlemelerinin önemli olduğunu vurgulamış olsa bile, koşulların Çin'dekine benzer olduğu yerler açısından, Üçüncü Dünya'daki (Latin Amerika, Afrika, Orta Doğu ve Asya) çok sayıda ülke için devrim için bu stratejik yaklaşım önemli bir role sahipti. Ve dikkate değerdir ki, 1960'ların güçlü yükselişi sırasında Mao, ABD'deki Siyahilerin mücadelesini destekleyen iki bildiri yayınlamıştır; aynı zamanda bunun bir bütün olarak kapitalist sistemi devirme mücadelesiyle çok önemli ilişkisini vurgulamıştır.

Bunun da ötesinde, Çin'deki bu devrimin zaferinden sonra (1949'da), Mao komünist teoride tarihi ilerlemeler kaydetmeye devam etmiştir. Kendisine "sosyalist" demeye devam etmesine rağmen, 1950'lerin ortalarında fiilen kapitalizmin restore edildiği Sovyetler Birliği deneyimini özetleyen Mao, aynı türden bir karşı-devrimin büyüyen tehlikesinin bulunduğu Çin'deki deneyimin yanı sıra, sosyalist toplumda devrimi sürdürme teorisini ve stratejisini geliştirmiştir. Bunu yaparken Mao, komünist harekette daha önce anlaşılanların ötesinde sosyalist toplumun kendi içindeki çelişkilerin (aynı zamanda emperyalist ve diğer gerici devletlerin varlığı, etkisi ve eylemlerinin) uzun bir süre boyunca kapitalizmi yeniden kurmaya çalışacak güçlere yol açmaya devam edeceğini analiz etmiştir, Mao ayrıca, öncü komünist parti sosyalist toplumda lider güç olduğu için kapitalist restorasyonun en yoğun ve kuvvetli güçlerinin partinin kendi içinde, özellikle de en yüksek seviyelerinde olduğunu analiz etti. Mao bunları

“kapitalist yolu tutan yetki sahibi kişiler” olarak tanımladı. 1960’ların ortasından 1976’ya kadar on yıldan fazla bir sürede gerçekleşen ve yüz milyonlarca insanı toplumun yönü üzerindeki mücadeleye dahil eden Çin’deki Kültür Devrimi, bu teorinin ve sosyalist toplumda devrimi sürdürme stratejisinin somut tezahürü ve kitlesel bir ifadesiydi.

Mao’nun 1976’daki ölümünden sonra “kapitalist yolu tutan yetki sahibi kişilerin” iktidarı ele geçirmeleri, bu kapitalist darbeye direnen devrimci güçleri şiddetle bastırmayı başarmaları ve Çin’i güçlü bir sosyalist devlet ve dünyada devrim için bir güç olarak değil, fakat giderek daha güçlü bir kapitalist-emperyalist devlet olarak ortaya çıkmasıyla sonuçlanan kapitalist restorasyon yoluna sokmaları yüzleşmek zorunda olunan trajik bir gerçektir. Bu yaşananlar, acı bir ironi olarak Mao’nun sosyalist toplumda kapitalist restorasyon tehlikesine ilişkin analizini doğrulamıştır.

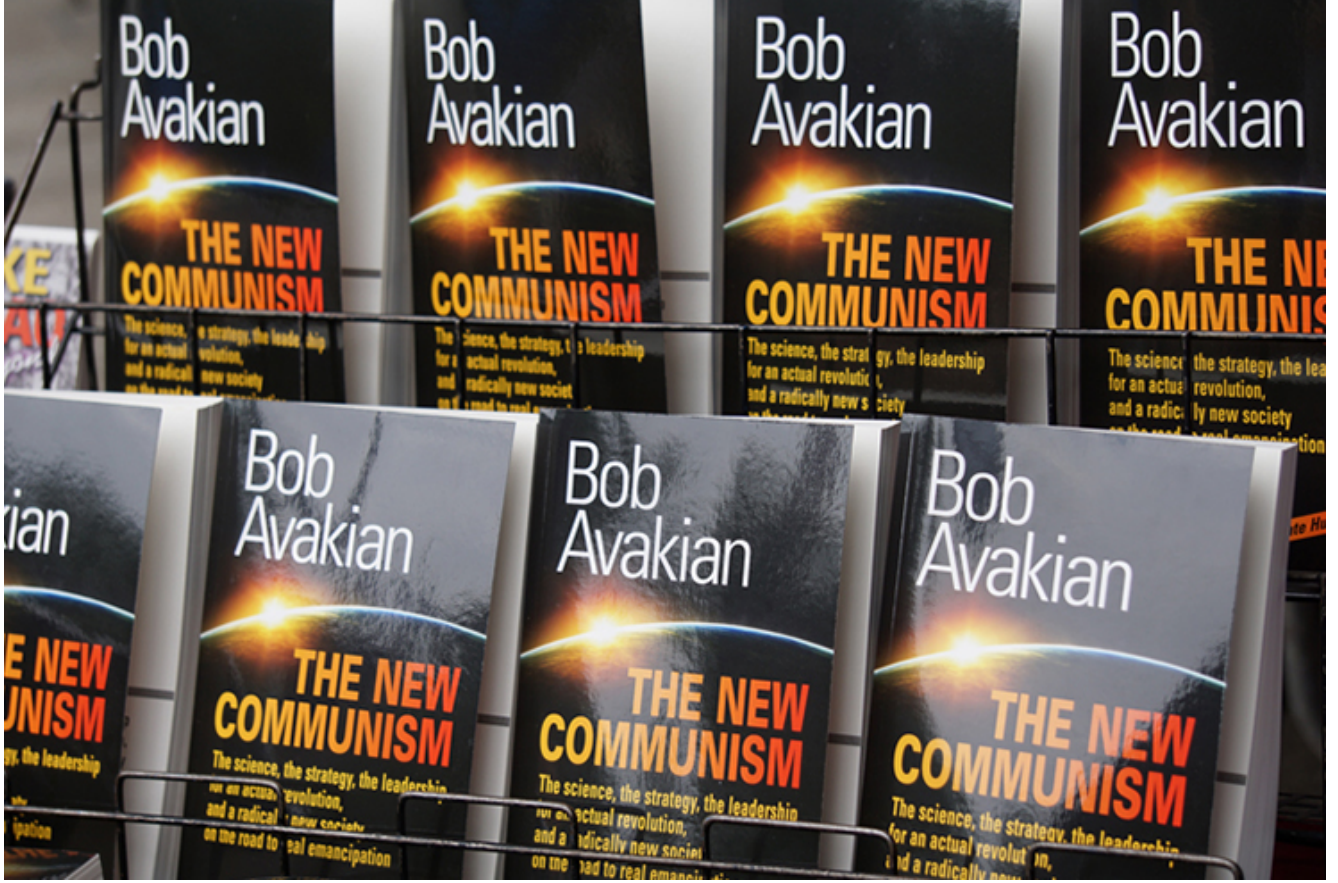
Ancak genel olarak Marksizm’de olduğu gibi, Mao’nun yönelimi ve katkıları sadece siyaset alanında (hatta siyaseti en geniş anlamıyla düşünsek bile) değildi. Marksizmin fizik ve genel olarak bilim ve sanat alanlarını -aslında genel olarak insan varlığının ve gerçekliğin her boyutunu- *kucakladığı* ancak onların yerini almadığı şeklindeki bu kavrayışlı ifadeyi yazan Mao’dur.

Yeni Komünizm – Daha İleri Bir Atılım

Çin’de devrimin tersine çevrilmesi ve kapitalizmin restorasyonu ile (1871’de Fransa’da kısa ömürlü Paris Komünü ile başlayan) komünist devrimin ilk aşaması sona erdi. Her yerdeki komünistler, Çin’deki darbeye gerçekte neler olduğunu -kapitalizmin restore edilmesini ve bunun neden olduğunu- bilimsel olarak analiz etme zorunluluğuyla karşı karşıya kaldılar. 1976’nın sonlarında, bu darbeden hemen sonra başlayarak kendimi bu mücadeleye adadım. Ve bu analizden yola çıkarak, komünist hareketin ve onun ortaya çıkardığı sosyalist toplumların, önce Sovyetler Birliği’nde, sonra Çin’de yaşadığı

tarihsel deneyimin daha derin bir bilimsel özetini yapmaya koyuldum. Birkaç on yıl boyunca, bu deneyimin esas olarak olumlu yönünü belirlemek ve desteklemek, aynı zamanda bazen çok ciddi ama genel olarak tali olan olumsuz yönünü eleştirel bir şekilde incelemek -ve geniş bir insan tecrübesi yelpazesinden yararlanmak şeklinde yürüttüğüm bu çalışmanın sonucu, komünizmin daha ileri ve yeni bir sentezinin geliştirilmesi oldu: *Yeni Komünizm*

ATILIMLAR [BREAKTHROUGHS] – Marx'ın Tarihsel Atılımı ve Yeni Komünizmle Daha İleri Bir Atılım. Temel Bir Özet (ve daha da kapsamlı olarak *Yeni Komünizm* kitabında), yeni komünizmin nasıl geçmiş komünist teorinin “bir devamı olduğunu, fakat aynı zamanda ve bazı önemli yönlerden daha önce geliştirildiği şekliyle komünist teoriden bir kopuşu ve niteliksel bir sıçramayı temsil ettiğini” uzun uzadıya tartıştım. Bunun belirleyici boyutları olarak, dikkatleri Marx'ın “4 Bütünler” üzerine özlü ifadesine odaklamakla birlikte, yeni komünizm, komünist devrimin vazgeçilmez unsurları ve kuvvetli itici güçleri olarak kadınların kurtuluşunun yanı sıra, siyahi halkın ve diğer ezilen halkların (genel olarak beyaz olmayan halklar olarak anılır) kurtuluşu için verilen mücadelenin önemini analiz eder ve buna büyük önem verir. Yeni komünizm, “devrimci mücadelenin ilerlemesine ve komünizmin nihai hedefine dünya çapında temel öncelik” verme yönelimi ile enternasyonalist bir temelde ilerlemenin önemi anlayışını da güçlendirmiştir. (2)

Yeni Komünizm, bugün gelinen noktaya kadarki gelişme süresi boyunca komünizmin kendi bünyesinde mevcut olagelmış ciddi ehemmiyette bir çelişkinin, esas itibariyle bilimsel olan metodu ve yaklaşımı ile buna ters düşen tarafları arasındaki çelişkinin nitel bir çözömlenmesini temsil eder ve buna somutluk kazandırır.

Özellikle böylesi güçlü bir ölkede devrim yapma sorununa yeni komünizmi uygulayarak bu devrim için temel bir stratejik yaklaşım geliştirdim ve aynı zamanda *Kuzey Amerika'da Yeni Sosyalist Cumhuriyet İçin Anayasa'da* (3) kökten yeni ve özgürleştirici bir toplum için kapsamlı bir vizyon ve somut bir plan hazırladım. *ATILIMLAR* içinde yazdığım gibi, "yeni komünizm gelişimi devam eden bir çalışmadır ve önemli bir kısmı, Marx'ın tarihi atılımı ile başlayan komünist devrimin ilk büyük dalgasından başlayarak, daha önce gelenlerden öğrenmeye ve bunu daha da sentezlemeye devam etmektedir." (4)

Son olarak, yeni komünizmin en temel ve can alıcı unsurlarından biri, komünist hareketten "amaçlar araçları

haklı çıkarır” (hedef şuyse her türlü araç meşru veya haklı gösterilebilir) şeklindeki zehirli düşüncenin kökünü kazımak için verdiğim kararlı mücadeledir. Bununla birlikte komünist devrimin amaç ve hedefinin intikam (“sondakılar baş, baştakiler son olacak” anlayışı) olmadığını, ama bunun yerine insanların “baştakiler ve sondakiler” olarak bölündükleri tüm durumların ortadan kaldırılmasıyla insanlığın kurtuluşu olduğunu vurguladım.

Tüm bunların altında yatan ve bununla giden yeni komünizm;

bugün geline nokta kadarki gelişme süresi boyunca komünizmin kendi bünyesinde mevcut olagelmış ciddi ehemmiyette bir çelişkinin, esas itibariyle bilimsel olan metodu ve yaklaşımı ile buna ters düşen tarafları arasındaki çelişkinin nitel bir çözümlenmesini temsil eder ve buna somutluk kazandırır.

Yeni sentezde en temel ve esasa ait olan şey, komünizmin bilimsel bir metot ve yaklaşım olarak daha da geliştirilmesi ve sentezidir, ve bu bilimsel metot ve yaklaşımın genel olarak realiteye, özel olarak da, bütün sömürü ve baskı düzenlerini ve ilişkilerini alaşağı etme ve kökünden söküp ortadan kaldırmaya ve komünist bir dünyaya doğru ilerleme amacıyla yürütülen devrimci mücadeleye daha tutarlı uygulanmasıdır. Bu metot ve yaklaşım, yeni sentezin bütün temel öğelerinin ve esas unsurlarının özünde yatar ve onların vasıflarını belirler. (5)

Bütün bunlardan açıkça görülebilir ki, komünizmin (devam eden gelişimi içinde Marksizmin) yalnızca sınıflarla ilgilendiğini, ve baskının diğer önemli boyutları ve bu baskıdan kurtulma mücadelesi ile ilgilenmezken basitçe şeyleri “sınıfa karşı sınıf” olarak ortaya koyduğunu iddia etmek, en kaba türden bir çarpıtmadır. Bir kez daha belirtmek gerekirse, Marksizm, Marx’ın zamanından günümüze gelişimi içinde, bir bütün olarak gerçekliğe ve özellikle insan ilişkilerinin her boyutunda her türlü sömürü ve baskıdan kurtulmayı hedefleyen dünyanın

dönüşümüne dair en kapsamlı yaklaşım olmuştur ve bugün de öyledir.

Dipnotlar:

1)İlgili kaynaklar için bkz: [Breakthroughs \[Atılımlar\]: Marx'ın Tarihsel Atılımı ve Yeni Komünizm ile Daha İleri Bir Atılım | Yeni Komünizm \(yenikomunizm.com\)](#) ayrıca bkz: [Yeni Komünizm | Yeni Komünizm \(yenikomunizm.com\)](#)

2)Kaynak için bkz: [Kuzey Amerika'da Yeni Sosyalist Cumhuriyet İçin Anayasa \(Tasarı Önerisi\) | Yeni Komünizm \(yenikomunizm.com\)](#)

3)Bu ülkede -dünya çapında komünizmi hedefleyen devrimci mücadelenin önemli bir parçası olarak- devrime stratejik yaklaşım Bob Avakian'ın 2018 yılındaki *Neden Gerçek Bir Devrime İhtiyacımız Var ve Nasıl Gerçekten Devrim Yapabiliriz* konuşması da dahil olmak üzere birçok çalışmasında ortaya konmuştur (video ve bu konuşmanın metni revcom.us adresinde mevcuttur)

4)Kaynak için bkz: [Breakthroughs \[Atılımlar\]: Marx'ın Tarihsel Atılımı ve Yeni Komünizm ile Daha İleri Bir Atılım | Yeni Komünizm \(yenikomunizm.com\)](#)

5)Kaynak için bkz: [Devrimci Komünist Parti ABD Merkez Komitesi'nin 6 Resmi Kararı | Yeni Komünizm \(yenikomunizm.com\)](#)

Bai Di ile Röportaj: Devrimci Çin'de Büyümek

Editörün Notu: Aşağıdaki röportaj ilk kez 12 Nisan 2009 tarihinde revcom.us web sitesinde yayınlanmıştır. Türkçe çevirisini okurlarımızın dikkatine sunarız.

Kaynak için bkz: [Interview with Bai Di: Growing Up in Revolutionary China \(revcom.us\)](#)

Bai Di, 1976'da Mao'nun ölümünden sonra kapitalizm geri getirilmeden önce sosyalist Çin'de yetişmiştir ve Büyük Proleter Kültür Devrimi'ne (1966-1976) katılmıştır. *Some of Us: Chinese Women Growing Up During the Mao Era* adlı kitabın editörlerinden biridir, ayrıca Drew Üniversitesi'nde Çin ve Asya Çalışmaları Direktörüdür. Bai Di ile aşağıdaki röportaj Şubat 2009'da *Revolution* gazetesi muhabiri Li Onesto tarafından yapılmıştır. Röportajın tamamı burada online olarak yer almaktadır.

Li Onesto: Sosyalist Çin'de büyüyen biri olarak deneyimlerinizden bahsettiğinizi duyan genç bir kişi, bana önceden Kültür Devrimi sırasında kadın olmanın nasıl bir şey olduğu da dahil olmak üzere sürece ilişkin aslında hiçbir fikrinin olmadığını söyledi.

Bai Di: Benim kuşağımda kadınların çoğu harika şeyler başarmayı umuyordu. Bizler gençken yani ergenlik dönemindeyken devrimci ideallerimiz vardı. Bazı hedefler için çabalamıştık. Hayatımızın yalnızca kendimiz için değil, fakat toplumun daha büyük hedefleri için anlam dolu olduğunu hissetmiştik. O anda tartıştığımız şeyler bu şekildeydi. Hayal ettiğimiz dünyaya dair idealisttik. 1972 civarında kırlara gittiğimizde henüz 15 yaşlarındaydık. O sırada liseden mezun olmuştum. Okul kapandıktan yaklaşık bir yıl sonra 1966'da yeniden açılmıştı. Zamanın çoğunu Başkan Mao'nun çalışmalarını ve biraz matematik, kimya ve fizik çalışarak geçiriyorduk. Daha sonra Sovyetlerden kaynaklı savaş tehdidi nedeniyle okul bahçesinde tüneller kazıyorduk. Ülkemizi korumaya çalışıyorduk.

Sınıfımızda binden fazla öğrenci vardı ve lisemizdeki kadınlar olarak dördümüz bir araya gelerek Kızıl Muhafızlar tarihinin bir destanını yazmaya karar vermiştik. Şu an düşününce o an çok hevesli olduğumuzu görüyorum. Bize katılmaya çalışan iki erkek vardı, onlarla görüştük. Her birinin kendilerinin yazdığı şiirsel bir şeyler sunduğunu hatırlıyorum, dört kadın bunları inceledik. Yeterince iyi olmadıkları için onları bu yazı grubuna almamaya karar verdik. Standartlarımıza uymadıkları için yazılarını beğenmemiştik. Onları geri

çevirdik. Dördümüz, bu alanda en iyisi olduğumuzu düşünüyorduk. Başkan Mao'nun öğretileriyle diğer insanlara eğitim verme uygulamalarımızı kaydetmek istedik. Okulda ilk "Başkan Mao Düşüncesi Propaganda Ekibi"ni biz düzenledik.

Li Onesto: Çoğu insan "propaganda ekibi" terimini duyduğunda bunun ne olduğunu bilmiyor ve/veya buna olumsuz bir şeymiş gibi bakıyor, sanki insanlara ne düşüneceklerini söylemekle ilgiliymiş gibi, bunun eleştirel düşünmeye aykırı olduğunu düşünüyorlar.

Bai Di: Kültür Devrimi'nin başlangıcında Mao Zedong propaganda ekipleri devrimci Kızıl Muhafızlar tarafından eğitilmiş insanlar ve öğrenciler tarafından kurulmuştu; hepsi şarkılar ve şiirlerle donanmıştı, şehirdeki mahallelere ve daha sonra kırsal kesime giderek eğitim durumu iyi olmayan kesimlere bilgiyi yayabiliyorlardı. "Az eğitilmiş insanlara" partinin direktiflerini ve Başkan Mao'nun fikirlerini öğretmeye çalıştılar. Propaganda ekibimiz insanlara devrimci şarkılar öğretti ve gazetelerden onlara güncel olayları okudular. Okulumuzun öğrencileri mahalleleri temizlemeye gittikten sonra danslar ve şarkılar söyledik; temizlik çok önemli olduğu için herkesi mahalleyi temizlemeye çağırdık. Bunun daha büyük bir toplum inşa etmenin bir parçası olduğunu hissediyorduk.

Li Onesto: Sahip olduğunuz ideallerle ilgili olarak bunu nasıl görüyordunuz?

Bai Di: Bir değişiklik yapabileceğimizi düşünüyorduk, tüm bu fırsatlar vardı. Dünyayı değiştirecektik; Çin'i değiştirecektik. Benim kuşağımın misyonu buydu, çünkü çok özel bir çağda yaşıyorduk: Harika 1960'lar ve 1970'lerden geçiyorduk. O ana komünizmin şafağı demiştik. Bu büyük toplumu inşa etmek için çalışıyorduk ve o toplumdaki herkesin eğitim alması gerektiğini hissetmiştik. Çünkü biz öğrenciler okuyabilir ve yazabilirdik. Bunu diğer insanlara ilham vermek için kullanmalıydık. Onlara şarkı söylemeyi öğretmek ve onlara Mao'nun eserlerinden bölümleri öğretmek için kullanabilirdik.

Propaganda ekiplerinin yaptığı buydu. Bu kavram İngilizce'ye çevrilirken belli bir anlam kaybı oluyor. Şu anda Çince'de bu ifade halen çok olumlu kabul edilen bir şeye atıfta bulunmaktadır. Propaganda ekibi deyimi olumsuz bir şey değildir, herkesin bilmesi gerekenleri, parti merkez komitesinin fikirlerini, ne yaptıklarını bilmesini sağlamaktır. Kültür Devrimi sırasında herkesin bunları öğrenmesi gerekiyordu. O zamanlar Çin çok büyük bir ülkeydi ve her düzeydeki devlet teşkilatının bir propaganda departmanı vardı, buna her düzeyde ihtiyacınız vardı. Okuma yazma bilmeyen çoktu. Ve Başkan Mao'nun öğretilerinin hepsi çok kolay değildi, yoruma açıktı. Bir satırı değiştirirseniz, anlam değişiyordu. Sonuçta yalnızca kelimeleri öğretemezsiniz, aynı zamanda bunları açıklamak durumundasınız.

Mao'nun "sürekli okunan üç makale" denilen yazılarına bakın mesela. "Halka Hizmet Edin", "Dağları Hareket Ettiren Budala İhtiyar" ve "Norman Bethune'un Anısına". Budala ihtiyar hakkındaki eski hikayeye bir bakın, neden bundan bahsediliyor? Bu aslında herkesin zaten bildiği eski bir Çin masalıdır. Oğullarını, önünde engel oluşturan iki büyük dağı kaldırmaya çağıran ihtiyar bir adam hakkındadır. Diğerleri, bu iki büyük dağı kaldırmamanın imkansız olduğunu söyleyerek onunla dalga geçerler. Fakat Budala İhtiyar, "Ben öldüğümde oğullarım devam edecek; Onlar öldüklerinde benim torunlarım devam edecek, sonra onların oğulları ve torunları ve sonsuza kadar devam edecek." der. Bu dayanıklılık Tanrıyı o kadar etkiler ki, Tanrı iki meleği gönderir onlar da dağları sırtlarında taşırlar. Ancak Başkan Mao bunu değiştirmiştir ve dağları yerinden oynatanın aslında çalışkan halk olduğunu söylemiştir. Şu anda biz komünistler, partimiz budala ihtiyar adama benziyoruz demiştir.

Bu üç dağı -emperyalizm, feodalizm ve bürokratik kapitalizmi- yerinden oynatmaya çalışacağız, ancak bunu yapamıyoruz. Bu yüzden Çinlileri etkilemek zorundayız; onlar Tanrı'dır. Bize baskı yapan üç dağı ancak onlar uzaklaştırabilir. Halka görev

vermeliyiz. Anlıyor musunuz? Bu yüzden onları hareket ettirmeliyiz, ne yaptığımızı anlamalıyız. Bunu insanlara anlatmanız gerekir, bunun neden çok önemli olduğunu bilmeleri gerekir. Bir şeyler yapmaya devam etmeli ve insanların ne yaptığımızı bilmelerini sağlamalıydık. Halkı siyasi açıdan eğitmeliydik, bu bizim işimizdi.

Geriye dönüp baktığımda aslında bütün görevimiz buydu. Bir şeyleri yazma ve anlama yeteneğini kazanabildiğimiz için çok şanslıydık, diğerleri bunu anlamadılar, bağlantıyı görmediler. Yani yaptığımız şey buydu ve düşünüyorum da ne kadar da kendimize güvenimiz vardı.

Li Onesto: Kültür Devrimi'nin kadınların statüsü üzerinde nasıl bir etkisi oldu?

Bai Di: Size bir örnek vereyim, size daha önce söylediğim şey aslında önemlidir, genç kadınlar bu evrede isimlerini değiştirdiler. 1966'da Kültür Devrimi'nin başlangıcında Başkan Mao, Kızıl Muhafızları Tiananmen Meydanı'ndaki büyük mitinglerde sanırım yaklaşık sekiz kez selamlamıştı. Mitinglerden birinde bir kız Tiananmen'e gitti ve Mao'ya bir Kızıl Muhafız kol bandı taktı. Mao, ona adının ne olduğunu sordu. "Song Binbin" dedi. Mao, bunun fazlasıyla Konfüçyüsçü olduğunu söyledi. *Binbin* ihtiyatlı olmak ve alçakgönüllülük demektir. Başkan Mao, "İyi de niçin ihtiyatlı niçin alçakgönüllü olacaktı ki? Bence sen *Aiwu* olmalısın ve kadınlardaki bu militanlığı sevmelisin." dedi. Bu yüzden adını Binbin'den Aiwu olarak değiştirdi, bu da sevgi dolu bir şekilde militanlığı ve mücadeleyi temsil ediyordu. Sonra bir akım başladı: Çiçek veya Yeşim gibi kadınsı isimleri olan kızlar isimlerini değiştirdiler.

Çin kültürüne göre adınızın bir anlamı vardır. Adımın hiçbir zaman cinsiyetçi bir çağrışımı olmadı ve bunun nedeni de ailemdi. Bai benim soyadım ve selvi ağacı anlamına gelir. Harika bir soyad. Ailede ilk doğan bendim ve ailem o sıralarda 1950'lerde oldukça ilericiydi. Bir isim bulmak için sözlüğe

bakıyorlardı. Babam komünist düzende büyümüş ve 1946 yılında Komünist Parti'ye bağlı Yabancı Diller Okulu'nun birinci sınıfındaydı, okulun Rusça Bölümü taşındığında o da Yenan'dan Harbin'e taşınmıştı. Başkan Mao'nun ikinci oğlu da dahil olmak üzere birçok ünlü komünistin çocuklarıyla aynı sınıftaydı. O ve annem oldukça devrimciydi. Bu yüzden sözlüğe bakıp çok iddialı olmayan ama hayatta kalması çok kolay olan ağaç anlamına gelen "Di" yi buldular. Genç kadınlar isimlerini kadınsı isimlerden devrim niteliğinde bir şeye değiştirmeye çalışırken, adımı değiştirmek zorunda kalmadım, çünkü bu zaten özgürlük anlamına geliyordu. Kızlar, devrimci olmayan veya fazlasıyla kadınsı olan isimlerini değiştirmeye çalıştılar, bunu erkek isimleri gibi mücadeleci ve güçlü isimlerle değiştirdiler. Kapitalizm geri geldikten sonra size kadınların isimlerini değiştirdiği üç örnek verebilirim. Arkadaşımdan birinin Kültür Devrimi'nden önceki adı fazlasıyla kadınsıydı, bu yüzden kelimenin tam anlamıyla "kültür devrimi" anlamına gelen *Wenge* olarak değiştirmişti. Son zamanlarda ondan haber aldım ve adını tekrar değiştirdiğini öğrendim. Pekin'deki bir yayınevinde editör olan başka bir arkadaşım var ve adı "kıızıl" idi, şimdi adını "küçük çiçek" olarak değiştirmiş durumda.

Li Onesto: Devrimci Çin'de kadınların rolü hakkında çok şey yazdınız. Kadınların 1949'dan önceki, ardından 1949'daki durumlarını ve sonrasında Kültür Devrimi'ndeki durumlarını şimdiki kapitalizm altındaki durumlarıyla karşılaştırabilir misiniz?

Bai Di: Çin'in, Komünist Parti altında nasıl değiştiğinin bir göstergesi olarak ailemdeki üç kuşak kadın arasındaki farklılıklara bakmayı her zaman sevmişimdir. Her iki büyükannem de 20. yüzyılın başında doğdu ve ikisi de erken evlendi, biri 14, diğeri 15 yaşında. İkisinin de ayakları bağlıydı ve her biri 14 çocuk doğurdu. Görücü usulü evlilik yapıyorlardı. İkisi de okuma yazma bilmiyordu. Hayatları boyunca, doğurmak ve çocuk sahibi olmaktan, yeni doğanlardan bazılarının çaresizce öldüğünü görmekten başka hiçbir şey

yapmadılar. Annemin hayatı çok farklıydı. 1930’larda doğdu, yani temelde 1949’da Çin Halk Cumhuriyeti kurulduğunda ortaokuldaydı ve 50’lerin başında diplomat olmayı hayal ederek Rusça öğrenmek için üniversiteye gitti. Her iki ebeveynim de kendi ailelerinde eğitim görmüş ilk nesil kolejlilerdi.

Annem emekli olmadan önce Rus edebiyatı alanında çevirmen ve araştırmacıydı. Sonra benim kuşağımı düşünüyorum, doktora derecesine sahip bir üniversite profesörüyüm. Öğretmenlik ve yazarlık yapmak için dünyayı dolaştım. Anneannem ve anneme göre daha hırslı, daha idealist ve daha özgüvenliyim. Çin tarihinde son derece özel bir anda büyüdüğüm için çok minnettarım.

“Canlandırılan kadının bir aile yükümlülüğü olması gerekmediği. Yani kültürel anlamda Jiang Qing çok daha ileriydi...” – Bai Di. / Foto: Jiang Qing ile Zhang Chunqiao

Egemen olan ideoloji, kadınların gökyüzünün yarısını tutmasıydı; erkeklerin yapabildiğini kadınlar da yapabilir şeklinde bir düşünce hakimdi. Bunlar belki kulağa içi boş sloganlar gibi gelebilir; ama o dönemi gerçekten kendime inanarak; kendi hayatımda ve diğer insanların hayatlarında

değişiklikler yaratma yeteneğime inanarak yaşadım. Sonrasında ailenin dördüncü neslini düşünüyorum. Benim kızım yok, bu yüzden yeğenimi örnek olarak vereceğim. Kendisi şu anda yaklaşık 26 yaşında, üniversite diploması ve Çin’de çok yüksek ücretli bir işi var. Görünüşe göre tek ilgilendiği şey marka çantalar ve giysiler. Kimin parası var, kimin marka çantaları var, orada nasıl bir koca var böyle şeylerden bahsetmeyi seviyor. Şimdi ona bakıyorum ve şu anda başka bir nesil olduğunu görüyorum, Çin’de buna “80 sonrası” deniyor; enerjisinin çoğunu bu tüketim kültürüne harcayan bir nesil... Ben gençken toplumsal idealimiz diğer insanlar için iyi bir şeyler yapmak, dünyayı daha iyi bir sisteme dönüştürmek için çalışmaktı, bu doğrultuda kendimizi feda etmeye hazırdık. Ve hepimiz toplumsal zenginliğin adil ve eşit dağılımına inanıyorduk. Ama şu anda Çin’de büyüyen gençler için vaziyet “ben, ben, ben” şeklinde. Bütün bir kültür bunu destekliyor. Ayrıca bugün kadınların rolü açısından temel olarak iyi bir eş olmanız gerektiği düşüncesinin kökleştiğini görebilirsiniz. Şu anda Çin popüler kültürü bu tür tartışmalarla dolu. CCTV’deki kadın programlarında hem sunucular hem de konuklar nasıl bir koca ile mutlu olacağınız meselesine; daha çekici olmak için nasıl daha kadınsı olmanız gerektiği gibi konulara odaklanıyorlar. Toplumun her alanından ünlü kadınlar bu konuları konuşmak için davet ediliyor. Ünlü erkeklerin nasıl iyi bir koca olunacağı hakkında konuştuğu bir program hayal edebiliyor musunuz? Erkeklerle asla böyle bir soru sormazlar.

Li Onesto: Kültür Devrimi sırasındaki şeylerden biri Konfüçyüsçü düşüncenin reddedilmesi ve bunun, feodal ve ataerkil düşüncenin özellikle kadınlar açısından ne kadar baskıcı olduğuydu. Bundan bahsedip bu durumu şimdikiyle karşılaştırabilir misiniz?

Bai Di: Feodalizme yönelik eleştiriler 20. yüzyılın başında 4 Mayıs Hareketi’nde de vardı. Ancak gerçek yasal reform 1930’larda Çin Komünist Partisi tarafından kontrol edilen Kızıl Sovyet bölgelerinde başladı. Çin Halk Cumhuriyeti’nin

kurulmasından sonra, yeni hükümetin çıkardığı ilk yasa Anayasa değildi, Anayasa 1954'te kabul edildi. **Komünist hükümetin 1950'de çıkardığı ilk yasa aslında Evlilik Yasasıydı.** Böylece ilk kez cariyelik sistemi kaldırıldı, görücü usulü evlilikler kaldırıldı, evlilikte kadın ve erkeğin ortak olması gerektiği, kadınların eşit miras ve boşanma haklarına sahip olması gerektiğini söylendi; çok eşlilik, çocuk gelinler ve ayrıca "gayrimeşru çocuk" şeklindeki söylemler yasakladı. Bu yaşananlar tarihte olağanüstü bir andı. İnsanların zihinlerini ve hayatlarını değiştirmede hükümetin toplumsal cinsiyet konularının rolünü nasıl gördüğünü bir düşünün.

Yeni bir dünya inşa etmek için kadınların özgürleşmesi gerek. Marx'ın dediği gibi, gerçek kurtuluş için herkesi özgürleştirmeniz gerekir. Ve eğer kadınlar özgür değilse, toplumun özgürleştiğini söyleyemezsiniz. Bu durum Çin Komünist Partisi'nin ilericiliğini gösteriyordu. Böylece çıkarılan **ilk yasa Evlilik Yasası**, bir ay sonra çıkarılan **ikinci yasa ise Toprak Reformu** yasası oldu. Temel olarak, 1950'de, Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşundan sonraki yıl, yeni hükümetin temel olarak odaklandığı gündemini temsil eden iki yasayı görebilirsiniz.

Birincisi, üst yapının değişmesiydi. Çünkü aileler Konfüçyüsçü aile hiyerarşisine o kadar bağlı durumdaydılar ki, bu durum Çin kültürüne o kadar yerleşmişti ki, onu değiştirmek zorundaydınız. Bu yüzden bunun kültürel değişimin bir sembolü olduğunu düşünüyorum.

İkincisi, ekonomik temelin, yani yoksul köylülerin ve onların toprak mülkiyetinin altyapısındaki değişiklikler gündemdeydi. Sadece ekonomik yapıyı değiştirmiyordunuz, üst yapıyı, insanların fikirlerini de değiştirmek zorundaydınız. Hukuk da üst yapının bir parçasıdır. Yani Mao'nun düşüncesi, sadece ekonomiyi değil, her iki tarafı da değiştirmekti. Öte yandan Deng Xiaoping gibi kapitalizmi geri getirmek isteyenler, yalnızca ekonominin değişmesi ile her şeyin değişeceğini söylediler. Çin Komünist Partisi, en baştan itibaren baskıcı

olan eski şeyleri ortadan kaldırmanız gerektiğini görmüştü. Bir diyalektik vardır, bunu her şeyde görebilirsiniz. Evlilik Yasası ile ilgili mesele gibi. Bu süreçte büyük bir direniş yaşandı. Çünkü sadece bir yasa çıkaracaksınız ve sonra da tüm insanlar buna uyacak gibi bir durum yaşanmaz. Yeni sosyalist hükümetin başlangıcından 1966'daki Kültür Devrimi'nin başlamasına kadar, yani 1949'dan sonraki 17 yıl boyunca halen pek çok kadının problemi vardı.

1949'da yeni Çin kurulduğunda, yeni hükümet pek çok zorlukla karşılaştı: Fuhuş, cariyelik, uyuşturucu sorunları. Ve mucizevi bir şekilde, iki ya da üç yıl içinde tüm fahişelik durumu kaldırıldı ve tüm uyuşturucu bağımlıları tedavi edildi. Anneannem bana Harbin'de bu bölgenin nasıl fuhuş yuvası olduğunu ve daha sonra normal bir yerleşim alanı haline geldiğini anlattı. Ne yazık ki bugün o bölge fuhuş "geleneğine" geri dönmüş bulunuyor.

Li Onesto: İlk 17 yılda çok şey değişti ama daha ileri gitmeyi gerekli kılan neydi? Kültür Devrimi, kadın sorunu da dahil olmak üzere hangi sorunları ele almaya çalışıyordu?

Bai Di: Parti ve hükümet içinde yeni ortaya çıkan elitist bir grup vardı. Kültür Devrimi'nde kapitalist yolcular olarak adlandırıldılar ve devrimin hedefi oldular. Bana kalırsa "kapitalist yolcu" yanlış bir adlandırma olabilir. Bunlar aslında toplumdaki eski hiyerarşiye geri dönmeye çalışan insanlardı. Ayrıca, eğitilmiş kişilerin şehirlerde kalmaları gerektiği ve ardından kırsal kesimdeki ebeveynlerini küçük görmeleri gerektiğine dair toplumsal fikirler ortaya çıkıyordu. Bu durum arada geçen 17 yılın belirtilerinden biriydi ve ardından Kültür Devrimi bundan kurtulmaya çalıştı.

Köylüler, şehirlerde üniversiteye gidecek kadar şanslı olan çocukları için şunları söylerdi: İlk yıl köylülere, ikinci yıl diğer insanlara yetişirler, üçüncü yıl ise ailelerini kırsalda terk ederler. Yani bu şehirlere gönderilen köylü çocuklarında bir değişiklik durumudur. Bu durum, daha büyük sorun ve sosyal

meseler hakkında konuşmak için kullanıldı. Komünist Parti de köylü tabanından geldi. Köylülerin çıkarlarını temsil ediyordu. Yani insanlar onları ülkeyi yönetmeleri için gönderiyorlardı, Pekin'e gidiyorlardı. İlk başlarda iyilerdi. Temel olarak renklerini, değerlerini ve misyonlarını korurlardı. Ama bir süre sonra, ikinci periyotta neden orada olduklarını unutmaya başladılar.

Li Onesto: Bunu, halka hizmet etmesi gerekirken sonradan başka yöne gidenler için bir benzetme olduğunu söylüyorsunuz. Mao ve diğerlerinin onlara kapitalist yolcular demeye başlamasının nedeni, Çin'in gidebileceği iki yol olmasıydı, biri sosyalizme, diğeri ise kapitalizme. Çin'in kapitalist olması gerektiğini söyleyen Deng Xiaoping gibiler de vardı, ve bu yüzden onlara "kapitalist yolcular" deniyordu.

Bai Di: Ancak ben bu insanların kapitalizme gitmek istediklerini sanmıyorum, insanları eski [feodal] geleneklere geri götürmeye çalışıyorlardı, feodalizme geri dönmeye çalışıyorlardı. Çin'de önceden gerçekten kapitalizm yoktu. Ancak Deng Xiaoping, kapitalist sistemi taklit etmek isteyen gerçekten kapitalist bir yolcuydu. Liu Shaoqi de kapitalist sistemi taklit etmeye çalışıyordu.

Li Onesto: Peki ya örnek operaların rolü, kadının rolü, üst yapının önemi? Konfüçyüsçü üstyapının belli bir kadın imajı vardı, sahnedeki mumyalar, güzellikler vb.

Bai Di: Jiang Qing 1965'te bir konuşma yapmıştı ve opera ve edebiyatta reform yapmamız gerektiğini söylemişti. Bu durum, Kültür Devrimi'nin resmi başlangıcına işaret ediyordu.

Li Onesto: Örnek operalarla yaptıkları şey neden bu kadar devrimciydi?

Bai Di: Araştırmamın konusu da bu. Kültür Devrimi'nden önce, Çin Komünist Partisi'nin siyasi olarak çok agresif olmasına rağmen, kültürel açıdan Partinin halen bir tür muhafazakar eğilim taşıdığını düşünüyorum. Evlilik Yasası kabul edilmişti

ve Çin tarihinde büyük bir andı, çok ilerici bir şeydi. Ama kültürel açıdan aynı zamanda çok geleneksel bir şey taşıyordu. Neden bir evlilik yasası? Kadınların halen evlenmesi gerektiği düşünülmüştü. Bu benim argümanım. Jiang Qing'in yaptığı ise bundan daha radikaldi. Bu yaz Kültür Devrimi operası ve edebiyatı üzerine sunacağım bir makale yazıyorum. Söylemek istediğim şu ki, eski eserlere göre örnek opera ve balelerde cinsiyet rolleri değiştirildi.

Örnek tiyatrolar vurgulanmalıydı, devrim böyle olmalıydı. Kültür Devrimi'ni idealize edemeyiz, ancak bu süreç 600 milyon insanın hâlâ yanlarında bir sürü eski eşya taşıdığı gerçeği sorununu ele almıştı. Başkan Mao, devrimi yalnızca bir nesilde gerçekleştiremeyeceğimizi söylemişti. İkinci ve üçüncü kuşağa sahip olmanız gerekir; halen insanların yanlarında taşıdıkları yükler (bagajları) var. Şu anda bundan bahsetmek çok zor, Kültür Devrimi üzerine çalışan insanlar, örnek operaların tüm bu yanlış imajları ve klişeleri yarattığını söylüyorlar. Evet ne olmuş ki? Herhangi bir sanatsal çalışma elbette belirli imajları ve klişeleri yaratır ve bunları teşvik eder.

Li Onesto: Ve bunu belirli fikirleri desteklemek için kullanılıyorlar...

Bai Di: Aynen öyle. Bazı idealleri teşvik etmek açısından düşünüldüğünde bunun nesi yanlış? Örneğin Kuğu Gölü'ne bakarsanız, bu kadın güzelliğinin kesin bir görünümüdür. O zaman aynı bale biçimini, ancak farklı bir kadın imajını kullandığınızı *Kırmızı Kadın Müfrezesi*'nde ne var? Burada bir karşılaştırma, bir kontrast var. Jiang Qing, fazlasıyla soyut olan Pekin Operası'nı kullandı. Bu formu belirli bir mesajı, belirli bir görüntüyü taşımak için kullandı. İnsanlar, vay canına bu kadınlar gerçek değil, bir aileleri yok diyordu. Ama mesele de bu işte. Canlandırılan kadının bir aile yükümlülüğü olması gerekmediydi. Yani bu kültürel anlamda Jiang Qing çok daha ileriydi. Ve şimdi Çin'de kapitalizm altındaki şeylere bakıyorsunuz. Aile kurumu, kadınlar için tamamen yıkıcıdır. Ve kadınların toplam rolü açısından, kendilerinin özgürleşmesi ve

toplumsal rolleri açısından aileden çıkmak zorundasınız. Özellikle Çin kültüründe aile kelimesi yüklü bir kelimedir, yüklü bir kavramdır, sizin bir rolünüz ve yükümlülüğünüz vardır.

Li Onesto: ABD kültüründe de bu geçerli, eşitsiz ilişkiler var, yükümlülükler var, ataerkillik var...

Bai Di: Kesinlikle öyle. Kadın aile yapısında asla eşit olamaz. İşte bu Jiang Qing'in fazlasıyla radikal feminizmidir. Dolayısıyla kadınlar ancak anne olmaktan, eş olmaktan kurtulduklarında devrimci olabilirler ve büyük liderler olabilirler. Bunlar Kültür Devrimi'ndeki örnek tiyatronun inşa ettiği görüntülerdir.

Li Onesto: Kültür Devrimi'nin neler başardığı ve sosyalist bir toplumda büyümenin ne anlama geldiğinden biraz daha bahsedebilir misiniz?

Bai Di: Orada büyüdüm ve benim her zaman bir amacım vardı. Eğitim bundan ibaretti. Kapitalizmin her zaman periyodik olarak yaşayacağı türden mali kriz gibi şeyler için endişelenmenize gerek yoktu. Belki iki çift elbisemiz yoktu ama daha fazlasına sahip olmamız gerektiğini de asla düşünmüyorduk. Devamlı olarak alışverişe gitme ihtiyacı gibi bu tür delice arzular yoktu. Kapitalizmin insanların ruhlarında boşluk yaratma konusunda oldukça etkili olduğunu düşünüyorum. Kendini iyi hissetmenin tek yolunun daha fazlasını istemek olduğu öğretiliyor. Çok tüketmeniz isteniyor. Yetiştığım dönemde maddi şeylere çok fazla zaman ayırmadım. Yani daha büyük iyilik için başka şeyler yapmak için enerjimiz vardı. Her türlü konuyu inceledik ve varlığımızın geleceğin bir parçası olduğunu düşündük. Evet, fazlasıyla geleceğe odaklıydık ve odağımız Çin'den daha genişti. Bütün bir insan türüyle ilgiliydi. Bize ilham veren de buydu. Eğitimin bu doğrultuda olması gerektiğini düşünüyorum.

Bazı insanlar bireyselliğe inanır. Ama en önemli şeyin sen olduğunu düşünüyorsan, bu gerçekten de sıkıcı bir hayattır, çünkü senin varlığın başkaları için önemsizdir; ben böyle hissediyorum. O kadar uzun süre hayatta kalamazsın. Kendinizi insanlık tarihine koymalısınız. O zaman hayatın ve varlığın bir anlam taşır. Başkan Mao'nun söylediği de işte buydu. Doktor Norman Bethune için yaptığı anma töreninde herkesin öleceğini söylemişti. Ama ölümün anlamı farklıdır. Bazı ölümler Tai Dağı kadar ağırdır. Bazılarının ölümü ise tüy kadar hafiftir. Bethune hayatını bu komünist davaya adadığı için hepimiz onu hatırlıyoruz, onun ölümü ağırdı. Hepimiz bu şekilde eğitildik. Bir şeyin parçası olduğumuzu hissediyorduk. Bu da hayatınızı ve ölümünüzü daha da anlamlı kılıyor. Şimdi düşününce aslında gençler olarak oldukça derindik. Biz zaten tüm insanlık için yaşam ve ölüm gibi varoluşsal meselelerle uğraşıyorduk.

O zamanlar kapitalist bir toplumda yaşamamıştım, bu yüzden onu sosyalizmle nasıl karşılaştıracığımı da bilmiyordum. Ancak şimdi hem Çin'de hem de ABD'de olanlara baktığımda, o zamanlar her zaman havada olan bir iyimserlik olduğunu düşünüyorum, bizler her zaman iyimserdik. İnsanlar şikayet etmezdi. Şu anda herkes zaten çok fazla şeye sahip olmasına rağmen, yine de şikayet ediyorlar. Kapitalizmde her türlü şey için tüm bu arzular var. Şu anda Çin'e döndüğümde herkes şikayet ediyor ve dertleri yalnızca para, para, para. Sosyalizmde hayattaki amaç para değildi. Lei Feng'in özetle dediği gibi: "Yemeksiz yaşayamayız ama hayatlarımız yemek için değildir. Daha iyi bir toplum yaratmak içindir." Bu ruhu çok iyi özetliyor. Lei Feng, Halk Kurtuluş Ordusu'nda sıradan bir askerdi ve görevdeyken öldü. 22 yıllık kısa ömrünü başkalarına yardım ederek geçirdi. Ve Başkan Mao, 1964'te tüm ülkeye "Yoldaş Lei Feng'den Öğrenin" çağrısında bulunmuştu.

Mao'nun ve Devrimin Partisi Değil, Karşı Devrimin ve Kapitalizm-Emperyalizmin Partisi

Editörün Notu: Raymond Lotta'nın aşağıdaki yazısı 5 Temmuz 2021 tarihinde revcom.us web sitesinde yer almıştır. Türkçe çevirisini okurlarımıza sunarız.

Kaynak için bkz: [China's Commemoration of the 100th Anniversary of the Chinese Communist Party: Not the Party of Mao and Revolution...But of Counterrevolution and Capitalism-Imperialism \(revcom.us\)](https://revcom.us/article/chinas-commemoration-of-the-100th-anniversary-of-the-chinese-communist-party-not-the-party-of-mao-and-revolution-but-of-counterrevolution-and-capitalism-imperialism)

Çin Komünist Partisi'nin 100. Yıldönümünün Çin'deki Anma Töreni

Çin Komünist Partisi'nin (ÇKP) 100. kuruluş yıldönümünü kutlamak için Çin genelinde resmi kutlamalar yapılıyor. Xi Jinping ve iktidardaki ÇKP'nin diğer liderleri, partinin Temmuz 1921'deki kuruluş kongresinden günümüzün ÇKP'sine kadar kesintisiz bir zincir olduğunu iddia ediyorlar. Onlarınki, Çin'i yabancı irade veya tehdide boyun eğmeyecek büyük bir dünya gücü haline getirme misyonunu gerçekleştiren ÇKP'nin hikayesidir.

ABD emperyalistleri ve diğer Batılı emperyalistler ise, bu "kesintisiz zincir" anlatısının kendi versiyonlarını destekliyorlar. Onlarınki, en başından beri hayatları kontrol etmeye ve dünyaya hükmetmeye çalışan tarihsel olarak "otoriter" bir partinin hikayesidir.

Bu öne sürülenlerin her ikisi de son derece hatalı yalanlardır ve gerici amaçlara hizmet eder.

Çin Devriminin ve Karşı Devrimin Bazı Temel Gerçeklerini

Açıklığa Kavuşturmak

İşte gerçek. ÇKP'nin kuruluşundan bu yana geçen yüz yıl, kesintisiz bir zincir değildir, devrim ve karşı-devrim arasındaki bir mücadele meselesidir.

Bugün Çin'i yöneten Komünist Parti, Mao Zedong'un 1930'ların başından 1976'daki ölümüne kadar liderliğini yaptığı Komünist Parti ile **aynı DEĞİLDİR**. Mao'nun liderliğinde devrimi, sosyalizmi ve komünist bir dünyayı savunan, Mao yönetiminde Çin halkını devrim yapmaya yönlendiren parti **aynı parti DEĞİLDİR**. Mao'nun önderliğindeki sosyalist devrim, 1976'da, kendisinin ölümünden ve en yakınındaki önde gelen takipçilerinin tutuklanmasından kısa bir süre sonra devrilmiştir.

İşte gerçek. Bugünün Çin'i tamamen kapitalist bir toplumdur. Yükselen bir emperyalist güçtür. Çin yöneticileri, meşruiyet iddialarını desteklemek için "komünist parti" adını ve devrimin bazı süslemelerini korudular. Ancak bir zamanlar devrimin kalesi olan şey, şimdi halkını vahşice sömürmekte ve küresel üstünlük için ABD ile rekabet etmektedir.

Tarihsel Arka Plana Dair

1949'da Çin devrimi zafer kazandı. Bu durum, farklı aşamalardan geçen ve baskıcı savaş aşası güçlere karşı, ülkenin çoğunu işgal eden Japon emperyalizmine karşı, ABD destekli gericilere karşı 20 yıllık aşkın silahlı mücadelenin doruk noktasıydı. Mao'nun önderliğindeki devrim, emperyalist egemenliğin ve toprak aşası yönetiminin vahşetine son vermek için on milyonlarca köylüyü, işçiyi ve toplumun daha geniş kesimlerini kahramanca bir mücadele içinde seferber etti.

Ancak Mao'nun vurguladığı gibi, 1949'da iktidarın ele geçirilmesi, toplumu ve düşünceyi dönüştürmeye yönelik karmaşık bir sürecin ve mücadelenin son noktası değil, başlangıcıydı.

Mao, halka sosyalist yolda önderlik ediyordu. Yüz milyonlarca insan, sömürü ve baskıdan arınmış bir toplum oluşturma davasını üstlenmişti. Ancak ÇKP'nin ve sosyalist devletin yapıları içinde yeni bir kapitalist sınıf ortaya çıkmıştı, bu kesimler Çin'i kapitalist yoldan aşağı çekmek için örgütleniyorlardı. Mao, sosyalizm altında kapitalist restorasyon tehlikesinin ve bununla nasıl mücadele edileceğinin benzeri görülmemiş bir analizini yaptı.

1966'da Mao, bu analize dayanarak Kültür Devrimi'ni başlattı ve halk kitlelerini bu yeni burjuva güçleri devirmek ve kapitalizmin restorasyonunu önlemek ve devrimi komünist bir dünyaya doğru ilerletmek için ayağa kalkmaya çağırdı. Bu tarihi önemdeki mücadele ve 1966-76 yıllarında Çin'de meydana gelen inanılmaz dönüşümler, ezilen insanlık, kurtuluş ve yeni bir dünya arayan herkes için bir ilham ve yön kaynağı oldu.

Ancak Ekim 1976'da, Mao'nun ölümünden bir ay sonra şiddetli bir darbe gerçekleştiren kapitalist yolcular galip geldiler.

Devrim ve Karşıdevrim... Bob Avakian'ın Tarihsel Analizi

1977'de Bob Avakian (BA), Mao'nun son büyük mücadelesinin, yani Çin Komünist Partisi'nin en üst seviyelerinde, bir yanda devrimci güçler ile diğer yanda "pratik" sosyalistler kılığına giren yeni kapitalist güçler arasındaki mücadelenin tarihsel bir analizini yaptı. Ekim 1976'daki gerici askeri darbenin altında yatan kritik faktörleri belirledi ve inceledi. Çin'deki kaybın tüm gezegende kurtuluşu arzulayan herkes için olası sonuçlarını ortaya çıkardı.

Dünya çapındaki komünist güçler arasında yönelim bozukluğu ve moral bozukluğunun yaşandığı bir noktada, BA, komünist hareketi bu korkunç yenilgi karşısında ileriye götürme ve bundan ders çıkarma sorumluluğunu üstlendi.

Ve BA, bir komünist parti içinde, iktidarda ya da iktidar dışında, devrim ve karşı-devrim arasındaki mücadeleyi derinlemesine anlamak için teorik çerçeveyi daha da

geliştirdi. Yani bir komünist parti, BA'nın da ifade ettiği gibi, "geleceğin öncüsü mü, yoksa geçmişin bir tortusu mu" olacak?

Milliyetçilik-şovenizmi Kamılamak... Büyük Güç Rekabetini Yoğunlaştırmak

1976 karşı devrimi, KP'yi yeni sömürücü kapitalist egemen sınıfın çıkarlarına hizmet eden baskıcı bir araca dönüştürdü. 2005-10'a gelindiğinde ise, Çin parti liderliği emperyalist bir yönetici sınıfa dönüşmüştü. Çin ekonomisi, komutadaki devlet-kapitalisti şirketleri, ter atölyeleri, devasa özel sermaye havuzları ve yurt dışına akan muazzam miktarlarda kâr getiren yatırım sermayesi ile kâr etrafında örgütlenmektedir.

Çin'in kapitalist-emperyalist yöneticileri, KP'nin bu 100. yıldönümünü milliyetçiliği ve şovenizmi kışkırtmak için kullanıyorlar. Büyüyen askeri güçlerini sergiliyorlar. Ve ABD'yi ve diğer emperyalistleri, Çin'in Orta Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki "meşru" büyük güç ekonomik ve stratejik çıkarlarını sürdürmede hiçbir müdahaleye tahammülleri olmadığı konusunda uyarıyorlar.

ABD emperyalistleri ise bu 100. yıldönümünü, Çin karşıtı şovenizmi kışkırtmak ve 2. Dünya Savaşı sonrası ABD tarafından kurulan uluslararası düzenin -geniş bir küreselleştirilmiş sömürü ve kaba askeri güç ağına dayanan bir düzenin- Çin tarafından alt üst etmesini önlemek için "haklarını" ve "sorumluluklarını" savunma maksadıyla kullanıyorlar.

ABD emperyalist egemen sınıfı içindeki tüm keskin ve keskinleşen farklılıklara rağmen, bu konuda temel bir birlik bulunmaktadır: Çin, Amerika'nın baş düşmanıdır ve ABD'nin küresel üstünlüğüne yönelik "tehdit" olarak görölmektedir.

Her iki taraf da gerilimi tırmandırıyor. Ve eşit derecede sömürücü ve baskıcı bu iki güç arasındaki savaşın tırmanma tehlikesi büyüyor. ABD ve Çin arasındaki rekabet ve çekişmenin dinamiklerini anlamak son derece önemlidir. Bunlar

revcom.us'ta daha derinlikli bir şekilde ele alınacaktır.

Perspektif Kazanmak... Gerçekten Özgürleştirici Bir Devrimi Gerçekleştirmek İçin Bob Avakian'ın Takipçisi Olmak

1949-76 Çin devrimi, özellikle de 1966-76 Kültür Devrimi, kısa ömürlü 1871 Paris Komünü ve ardından 1917-1956 yılları arasındaki Rus Devrimi ile başlayan komünist devrimin ilk aşamasının kökten dönüştürücü doruk noktasıydı.

Önemli belge [Komünizm: Yeni Bir Aşamanın Başlangıcı – Devrimci Komünist Parti ABD'den Bir Manifesto](#), bu ilk aşamayı ve ileriye giden yolu özetlemektedir.

Bob Avakian ile yapılan [Çin'de Kültür Devrimi... Sanat ve Kültür... Muhalefet ve Mayalanma... Ve Devrimi Komünizme Doğru İleri Taşıma](#) röportajı Çin devrimi deneyine ilişkin değerli bilgiler sağlamaktadır. Devrimin o sırada karşılaştığı zorluklar, dersler ve BA'nın gelecekteki sosyalist toplumda muhalif ve entelektüel-kültürel mayalanmanın kritik önemi hakkında öne sürdüklerini hayata geçirmektedir. Vermiş olduğum röportajdaki ilgili bölümler, Çin devriminin, özellikle de Kültür Devrimi'nin [gerçek tarihine](#) ilişkin iftiralara ve çarpıtmalara karşı çıkmaktadır.

Bob Avakian, yöntem ve yaklaşım konularını dikkate alarak, gerçek anlamda sosyalist bir toplum olan Çin'in büyük atılımlarını ve sorunlarını analiz etmiş ve devrimin yenilgisinin nedenlerinin derinlerine inmiştir. Komünist devrimin ilk aşamasının tüm kapsamını özetlemiştir. Kendisi, bu devrimlerin liderleri tarafından yapılan kavrayışa dair önemli ilerlemeleri savunmuş, bunları damıtmış, üzerine inşa etmiş ve bazı önemli şekillerde daha önce olup bitenlerden kopmuştur. Bu süreçte, komünizm bilimini ve insanlığı özgürleştirmek için devrimi niteliksel olarak ilerletmiştir.

1975'te komünist olmak, Mao'yu ve onun çizdiği yolu takip etmek anlamına geliyordu. Bugün komünist olmak, Bob Avakian'ı ve onun çizdiği yeni yolu, yeni komünizmi takip etmek

demektir. Bu, devrimin daha mümkün hale geldiği bir zamanda, komünist devrimin yeni bir aşamasını başlatmanın ve çok daha ileri gitmenin, günümüz dünyasında çok daha iyisini yapmanın temelidir.

Mao'nun Yugoslav Komünist Birlik Delegasyonu ile Konuşması

Editörün Notu: Mao Zedong'a ait 1956 döneminden aşağıdaki diplomatik konuşma belgesi, *Wilson Center Digital Archive* içinde ve ayrıca *Selected Diplomatic Papers of Mao Zedong (1993)* içinde yer almaktadır. Çevirisini sitemizin yazarlarından Rajko Tomas'ın yaptığı bu belge, özellikle Stalin meselesi ve Stalin'in yöntemine dair Mao'nun keskin eleştirilerini ve gözlemlerini içermektedir. Bununla birlikte çizgi meselesinin ve karmaşık çelişkileri doğru şekilde ele almanın önemi ve gerekliliğine dair de önemli bir tarihsel belge niteliğindedir.

Okuyucunun bu makaleyi okurken akılda tutması gereken bazı önemli hususların olduğunu belirtmemiz gerekiyor: Birincisi, bu makale, dünya devrimini ilerletmekle, bir ülke devrimini ilerletmek arasındaki bariz çelişkilerin, gerilimlerin ve buna karşı izlenen yanlış yöntem ve yaklaşımın anlaşılması açısından yakıcı örnekler sunmaktadır. İkincisi, Yugoslavya Komünist Birlik Delegasyonu ile bu görüşme gerçekleştirilirken, Kuruşcev'in modern revizyonist etkisi ve bunun dünya devrimi üzerindeki ağırlığı, henüz Mao ve ÇKP önderliği tarafından tam olarak anlaşılamamıştı. SBKP'nin revizyonizme batması ve sosyalist devrimi tersine çevirmesi, modern revizyonizm üzerine bilimsel bir analiz, Mao'nun 1957-1963 yılları arasında gerçekleştirdiği tarihsel tartışmalarla ortaya çıkacaktır. Üçüncü husus ise, bu makalenin 17. Dipnotunda geçen Liu Shaoqi, Zhou Enlai ve Deng Xiaoping, Mao'nun devrimci çizgisine muhalefet etmiştir. Özellikle, Deng Xiaoping, Başkan Mao'nun Büyük Proleter Kültür Devrimi'nde (BPKD) mücadele yürüttüğü önemli revizyonist liderlerden biridir. Deng, Mao'nun ölümünden sonra, bir darbeyle, Başkan

Mao'nun halefleri ve BPKD'nin önderleri olan 4'lere (Jiang Qing, Zhang Chunqiao, Yao Wenyan, Wang Hongwen) karşı, bir darbe gerçekleştirmiş ve Sosyalist Çin'de geriye dönüşün yaşanmasında önderlik etmiştir. Öyle görünüyor ki revizyonistler, makaleye bazı "dipnotlar" düşerek, Mao'nun revizyonistleri desteklediği izlenimini vermektedirler. Okuyucu, Kültür Devrimi'nin önemini ve doğru bir sentezini anlamak için Bob Avakian'ın ["Çin'de Kültür Devrimi... Sanat ve Kültür... Muhalefet ve Mayalanma... Ve Devrimi Komünizme Doğru İleri Taşıma"](#) makalesini okumalıdır.

Uluslararası komünist hareket içinde ortaya çıkan meselelerin bilimsel yöntem ve yaklaşımla irdelenmesi açısından okurlarımıza bir kez daha Bob Avakian'ın mimarı olduğu ve kaleme aldığı **"Yeni Komünizm"** kitabını okumalarını, bu çalışmada nitel açıdan çözümlenen bir bilim olarak komünizmin çelişkisini dikkatle şekilde öğrenmelerini öneriyoruz. Ayrıca, Mao'nun bir bilim olarak komünizme kritik önemdeki katkılarının ve tali nitelikte de olsa çeşitli sınırlılıkları ve ikincil hatalarının sistemli şekilde anlaşılması açısından Bob Avakian'ın web sitemizde yer alan ["Dünyayı Fethetmek?"](#) başlıklı tarihi önemdeki makalesini inceleyebilirsiniz.

Eylül 1956, Pekin [\[1\]](#)

Sizlere Çin'e gelmiş olduğunuz için hoşgeldiniz diyoruz. Ziyaretinizden çok memnunuz. Hem sizler tarafından hem de diğer kardeş [komünist] partiler tarafından desteklendik. Diğer kardeş partiler gibi bizler de her zaman sizlerin yanındayız. Günümüz dünyasında, [komünist devrimin] başarı kazandığı veya henüz elde edilmediği yerlerde Marksist ve Komünist cephe birleşik durumdadır. Bununla birlikte, birlik içinde olmadığımız zamanlar da oldu; ayrıca sizleri hayal kırıklığına uğrattığımız zamanlar da yaşandı. Geçmiş dönemlerde Enformasyon Bürosu'nun [\[2\]](#) görüşlerini dinledik. Bizler Büro [işlerinde] yer almamamıza rağmen, onu desteklememeyi de zorlayıcı bulduk. Büro, 1949 yılında sizleri "kasaplar" ve "Hitler tarzı faşistler" olarak mahkum etmişti; bizler 1948'de sizi eleştirmek için makaleler yayınlamamıza rağmen [sizi kınayan] bu karar konusunda sessiz kaldık. Geriye dönüp baktığımızda, bunu yapmamamız gerekiyordu; bizler [bu konuyu] sizinle tartışmalıydık: eğer bazı bakış açılarınız

yanlış ise bu durumda özeleştiri yapmanıza izin vermeliydik; [bizim yaptığımız gibi] [tartışmak için] acele etmeye gerek yoktu. Aynı şey bizim için de geçerlidir: Eğer bizlerle aynı fikirde değilseniz, bu durumda siz de aynı şeyi yapmalısınız, yani bir ikna ve danışma yönteminin benimsenmesi gerekir. Gazetelerde yabancı partilerin eleştirildiği böylesi olumlu bir vaka görülmemiştir. [Sizin] vakanız, uluslararası komünist hareket için derin bir tarihsel ders sunuyor. Sizler bu süreçten dolayı acı çekmiş olsanız da, uluslararası komünist hareket bu hatadan bir ders çıkardı. [Uluslararası komünist hareket] bu hatanın [ciddiyetini] tam anlamıyla kavramak durumundadır.

Sizler yeni Çin'i tanımayı teklif ettiğiniz zaman sizlere ne cevap verdik, ne de bunu reddettik. şüphesiz bu teklifi reddetmemeliydik, çünkü böyle yapmamız için hiçbir sebep yoktu. İngiltere bizi tanıdığında da buna olmaz demedik. Sosyalist bir ülkenin tanınmasını reddetmek için nasıl bir bahane bulabiliriz ki?

Ancak sizlere yanıt vermemizi engelleyen başka bir faktör daha vardı: Sovyetlerdeki dostlar, sizinle diplomatik ilişkiler kurmamızı istemediler. Peki eğer durum bu şekildeyse, Çin'in bağımsız bir devlet olduğundan bahsedebilir miyiz? şüphesiz bahsedebiliriz. Peki eğer bağımsız bir devlet ise, bu durumda niçin onların talimatlarına uyduk? Yoldaşlarım, o zamanlar Sovyetler Birliği bizden kendi davalarını takip etmemizi istediğinde buna karşı çıkmak bizim açımızdan zordu. Çünkü o zamanlar bazı kişiler dünyada iki adet Tito olduğunu iddia ediyorlardı: Biri Yugoslavya'daydı, her ne kadar hiç kimse Mao Zedong'un Tito olduğuna dair bir karara varmasa da diğerinin Çin'de olduğu söyleniyordu. Bir keresinde Sovyet yoldaşlara, [onların] benim yarım yürekli bir Tito olduğumdan şüphelendiklerini, ama bunu tanımayı reddettiklerini belirtmiştim. Yarım yürekli Tito etiketini ne zaman üzerimden kaldırdılar? Etiket, [Çin] [Kore'de] Amerika'ya direnmeye karar verdikten ve [Kuzey] Kore'nin yardımına geldikten ve

[bizler] ABD emperyalistlerine bir darbe indirdikten sonra kaldırıldı.

Wang Ming çizgisi [3] aslında Stalin'in çizgisiydi. Ve bu çizgi en nihayetinde üslerimizdeki gücümüzün yüzde doksanını ve beyaz alanlardaki [gücümüzün] yüzde yüzünü yok etti. [4] Yoldaş [Liu] Shaoqi [5] Sekizinci [Parti] Kongresine sunduğu raporunda bu duruma dikkat çekti. [6] Öyleyse [kayıpları] niçin açıkça Stalin'in çizgisine [etkisine] atfetmedi? Bunun bir açıklaması var. Sovyet Partisi'nin kendisi Stalin'i eleştirebilirdi; ancak bizlerin onu eleştirmesi doğru olmazdı. Sovyetler Birliği ile iyi bir ilişki sürdürmek durumundayız. Belki [bizler] eleştirilerimizi gelecekte kamuoyuna açıklayabiliriz. Günümüz dünyasında böyle olmak zorunda, çünkü gerçekler gerçeklerdir. Komintern geçmişte çok sayıda hata yaptı. Erken ve geç aşamaları o kadar da kötü değildi, fakat orta aşaması pek de iyi değildi: Lenin hayattayken ve [Georgi] Dimitrov görevdeyken her şey yolundaydı. [7] Birinci Wang Ming çizgisi [partimize] dört yıl boyunca egemen oldu ve Çin devrimi en büyük kayıplarını yaşadı. [8] Wang Ming şimdi Moskova'da hastalık izninde, ancak yine de kendisini partinin Merkez Komitesi üyesi olarak seçeceğiz. O partimiz için gerçekten de bir eğitmendir; o bir profesördür, parayla satın alınamayacak paha biçilmez bir kişidir. Kendi çizgisine uyulmaması açısından tüm partiye eğitici bir rol oynamıştır.

Stalin'in en büyük zararlarından birini ilk kez o zaman anladık.

İkinci zararı Japonlara karşı savaş sırasında oldu. Rusça konuşan ve Stalin'i pohpohlamakta iyi olan Wang Ming, Stalin ile doğrudan iletişim kurabiliyordu. Stalin tarafından Çin'e geri gönderilen kendisi, önceden savunduğu sol çizgiyi izlemek yerine, bu kez de [bizleri] sağ sapmaya yöneltmeye çalıştı. Guomintang [Milliyetçi Parti veya GMD] ile [ÇKP] işbirliğini savunan kendisi, "süslenerek [GMD'yi] davet eden" biri olarak tanımlanabilir; [bizden] GMD'ye tüm kalbimizle itaat etmemizi istedi. Öne sürdüğü Altı İlkeli Program, Partimizin On İlke

Politikasını devirmek anlamına geliyordu. [Programı] Japon karşıtı üsler kurulmasına karşı çıkıyordu, Partimizin kendi silahlı kuvvetlerinden vazgeçmesini savunuyordu ve Jiang Jieshi [Chiang Kai-shek] iktidarda olduğu müddetçe [Çin'e] barış geleceğini vaaz ediyordu. Bu sapmayı düzelttik. [İronik bir şekilde] Jiang Jieshi bu hatayı düzeltmemize yardım etti: Wang Ming "kendini hazırlayıp [Jiang'a] yaltaklanırken", Jiang Jieshi "yüzüne tokadı bastı ve onu kovdu." Bu nedenle, Jiang Jieshi, Çin'in en iyi eğitmenidir: Parti üyelerimizin yanı sıra ülkedeki tüm halkları da eğitmiştir. Jiang makineli tüfekleriyle ders verirken, Wang Ming kendi sözleriyle bizleri eğitti.

Üçüncü zararı, Japonya'nın teslim olmasından ve İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinden sonra yaşandı. Stalin, [Winston] Churchill ve [Franklin D.] Roosevelt ile bir araya geldi ve Çin'in tamamını Amerika'ya ve Jiang Jieshi'ye vermeye karar verdi. Stalin bizlere yani Komünist Parti'ye, maddi manevi - özellikle de manevi açıdan- neredeyse hiç destek vermedi, öte yandan Jiang Jieshi'yi destekledi. Bu karar Yalta konferansında alındı. Stalin sonradan bu kararını Tito'ya söyledi; Tito otobiyografisinde [bu karar hakkında] Stalin ile yaptığı görüşmeden bahseder.

Komintern'in dağılmasından sonra özgürlüğün tadını daha fazla çıkarmaya başladık. Oportünizmi ve Wang Ming çizgisini eleştirmeye çoktan başlamıştık ve düzeltme hareketini ortaya koyduk. Düzeltme, aslında, Stalin ve Komintern'in Çin devrimini yönlendirmek için yaptıkları hataları ifşa etmeyi amaçlıyordu; ancak Stalin ve Komintern hakkında açıkça tek kelime etmedik. Yakın bir gelecekte [bizler] bunu açıkça yapabiliriz. [Stalin ve Komintern'i] neden açıkça eleştirmedüğimizin iki açıklaması var: Birincisi, onların talimatlarını takip ettiğimiz için bir nebze de olsa bizlerin sorumluluğu var. Kimse bizi talimatlarına uymaya zorlamadı! Kimse bizi haksız yere sağa sola sapmaya da zorlamadı! İki tür Çinli vardır: İlki Stalin'in çizgisini tamamen kabul eden

dogmatiklerdir; diğeri dogmatizme karşı çıkar, dolayısıyla [Stalin'in] talimatlarına uymayı reddeder. Öte yandan Sovyetler Birliği ile ilişkilerimizi bozarak [Sovyetleri] memnun etmek istemiyoruz. Komintern bu hatalar konusunda hiçbir zaman özeleştiri yapmadı; ayrıca Sovyetler Birliği bu hatalardan hiç bahsetmedi. Eğer eleştirimizi dile getirseydik, onlarla birlikte devrilirdik.

Dördüncü zararı, [Moskova] beni “yarım yürekli bir Tito” ya da “yarı Titocu” olarak gördüğü zamandı. Sadece Sovyetler Birliği'nde değil, diğer sosyalist ülkelerde ve bazı sosyalist olmayan ülkelerde de Çin'de yaşananın gerçek bir devrim olup olmadığından şüphelenenler vardı.

Stalin'in portresini duvara asarak Çin'de neden hala onu anıyoruz diye merak edebilirsiniz. Moskova'dan yoldaşlar, artık Stalin'in portrelerini asmadıklarını ve sadece Lenin'in ve mevcut liderlerin portrelerini halka açık geçit töreninde sergilediklerini bize bildirdiler. Ancak bizden onların davasını takip etmemizi istemediler. Bu durumla baş edebilmek kolay değil. Stalin'in yaptığı dört hata, Çin halkı ve tüm partimiz tarafından henüz bilinmiyor. Bizim durumumuz sizinkinden oldukça farklı: Sizin durumunuz [Stalin'in yaşattığı acılar] halkınız ve tüm dünya tarafından biliniyor. Bizim Partimizde de Wang Ming'in iki çizgisinin hataları gayet iyi bilinmektedir; ancak halkımız bu hataların kaynağının Stalin olduğunu bilmiyor. Sadece Merkez Komitemiz, Stalin'in devrimimizi engellediğinin ve beni yarım yürekli bir Tito olarak gördüğünün farkındadır.

Sovyetler Birliği'nin sosyalist harekete fayda sağladığı için [dünya devriminin] bir merkezi olarak işlev görmesine itirazımız yoktu. Bu noktada [bizimle] aynı fikirde olmayabilirsiniz. Kruşçev'in Stalin'i eleştirme kampanyasını yürekten destekliyorsunuz, ama biz aynısını yapamayız, çünkü halkımız bundan hoşlanmayacaktır. [Çin'deki] önceki geçit törenlerinde, Marx, Engels, Lenin ve Stalin'in yanı sıra birkaç Çinli [liderin] -Mao, Liu [Shaoqi], Zhou [Enlai] ve Zhu

[De]'nin [9]– ayrıca diğerkardeş parti liderlerinin portrelerini sergiledik. Şimdi “hepsini kaldırmak” için bir önlem alıyoruz: Kimsenin portresi sergilenmiyor. Bu yılki “1 Mayıs” kutlaması için Büyükelçi Bobkoveshi [10] Pekin’de geçit töreninde kimsenin portresinin yer almadığını zaten görmüştür. Bununla birlikte, hayatta olmayan beş kişinin -Marx, Engles, Lenin, Stalin ve Sun [Yat-sen]- ve halen hayatta olan bir kişinin -Mao Zedong- portreleri halen [duvarda] asılı durumdadır. Duvara asılabilirler! Siz Yugoslavlar, Sovyetler Birliği’nin artık Stalin’in portresini asmadığını, ancak Çinlilerin halen astığını düşünebilirsiniz.

Şu dönemde bazı insanlar sosyalizmimizin başarılı bir şekilde inşa edilip edilemeyeceğinden şüpheleniyor ve Komünist Partimizin sahte olduğu iddiasına bağlı kalıyorlar. Ne yapabiliriz ki? Bu insanlar her gün yemek yiyip uyuyorlar, ardından Çin Komünist Partisi’nin gerçekten komünist bir parti olmadığını ve Çin’in sosyalist inşasının başarısız olmaya mahkum olduğunu yayıyorlar. Onlara göre, eğer Çin’de sosyalizm kurulabilseydi bu hayret verici bir şey olurdu! Aman dikkat edin diyorlar. Çin emperyalist bir ülke olabilir; Amerika, İngiltere ve Fransa’yı takip ederek dördüncü emperyalist ülke olabilir! Şu anda Çin’in çok az sanayisi var, dolayısıyla böyle bir [emperyalist bir ülke olacak] durumda değil; ancak [Çin] yüz yıl içinde müthiş olacak! Cengiz Han [11] hayata döndürülebilir; sonuç olarak Avrupa yeniden acı çekebilir ve Yugoslavya fethedilebilir! “Sarı Tehlike” önlenmeli!

Bunun olması için kesinlikle hiçbir sebep yok! ÇKP, Marksist-Leninist bir Partidir. Çinliler barışsever insanlardır. Saldırganlığın bir suç olduğuna inanıyoruz, bu nedenle başkalarından asla bir inç toprak veya bir çim parçası ele geçirmeyeceğiz. Barışı seviyoruz ve bizler Marksistiz.

Uluslararası ilişkilerde büyük güç politikalarına karşıyız. Sanayimiz küçük olsa da diğer tüm şeyler göz önüne alınacak olursa büyük bir güç olarak kabul edilebiliriz. Bu nedenle [Çin’deki] bazı insanlar kendini beğenmeye başlayabilir. Fakat

onları uyarıyoruz: “Başınızı indirin ve kuyruklarınız bacaklarınız arasına kıştırarak hareket edin.” Ben küçükken annem bana sık sık “kuyrukları bacaklarının arasına kıştırarak” davranmayı öğretirdi. Bu doğru bir öğretiler ve şimdi sık sık yoldaşlarıma bundan bahsediyorum.

Yurtiçinde Pan-Hanizme [12] karşıyız, çünkü bu eğilim tüm etnik grupların birliğine zarar veriyor. Hegemonizm ve Pan-Hanizm her ikisi de mezhepçiliktir. Hegemonya eğilimleri olanlar sadece kendi çıkarlarını önemser ve başkalarının çıkarlarını görmezden gelirken, Pan-Hanistler sadece Han halkını önemser ve Han halkını diğerlerinden üstün görürler; böylece tüm azınlıkların [çıkarlarına] zarar verirler.

Bazı kişiler geçmişte Çin’in diğer ülkelerle dost olma niyetinde olmadığını, öte yandan Sovyetler Birliği’nden ayrılmak istediğini ve böylece baş belası haline geldiğini iddia ediyorlar. Öte yandan bu tür insanlar sosyalist ülkelerde artık sadece bir avuç insanla sınırlıdır; Amerika’ya Karşı Direnme ve Kore’ye Yardım Savaşlarından bu yana sayıları gittikçe azalmış bulunuyor. [13] Ancak emperyalistler için bu tamamen farklı bir şeydir: Çin ne kadar güçlenirse o kadar korkacaklar. Ayrıca Çin’in gelişmiş bir sanayisi olmadığı ve Çin insan gücüne güvenmeye devam ettiği sürece Çin’in o kadar korkutucu olmadığını da anlıyorlar. Sovyetler Birliği [emperyalistler için] en korkuncu olmaya devam ederken, Çin sadece ikincisidir. Korktukları şey bizim politikamızdır, Asya’da çok büyük bir etkimiz olabilir. Bu yüzden Çin’in kontrolden çıkacağı ve diğerlerini istila edeceği gibi sözleri yaymaya devam ediyorlar.

Kibirliliği yenmeye çalışırken, “Beş İlke”ye [14] bağlı kalarak çok tedbirli ve alçakgönüllü davrandık. Geçmişte zorbalığa uğradığımızı biliyoruz; zorbalığa uğramanın nasıl bir his olduğunu anlıyoruz. Sizler de benzeri duyguları yaşadınız, öyle değil mi?

Çin’in geleceği sosyalizme bağlıdır. Çin’i zengin ve güçlü bir

ülkeye dönüştürmek elli, hatta yüz yıl alacak. Artık [korkunç] bir engelleyici güç Çin'in önünde durmuyor. Çin, dünyanın dörtte biri nüfusa sahip devasa bir ülkedir. Bununla birlikte, dünyaya katkısı henüz nüfusunun büyüklüğü ile uyumlu değildir ve bu durumun değişmesi gerekecek, ancak benim kuşağım ve hatta oğlumun kuşağı değişimin gerçekleştiğini görmeyebilir. Gelecekte nasıl değişeceği, [Çin]'in nasıl geliştiğine bağlıdır. Çin hata yapabilir veya yozlaşabilir; mevcut iyi durum kötüye dönüşebilir, ve ardından kötü durum iyiye dönüşebilir. Yine de, [Çin'in] durumu kötüye gitse bile, Jiang Jieshi'ninki kadar yozlaşmış bir toplum olmayacağına dair çok az şüphe olabilir. Bu öngörü diyalektiğe dayanmaktadır. Olumlama, olumsuzlama ve ardından olumsuzlamanın olumsuzlanması. Gelecekteki yol dolambaçlı olmaya mahkumdur.

Yolsuzluk, bürokrasi, hegemonyacılık ve kibir Çin'de etkisini gösterebilir. Bununla birlikte, Çin halkı alçakgönüllü ve başkalarından öğrenmeye istekli olma eğilimindedir. Durumu açıklayan şeylerden biri elimizde çok az "sermaye" bulunmasıdır: Birincisi, Marksizmi biz icat etmedik başkalarından öğrendik; ikincisi, Ekim Devrimi'ni yaşamadık ve devrimimiz 1949'a kadar, yani Ekim Devrimi'nden sonraki yaklaşık otuz iki yıl boyunca zafer kazanmadı; üçüncüsü, İkinci Dünya Savaşı sırasında bizler ana güç değildik, yalnızca bir kol ordusuyduk; dördüncüsü, küçük bir modern sanayi ile, sadece tarım ve bazı eski püskü, yıpranmış el sanatlarımız vardı. Aramızda ukala görünenler olsa da, ukala olacak durumda değiller; en fazla bir veya iki metre yüksekliğinde kuyruklarını [gösterebilirler]. Ancak gelecekte bunun olmasını engellemeliyiz: on ila yirmi yıl içinde [bizim için] tehlikeli hale gelebilirler ve kırk ila elli yıl içinde daha da tehlikeli hale gelebilirler.

Yoldaşlarım, bu potansiyele dikkat etmeniz gerektiğini size tavsiye etmeme izin verin. Sektörünüz çok modernleşti ve daha hızlı bir büyüme yaşadı; Stalin size acılar çektirdi ve bu nedenle adalet sizlerin tarafındadır. Öte yandan bütün bunlar

sizin [zihinsel] yükünüz haline gelebilir.

Yukarıda bahsedilen Stalin'in [Çin ile ilgili] yaptığı dört hata da bize yük olabilir. Çin sonraki yıllarda sanayileştiğinde, ukalalaşmamız daha olası olacak. Ülkenize döndüğünüzde lütfen gençlerinize söyleyin, eğer Çin gelecekte kuyruğunu yukarı dikerse, kuyruk on bin metre yüksekliğe çıksa bile yine de Çin'i eleştirmeleri gerekir. [Sizler] Çin'e göz kulak olmalısınız ve tüm dünya Çin'e göz kulak olmak durumunda. Ben o günler geldiğinde kesin olarak buralarda olmayacağım. Çoktan Marx'la birlikte bir konferansa katılmış durumda olacağım.

Önceden sizleri kırdığımız için üzgünüz, bu yüzden size çok şey borçluyuz. Ölümler hayatla tazmin edilmeli ve borçlar nakit olarak ödenmelidir. Sizi daha önce eleştirdik, peki niçin halen susuyoruz? Kruşçev'in Stalin'i eleştirmesinden önce, bazı konularda şimdiki gibi açık konuşacak bir durumda değildik. [Büyükelçi] Bobkoveshi ile yaptığım önceki görüşmelerde, Sovyetler Birliği Stalin'i eleştirmede müddetçe bunu yapacak durumda olmayacağımızı söylemiştim; Sovyetler Birliği Yugoslavya ile [diplomatik] ilişkileri düzeltmediği sürece sizinle ilişki kuramazdık. [15] Artık bu konular açıkça tartışılabilir. Stalin'in [Çin'e] yaptığı dört hata hakkında Sovyet yoldaşlarla zaten konuşmuş bulunuyorum; [Sovyet Büyükelçisi Pavel] Yudin [16] ile bunun hakkında konuştum ve bir dahaki görüşmemizde Kruşçev ile de bu konuyu konuşacağım. Sizlerle bu mesele hakkında konuşuyorum, çünkü sizler bizim yoldaşlarımızızsınız. Ancak yine de bunu gazetelerde yayınlayamıyoruz, çünkü emperyalistlerin bunu bilmesine izin vermemek gerekiyor. İleride Stalin'in bir iki hatasından açıkça bahsedebiliriz. Bizim durumumuz sizinkinden oldukça farklı: Tito'nun otobiyografisinde Stalin'den bahsediliyor, çünkü sizler Sovyetler Birliği'nden zaten kopmuştunuz.

Stalin diyalektik materyalizmi savunuyordu, ancak bazen materyalizmden uzaklaşıyordu, bunun yerine metafiziği

uyguluyordu; tarihsel materyalizm hakkında yazıyordu, ancak çoğu zaman kendisi tarihsel idealizmden muzdaripti. Aşırıya kaçmak, kişisel mitleri beslemek ve başkalarını utandırmak gibi bazı davranışları hiçbir şekilde materyalizm [biçimleri] değildir.

Stalin'le tanışmadan önce de onun hakkında pek de iyi şeyler düşünmüyordum. Çalışmalarını okumaktan hoşlanmıyordum, yalnızca Troçki'yi eleştiren uzun bir makale olan "Leninizmin Temelleri" ve "Başarıdan Uzaklaşmak" vb. okumuştum. Çin devrimi hakkındaki makalelerinden ise, daha da hoşlanmadım. O Lenin'den çok farklıydı: Lenin kalbini başkalarıyla paylaşıyordu ve diğerlerine eşit davranıyordu, oysa Stalin herkesin üzerinde durmayı ve başkalarına emir vermeyi severdi. Bu tarz eserlerinden de anlaşılabilir. Onunla tanıştıktan sonra daha da rahatsız oldum: Moskova'da onunla çok tartıştım. Stalin mizacından dolayı heyecanlı biriydi. Sinirlendiği zaman kötü kelimeler kullanırdı.

Stalin'i öven üç yazı yazdım. İlki altmışıncı doğum gününü kutlamak için Yanan'da yazılmıştı [21 Aralık 1939-ed.], ikincisi Moskova'da [yaptığım] kutlama konuşması [Aralık 1949-ed.] ve üçüncüsü Pravda tarafından talep edilen ölümünden sonra [Mart 1953-ed.] bir makaleydi. Başkalarını tebrik etmekten ve başkaları tarafından tebrik edilmekten hiçbir zaman hoşlanmam. Doğum günü kutlaması için Moskova'dayken, tebrik etmek haricinde başka ne yapabilirdim ki? Bunun yerine onu lanetlemeli miydim? Ölümünden sonra Sovyetler Birliği'nin desteğimize ihtiyacı vardı ve bizler de Sovyetler Birliği'ne destek vermek istedik. Sonuç olarak, bu yazıyı onun erdemlerini ve başarılarını övmek için yazmıştım. O yazı Stalin için değildi; Sovyet Komünist Partisi içindi. Yanan'da yazdığım çalışmaya gelince, kişisel duygularımı görmezden gelmek ve ona sosyalist bir ülkenin lideri gibi davranmak zorunda kalmıştım. Bu nedenle, o yazı oldukça güçlüdür. Diğer ikisi ise, ne gönlümden ne de isteğimden kaynaklanır, doğrudan [siyasi] ihtiyaçtan ötürü kaleme alınmıştır. İnsan hayatı da

en az bunun kadar çelişkilidir: Duygularınız size bu parçaları yazmamanızı söyler, ama akılcılığınız sizi buna mecbur eder.

Moskova, Stalin'i eleştirdiğine göre, bu konular hakkında konuşmakta artık özgürüz. Bugün size Stalin'in yaptığı dört hatayı anlatıyorum, ama Sovyetler Birliği ile ilişkileri sürdürmek için bunları gazetelerimizde yayınlamayız. Kruşçev'in raporu, Stalin'in bizimle ilgili hatalarını tartışırken yalnızca şeker fabrikasına dair çatışmadan bahsettiği için, bütün bunları kamuoyuna açıklamayı uygun görmüyoruz. Çatışmaları ve tartışmaları içeren başka konular da var.

Genel olarak konuşmak gerekirse, Sovyetler Birliği iyidir. Dört faktörden dolayı iyidir: Marksizm-Leninizm, Ekim Devrimi, [sosyalist kampın] ana gücü olması ve sanayileşme. Olumsuz yanları da var ve bazı hatalar da yaptılar. Ancak, başarıları [geçmişlerinin] büyük bölümünü oluştururken, eksiklikleri ikincil öneme sahiptir. Düşman dünya çapında bir taarruza geçmek için Stalin'in eleştirisinden yararlanıyor, Sovyetler Birliği'ni desteklememiz gerekiyor. Hatalarını mutlaka düzelteceklerdir. Kruşçev, Yugoslavya ile ilgili yanlışları zaten düzelitti. Geçmişte Wang Ming'i eleştirmemizden memnun olmasalar da, onlar zaten Wang Ming'in hatalarının farkındaydılar. Ayrıca "yarı yürekli Tito" "yarım Tito" etiketlerini [benim üzerimden] tamamen kaldırdılar. Tito'nun etiketinin kaldırıldığını görmekten de memnunuz.

Halkımızın bir kısmı halen Stalin'in eleştirisinden memnun değil. Öte yandan bu tür eleştiriler, mitolojileri yok ettikleri ve [kara] kutuları açtıkları için olumlu etkiler yaratırlar. Bu durum kurtuluşu, gerçekten de bir "kurtuluş savaşını" gerektirir. Bununla birlikte, insanlar o kadar cesur hale geliyorlar ki, mantıklı bir şekilde konuşabilecekler, aynı zamanda sorunlar hakkında da düşünebilecekler.

Özgürlük, eşitlik ve kardeşlik burjuvazinin sloganlarıdır, fakat şimdi onlar için savaşmak zorundayız. [Moskova ile

ilişkimiz] bir baba-ođul ilişkisi mi, yoksa kardeşler arası bir ilişki mi? Geçmiřte baba ve ođul arasındaydı; şimdi az çok kardeşlik ilişkisini andırıyor ama baba-ođul ilişkisinin gölgesi tamamen ortadan kalkmış değil. Bu anlaşılabilir bir durumdur, çünkü değişiklikler asla bir günde tamamlanamaz. Belli bir ačíklıkla, insanlar artık özgür ve bağımsız dűřünebiliyorlar. şimdi bir anlamda anti-feodalizm havası var: Baba-ođul ilişkisi yerini artık kardeşlik ilişkisine bırakıyor ve ataerkil sistem devriliyor. [Stalin'in] döneminde insanların zihinleri o kadar sıkı kontrol ediliyordu ki, feodal kontrol bile aşılmıştı. Bazı aydınlanmış feodal beyler veya imparatorlar eleştiriyi kabul ederken, [Stalin] hićbirini hoř görmüyordu. Belki Yugoslavya'da [tarihinizde], insanlar yüzüne karşı lanetleseler bile bunu iyi karşılayabilen bir hükümdarınız olmuştur. Kapitalist toplum, feodal toplumun bir adım önüne geçmiştir. Amerika Birleřik Devletleri'ndeki Cumhuriyetçi ve Demokrat Partilerin birbirleriyle kavga etmesine izin verilir.

Biz sosyalist ülkeler [daha iyi] çözümler bulmalıyız. Elbette yoğunlaşmaya ve birleşmeye ihtiyacımız var; aksi halde birliktelik sağlanamaz. İnsanların zihinlerindeki birlik bizlerin lehinedir, kısa sürede sanayileşmemizi ve emperyalistlere karşı mücadele etmemize yardımcı olur. Ancak bazı eksiklikleri barındırıyor, yani insanlar konuşmaktan korkuyorlar. Bu nedenle, insanları konuşmaya teşvik etmenin bazı yollarını bulmalıyız. Politbüromuzdaki yoldaşlar son zamanlarda bu konuları dűřünüyorlar.

Çin'de çok az insan beni ačíkça eleştirmiştir. [Çin] halkı benim eksikliklerime ve hatalarıma karşı hoşgörölüdür. Çünkü bizler her zaman halka hizmet etmek ve halk için iyi şeyler yapmak istiyoruz. Bazen patronluk ve bürokrasiden de muzdarip olsak da, insanlar kötü şeylerden daha çok iyi şeyler yaptığımızı inanıyorlar ve sonuç olarak eleştirmek yerine daha çok bizleri övüyorlar. Sonuç olarak bir idol yaratılıyor: Bazıları beni eleştirdiğinde, diğerleri onlara karşı çıkıyor

ve onları lidere saygısızlık etmekle suçluyorlar. Her gün ben ve merkezi önderlikteki diğer yoldaşlarımız, içlerinden bazıları bizleri de eleştiren yaklaşık üç yüz kadar mektup alıyoruz. Ancak bu mektuplar ya imzasızdır ya da sahte bir isimle imzalanmıştır. Yazan kişiler onları bastıracağımızdan korkmuyorlar, ancak etraflarındaki diğerlerinin onlara acı çektirmesinden endişe ediyorlar.

“On İlişki Üzerine”den [17] bahsettiniz. Bu çalışma, benimle [hükümetin] otuz dört bakanı arasındaki yaklaşık bir buçuk aylık görüşmelerin sonucunda ortaya çıkmıştır. Onlar olmadan hangi görüşleri ileri sürebilirdim ki? Tek yaptığım onların önerilerini bir araya getirmektir, yani ben hiçbir şey yaratmadım. Herhangi bir yaratım, malzeme ve fabrika gerektirir. Ancak ben artık iyi bir fabrika değilim. Tüm ekipmanım eskidi, İngiltere’deki fabrikalar gibi geliştirilmeye ve yeniden donatılmaya ihtiyacım var. Yaşlanıyorum ve artık başrolü oynayamıyorum, şu an küçük bir rol üstlenmek durumunda kaldım. Gördüğünüz gibi, bu Partinin Ulusal Kongresi sırasında ben sadece küçük bir rol oynadım, oysa Liu Shaoqi, Zhou Enlai, Deng Xiaoping [18] ve diğerleri birincil işlevleri üstlendiler.

Dipnotlar:

[1] Bu belgenin içeriği, görüşmenin ÇKP’nin Sekizinci Ulusal Kongresi’nin yapıldığı 15-28 Eylül 1956 tarihleri arasında gerçekleştiğini göstermektedir.

Kaynak: “Mao’nun Yugoslav Komünist Birliği Delegasyonu ile Konuşması, Pekin, [tarihsiz],” Eylül, 1956, Tarih ve Kamu Politikası Programı Dijital Arşivi, Mao Zedong waijiao wenxuan [Selected Diplomatic Papers of Mao Zedong] (Pekin: 1993), 251-262. Kaynak: <http://digitalarchive.wilsoncenter.org/document/117035>

[2] Sovyetler Birliği, Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Polonya, Fransa, Çekoslovakya, İtalya ve Yugoslavya partileri tarafından Eylül 1947’de kurulan **Komünist ve İşçi Partileri Enformasyon Bürosu’nu (Kominform)** ifade etmektedir. Büro, Nisan 1956’da faaliyetlerine son verdiğini açıklamıştır.

[3] Chen Shaoyu olarak da bilinen Wang Ming (1904-1974), Sovyetler Birliği’nden geri

döner ve 1930'lar da Çin Komünist Partisi'nin önde gelen bir üyesiydi. Resmi Çin Komünist görüşü, Wang Ming'in 1930'ların başında "aşırı solcu" hatalar ve 1930'ların sonlarında "aşırı sağcı" hatalar yaptığını ortaya koymaktadır.

[4] Beyaz alanlar, Guomindang kontrolündeki alanlardı.

[5] Liu Shaoqi, ÇKP Merkez Komitesinin başkan yardımcısı ve Ulusal Halk Kongresi Daimi Komitesinin başkanıydı. Büyük Proleter Kültür Devrimi öncesi süreçte Çin'in en önemli ikinci lideriydi.

[6] Çin Komünist Partisi'nin sekizinci ulusal kongresi 15-27 Eylül 1956 tarihlerinde Pekin'de yapıldı.

[7] Bulgar komünist Georgii Dimitrov (1882-1949), 1935'ten 1943'e kadar Komintern'in genel sekreteriydi.

[8] Mao burada, Wang Ming'in önde gelen üyesi olduğu "enternasyonal departmanın" Çin Komünist Partisi'nin merkezi önderliğini kontrol ettiği 1931'den 1935'e kadar yaşanan döneme işaret etmektedir.

[9] Zhu De, o zamanlar ÇKP Merkez Komitesi başkan yardımcısı ve ÇHC başkan yardımcısıydı.

[10] Bobkoveshi, Mao Zedong'un 30 Haziran 1955'te ilk kez görüştüğü Yugoslavya'nın ÇHC'deki ilk büyükelçisiydi.

[11] Jenghiz olarak da yazılan Cengiz Han, Moğolca konuşan kabilelerin halen ortak bir isimden yoksun olduğu 1167 civarında doğdu. Onların büyük organizatörü ve birleştiricisi oldu. 1227'deki ölümünden önce, Cengiz, Orta Asya'daki iç bölgesini fethederek çok geniş bir Avrasya imparatorluğunun temelini oluşturdu. Moğollar hem Avrupa'da hem de Asya'da acımasız saldırganlıkları ile hatırlanırlar, bu özellik Cengiz'de de kesinlikle mevcuttu.

[12] Han uyruğu, Çin nüfusunun yüzde 95'inden fazlasını oluşturan Çin'deki çoğunluk uyruğudur.

[13] "Amerika'ya Karşı Direnme ve Kore'ye Yardım Savaşları", Çin'in Ekim 1950'den Temmuz 1953'e kadar Kore Savaşı'na katılımını ifade eder.

[14] Beş ilke ilk olarak Zhou Enlai tarafından 31 Aralık 1953'te Hindistan'dan bir

delegasyonla buluşurken tanıtılmıştır. Bu ilkeler; (1) toprak bütünlüğü ve egemenliğe karşılıklı saygı, (2) karşılıklı saldırmazlık, (3) uluslararası ilişkilerde karşılıklı müdahale etmeme, (4) eşitlik ve karşılıklı yarar, (5) barış içinde bir arada yaşama. Daha sonra Çin hükümeti tarafından ÇHC'nin dış politikasının temeli olarak tekrar tekrar öne sürülmüştür.

[15] Yugoslav hükümeti, ÇHC'nin kuruluşundan dört gün sonra, 5 Ekim 1949 gibi erken bir tarihte ÇHC'yi tanımasına rağmen, Çin, Ocak 1955'e kadar Yugoslavya ile diplomatik ilişki kurmadı.

[16] P.F.Yudin (1899-1968), önde gelen bir filozof ve 1952'den 1961'e kadar Sovyet Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesiydi. 1953'ten 1959'a kadar Sovyetlerin Çin büyükelçisiydi.

[17] "On İlişki Üzerine", Mao'nun 1950'lerdeki en önemli eserlerinden biridir. Sanayi ile tarım ve ağır sanayi ile hafif sanayi arasındaki, kıyılarıdaki sanayi ile iç bölgelerdeki sanayi arasındaki, ekonomik inşaa ile ulusal savunma arasındaki, devlet, üretim birimi ve bireysel üreticiler arasındaki, merkez ile bölgeler arasındaki, Han milliyeti ile azınlık milliyetleri arasındaki, parti ile partili olmayan kişiler arasındaki, devrimcilerle karşı-devrimciler arasındaki, doğru ile yanlış arasındaki ve Çin ile diğer ülkeler arasındaki ilişkileri tartışır. Makalenin bir versiyonunun İngilizce çevirisi için bkz. Stuart Schram, ed., *President Mao Talks to the People* (New York: Pantheon Books, 1974), 61-83.

[18] Liu Shaoqi, Zhou Enlai ve Deng Xiaoping, Çin Komünist Partisi'nin o dönem önde gelen üyeleri idi. Partinin Eylül 1956'daki Sekizinci Kongresinde, Liu ve Zhou Partinin başkan yardımcıları ve Deng ise Partinin genel sekreteri seçildiler.

Maoist Çin'de Toplu Çocuk Bakımı Kadınları Nasıl

Kurtardı?

Editörün Notu: Aşağıdaki makale Li Onesto tarafından kaleme alınmıştır ve 8 Mart 2021 tarihinde revcom.us web sitesinde yayınlanmıştır.

Kaynak için bkz: [When Revolution has its day, people see things a different way – How Collective Childcare Liberated Women in Maoist China \(revcom.us\)](#)

Devrim anı geldiğinde insanlar olayları farklı görürler

Maoist Çin’de Toplu Çocuk Bakımı Kadınları Nasıl Kurtardı?

Açıklama: Bob Avakian şunu vurgular: “Bu mevcut [koronavirüs] kriz bağlamında, bu sisteme inşa edilmiş sömürücü ve baskıcı ilişkiler, önceki krizlerde olduğu gibi, bu ülkede ve uluslararası alanda kendilerini belirgin bir şekilde ortaya koymaktadır...” Bu durum özellikle de çocuk bakımı konusunda kadınlara yönelik baskı açısından kesinlikle geçerlidir. COVID krizi ile kadınlar -ailelerine esas veya yegane destek sağlayan birçok kişi- orantısız bir şekilde işgücünden uzaklaştırıldılar. Örneğin yüksek oranda kadın istihdam eden birçok otel ve eğitim kurumu kapatıldı. Ve okullar kapalıyken, birçok kadın çocuklarına bakmak için işlerini bırakmaya zorlandı. Ancak işler bu şekilde olmak zorunda değil! İlk olarak 1998’de yayınlanan aşağıdaki makale, sosyalist Çin’de -kapitalizmin zincirlerinden kurtulmuş bir toplumda nelerin mümkün olduğuna- nelerin başarıldığına dair canlı bir görüş sunmaktadır. Bob Avakian (BA), bu makalenin yazıldığı günden bu yana tüm insanlığı kurtarmak için komünist devrimde kadınların ezilmesine karşı mücadelenin önemi ve kapsamı hakkında niteliksel olarak daha derin bir anlayış geliştirmeye öncülük etmiştir.

Halk kitleleri 1949’daki Çin devriminden önce acımasızca eziliyordu; sosyalizm altında ise tüm toplumu devrimcileştirmede büyük adımlar atıldı. (Çinde 1976’da

gerçekleşen karşı devrimci bir darbe ile kapitalizm yeniden kurulmuştur).

Bu meseleyi daha iyi öğrenebilmek için [BA'nın Michael Slate ile röportajını](#) ve Raymond Lotta'nın ["Bildığınızı Düşündüğünüz Şeyi Bilmiyorsunuz: Komünist Devrim ve Kurtuluşa Giden Gerçek Yol: Tarihi ve Geleceğimiz"](#) isimli çalışmasını okuyabilirsiniz.

Kadınlar bir araya gelip sorunlarını tartıştıklarında, ev işleri ve çocuk bakımı üzerine her zaman çok fazla konuşma olur. Toplumda işlerin bölüşüm biçimleri doğrultusunda ev işlerinin çoğunu kadınlar yapar ve çocuklara bakmakla ilgili temel sorumluluk kadınlardır. Ve pek çok çalışan kadın için bu "İKİ İŞ" anlamına gelir. Tüm gün çalışırlar, sonra da eve gelip çocuklarla ve ev işleriyle ilgilenirler.

Toplumdaki bu iş bölümü kadınları ezmektedir. Ev işlerinin ve çocuk bakımının zihinleri uyuşturduğu ve bedenleri tükettiği evler birçok kadını izole eder. Bu durum kadınların kendi yaşamlarında neler yapabileceklerine ve devrimci mücadeleye ne derece katılabileceklerine dair pek çok kısıtlama getirir. Hayatının büyük bir bölümünü çocuk yetiştirmek ve onlara bakmakla geçirmek zorunda kalan bir kadın, topluma tam anlamıyla katkıda bulunma konusunda özgür değildir. Ve bu baskıcı iş bölümü ortadan kaldırılmadan kadınların kurtuluşu mümkün değildir.

"Çocuklara kimin bakacağı" sorusu kadın ve erkek arasında büyük bir sorundur. Pek çok kadın daha fazla ev işi ve çocuk bakımı yapmak için erkeklerle bitmek bilmeyen bir mücadele verir. Dünyanın her yerinden kadınlar bu durumdan bir çıkış yolu bulmaya çalışıyor. Yoksul kadınlar, çocuk bakımının maliyetinin asgari ücretli bir işe -eğer böyle bir iş bulabilirlerse- girmeye bile değmeyeceğini düşünüyor. Ve birçok genç kadın çocuklarına bakabilmek için kendi annelerine

güvenmek zorunda kalıyor. Orta sınıftan kadınlar, genellikle göçmen olanlar, düşük ücretle çalışmaya zorlanan ve hiçbir sosyal yardım almayan dadıları işe alıyor. Ve gitgide daha fazla bir şekilde kadının önemli bir işi olsa bile “önce anne olması” gerektiğini duyuyoruz. Bütün bu durum gerçekten de delilik.

Kadınlarla erkekler arasındaki bu baskıcı işbölümü dünya çapında bir sorundur. Kapitalist toplumda aile hayatı özelleştirilir. Milyonlarca kadın, milyonlarca evde, her gece eve döner ve alışveriş, yemek pişirme, temizlik, çamaşır yıkama ve çocukları yatağa yatırma gibi devamlı olarak tekrarlayan işlerle karşı karşıya kalır. Milyonlarca kadın kolektif-toplumsal bir şekilde örgütlenebilecek bütün bu işleri tek başına yapmak için enerji ve saatlerini harcar ve yorulur.

Bu durum insan kaynağının geniş çaplı olarak tüketilmesidir. Ve proletarya için bu durum tüm dünyada kendini gösteren büyük bir sorundur. Çünkü böylesi bir durum var olduğu müddetçe insanlığın yarısı toplumun gelişimine tam olarak katkıda bulunamaz. Bu nedenle, **“Kadınların öfkesini devrime yönelik kuvvetli bir güç olarak açığa çıkarın!”** diyoruz.

Tüm bunlar bizi meraklandırmalı: Bu meseleyi çözmek için tüm toplumu farklı bir şekilde organize etmenin bir yolu yok mu? Evet var! Mao Zedong, Devrimci Çin’de halkı bir Kızıl Ordu kurmaya, 1949’da iktidarı ele geçirmeye ve 25 yılı aşkın bir süre boyunca yeni bir sosyalist toplum inşa etmeye yönlendirdi. Mao, devrimin kadınları günlük ev işi ve çocuk bakımı görevlerinden kurtarması gerektiğini anlamıştı. Aksi takdirde toplumun yarısının, her türlü baskıdan arınmış komünist bir topluma doğru yeni bir sosyalist toplum inşa etmede tam ve eşit bir rol oynaması mümkün olmayacaktı. Ve bu Maoist bakış açısıyla, Çin’deki halk kitleleri çocuk bakımı sorununa GERÇEK bir çözüm buldu.

Bugün, ABD egemen sınıfları insanlara “geleneksel aile

değerlerine dönmelerini” söylüyor. Ancak devrimci Çin’de kadınlar, kadınları binlerce yıldır aşağı çeken tüm “geleneksel aile değerlerine” KARŞI baş kaldırmak zorundaydılar.

Mao’nun devrimci Çin’inin çocuk bakımı sorununu nasıl çözdüğüne dair bu hikaye, bugün radikal ve devrimci bir değişim yaratmak için mücadele eden herkes için çok önemlidir. Çünkü insanların mevcut sistemden kurtulup gerçek siyasal iktidarı ele geçirdiklerinde kapitalizm altında asla çözülemeyecek sorunları nasıl çözebildiklerini gösterir. Ve yalnızca komünist bir devrimin kadınları özgürleştirebileceğini gösterir.

Eski Çin’de, Konfüçyüs felsefesi insanların yaşamlarını yönetiyordu ve gelenekler kadınların ezilmesinin büyük bir bölümünü oluşturunuyordu. Kadınlar her yönden erkeklerden aşağı görülüyordu. Ve bir kadının tek rolü, kocasına hizmet etmek ve ona birden fazla erkek çocuk vermektir.

En başından beri Mao, kadınların kurtuluşunu devrimin ayrılmaz bir parçası olarak ele almıştı. 1949’dan önce Kızıl Ordu tarafından kurtarılan bölgelerde, kadınları geriye çeken tüm feodal geleneklere karşı çok sayıda mücadele yürütüldü. Ve kırsal kesimden ve şehirlerden birçok kadın devrim saflarına katıldı.

1949’dan sonra, kadınlara toprak sahibi olma, çalışma ve toplumun yönetimine katılma konusunda eşit haklar veren yasalar çıkarıldı. Fakat geriye çeken kadın karşıtı düşünceler Çin toplumunun her yerinde mevcuttu. Kadınları sosyalizmin inşasında tam ve eşit bir rol oynayacak şekilde öne çıkarmak kolay olmadı ya da öylece bir anda olmadı.

Komünist Parti, kadının “evden çıkmasının” ve toplumun ekonomik ve politik yaşamına katılmasının önemini vurguladı. Ama buna karşı çok fazla direnç vardı – oğullarının eşlerinin

tüm ev işlerini yapmasını ve çocuklara bakmasını bekleyen kayınvalideler gibi diğer aile üyeleri mevcuttu. Yani bu durum devrim için ivedi bir sorundu.

Çin halkının çoğunun yaşadığı kırsal kesimde ve şehirlerde kadın dernekleri kuruldu. Bu örgütler, baskıcı aile ilişkilerini sürdürmek isteyen kocalarına, babalarına ve kayınvalidelerine karşı mücadelelerinde kadınlara yardımcı oldu. Örneğin, bir koca çocuklara bakmayı reddettiğinde ve karısının bir iş bulmasına ya da siyasi bir toplantıya gitmesine izin vermediğinde, kadın derneği bu durumu değiştirmek ve onlarla mücadele etmek için bir heyet örgütlerdi. Bir kadın siyasi bir toplantıya katılmak için gece dışarı çıkmak isterse, kocasından çocuklara bakması istenirdi. Eski Çin'de siyasi bir toplantıya giden ve kocasının çocuklara bakmasını sağlayan bir kadın duyulacak şey değildi. Erkeklerin çocuk bakımı için daha fazla sorumluluk almaları gerçek bir ilerlemeydi. Ancak çocuk bakımı sorunu, bu görevi karı koca arasında paylaşma meselesi olduğu sürece çözülemezdi.

Geleneğin ağırlığı göz önüne alındığında, aileden gelen bir sorun olduğu sürece kadınlar çocuk bakımının çoğunu yapmak zorunda kaldılar. Gerçek çözüm, çocuk bakımının bir bütün olarak toplum tarafından ele alınmasıydı. Her ailenin karşılaştığı diğer ev işleri ile birlikte çocuklara bakmanın toplumsallaştırılması gerekiyordu.

Kadınların evde yaptığı her şeyi toplumsallaştırma süreci, insanların ortak ve kolektif bir şekilde çalıştığı ve yaşadığı yeni bir toplum inşa etmenin de önemli bir parçasıydı.

Çocuk Bakımı Sorununu Toplu Bir Şekilde Çözme

1950'lerin başında şehirlerdeki mahallelerde ve kırsal bölgelerde çocuk bakım tesisleri ağı kuruldu. Bunlar arasında, annelerin iş günü boyunca besleyebilecekleri ve bebeklerine bakabilecekleri bebekler için "emzirme odaları" bulunuyordu. Henüz okula gitmeyen yedi yaşın altındaki çocuklar için kreşler ve anaokulları da vardı. Bu kreşler ve anaokulları kırsal kesimdeki mahalle örgütleri, fabrikalar, okullar veya köylü kooperatifleri tarafından yönetiliyordu. Çocuk bakımı hemşirelerini ve öğretmenlerini eğitmek için okullar kuruldu.

Ayrıca büyük şehirlerde, Kadın Federasyonu insanları toplu çocuk bakımı konusunda eğitmek için bir dizi kısa dönemli kurs başlattı. Kırsal kesimlerde çocuk bakım tesisleri ilk başta daha az yayılmıştı ve çoğu küçük ve deneysekti. Ancak 1958-59'daki Büyük İleri Atılım kampanyası ile durumda büyük bir değişiklik oldu.

Büyük İleri Atılım, Mao tarafından başlatılan devasa bir kitle hareketiydi. Ekonomik kalkınmada büyük bir adımdı – özellikle köylülerin tarımı ve küçük yerel sanayiye gerçekten geliştirmek için seferber edildiği kırsal kesimde büyük bir adımdı. Köleleştirme geleneğine ve bu düşüncelere meydan okudu.

Kadınların özgürleşmesi, ülke çapındaki bu kampanyanın temel meselelerinden biriydi. Kırsal kesimde kolektif tarım

biçimleri geliştirildi ve on binlerce köylünün birlikte yaşadığı ve çalıştığı komünler kuruldu. Bu durum, insanların yaşamlarının merkezi olan aile kurumuna daha az vurgu yapıyordu. Ve insanların ekonomik yaşamı daha da sosyalleştikçe, bu gelişmeler çocuk bakımı gibi diğer şeylerin de toplumsallaşmasının temelini oluşturdu. Toplumsallaşmış çocuk bakımının kurulması Çin'de yepyeni bir şeydi. Komünist Parti, bu anaokullarını ve kreşleri başlatmak için kadın kitlelerine gerçekten güvenmek durumundaydı. Eğer bunu yapmamış olsalar, çocuk bakım merkezleri kadınların ihtiyaçları ve kaygıları dikkate alınmadan kurulacaktı. Kadınlar, katılımları olmadan oluşturulmuş bir kurumda çocuklarını yabancılarla birlikte bırakmak istemezlerdi. Ve daha da önemlisi, kadın kitleleri bastırılması gereken tüm gerici fikirlere ve uygulamalara karşı mücadele etmek için seferber edilemeyecekti.

Bir köyde veya mahallede biraz araştırma yaptıktan sonra Komünist Parti liderleri, kadınları bir şeyler konuşmaya çağırırdı, kadınlar sorunlarını ve endişelerini dile getirirdi. Birlikte tüm toplumu kapsayacak çocuk bakım merkezlerinin nasıl kurulacağını çözeceklerdi. Yapılacak farklı görevleri ve bunun nasıl ödeneceğini aralarında paylaşırlardı.

Merkezler kurulduktan sonra, çocukların ebeveynlerinin veya personelin sahip olabileceği sorunları veya endişeleri tartışmak için düzenli toplantılar yapıldı. Bir köyde, yeni kreşlere personel bulmakta zorlandılar. Kadınların çoğu, toprağı işlemek için erkeklerle dışarı çıkmayı tercih etti. Hem erkekler hem de kadınlar çocuk bakımı görevini küçümseme eğilimindeydiler.

Yaşlı emekli kadınlar, gençlerle veya bebeklerle dolu bir odayı tek başlarına yürütemiyorlardı. Köyler bu sorunu, bekâr genç kadınları hemşirelik ve toplu çocuk bakımı konusunda kısa eğitim kursları almaya göndererek çözdü. Daha sonra bu kadınlara, yaşlı ve emekli kadınlar tarafından yardım edilen

küçük çocuk bakım merkezlerinin sorumluluğu verildi. Yaşlı kadınlar işlerinin bir parçası olarak acılardan bahsediyorlardı, çocuklara eski toplumda insanların nasıl acımasızca ezildiklerine dair olayları anlattılar. Toplumsallaşmış çocuk bakımının yaygın biçimde kurulması, milyonlarca kadının sosyalizmin inşasına katılabilmeleri için özgürleşmelerine yardımcı oldu.

1952'ye gelindiğinde fabrikalardaki, madenlerdeki, devlet kurumlarındaki ve okullardaki kreşlerin sayısı 1949'daki oranın 22 katına çıktı. 1950'ler boyunca bu eğilim, özellikle de Büyük İleri Atılım sırasında, ev işçiliğinin birçok türün devam etti. Yemek pişirme, dikiş dikme ve tahıl öğütme gibi işler toplumsallaştı. 1959'a gelindiğinde, kırsal alanlarda yaklaşık beş milyon kreş ve anaokulu, 3,5 milyondan fazla halka açık yemek odası ve çok sayıda un değirmeni ve dikiş merkezi olduğu tahmin ediliyordu. Şehirlerde mahalle örgütleri tarafından toplu hizmet tesisleri düzenlendi. Buna "sokak kreşleri" ve toplu yemek salonları da dahildi. Bunlardan bazıları oldukça büyüktü ve yüzlerce aileye hizmet veriyordu. Ancak diğerleri daha basit ve küçüktü ve yalnızca birkaç düzine aileye hizmet ediyordu. Çalışan anne ve babalar, çocuklarını işten sonra alıp bir kolektif mutfağa gidip

onlarla birlikte yemek yiyebilir ya da bir aile yemeği için eve götürebilirlerdi. Bazı şehirler, hasta çocuklara bakmak için evde kalmak zorunda kalan insanlar için “tekerlekli yemek” dağıtım servisleri kurdu. Kadın fabrika çalışanları için kreşler ve farklı çocuk bakımı sistemleri kurulacaktı. Yarım gün, tam gün, 24 saat ve haftalık bakım vardı. Bu kreşlerin zaman çizelgeleri fabrika çizelgelerine uyduruldu ve kadınların çalıştığı yere mümkün olduğunca yakın yerleştirildi.

Sosyalist Çin’de toplum, bu çocuk bakım merkezlerinin kurulmasına büyük bir öncelik verdi. Ve bu durum, bu merkezlerin ne kadar hızlı genişlediğine yansdı. Örneğin 1959’da başkent Pekin’de yaklaşık 1.250 sokak anaokulu ve yaklaşık 62.000 çocuğa bakan kreş vardı. 1960’a gelindiğinde, bu rakamlar 600.000’den fazla çocuğa bakan 18.000 anaokuluna ve kreşe çıkacaktı!

Toplu çocuk bakımının bu büyük ölçekli genişlemesinin yanı sıra, Pekin’deki insanlar ayrıca 12.000 toplu yemek odası, 1.200’den fazla servis onarım atölyesi ve insanların tamir ve yıkanmak üzere giysilerini bırakabilecekleri 3.700 hizmet merkezi kurdu. Ayrıca kadınların alışverişe gitmek, film izlemek veya yarı zamanlı okula gitmek için çocuklarını birkaç saatliğine bırakabilecekleri daha küçük kreşler kuruldu.

Kültür Devrimi, Geleneğin Zincirlerine Daha Derinden Darbe Vurdu!

1966’da Mao, kapitalizmi geri getirmek isteyen Komünist Parti içindeki liderleri devirmeyi amaçlayan **Büyük Proleter Kültür Devrimi**’ni başlattı. Toplumun her yerinden milyonlarca insan, toplumun hangi yöne gideceğini tartışmak ve mücadele etmek için seferber edildi.

İnsanlar sosyalizmi inşa etmeye ve sınıflı toplumun tüm eşitsizliklerinden ve farklılıklarından kurtulmaya devam edecekler miydi? Yoksa kapitalizmin kabusu ve onun altta

kalanın canı çıksın diyen, her şeyin üstünde yer alacak kâr sistemi yeniden mi kurulacaktı? Kültür Devrimi, sınıflı toplumun tüm gerici geleneklerini ve uygulamalarına darbe vurdu. Kadınların ezilmesine karşı mücadele “devrim içindeki bu devrimin” büyük bir parçasıydı.

Çin’de kapitalizmi savunanlar devrimi yarı yolda durdurmak istediler. Geleneksel aile yapısını yıkmaya karşıydılar ve geri, kadın karşıtı fikirleri teşvik ettiler. Lin Piao gibi Komünist Parti içindeki en tepedeki “kapitalist yolcular”, Konf  y ş  “kendini dizginle” sözlerini pop lerleştirmeye çalıştılar. Bu durum, hiyerarşik bir toplumda herkesin “yerini” kabul etmesi gerektiği şeklindeki bir görüştü. Kadınların aileleri ve çocuklarıyla dar bir şekilde ilgilenmeleri gerektiği görüşünü desteklediler. Ve  ocuk bakım merkezlerini eleştirerek, çocuklara iyi bakılmadı ını ve  ocuk bakımı gibi şeylerin kolektifleştirilmesinden önce toplumun ekonomik olarak geliştirilmesi gerektiğini söylediler.

Bu parti liderleri, eski kadın karşıtı gelenekçi düşünceleri harekete geçirmeye çalıştılar. Ve ev işlerini ve  ocuk bakımını toplumsallaştırma çabalarını sabote ettiler. Bütün bunlar, kadınların evdeki işlerinin çoğunun Çin’de kolektifleştirilmesinin ne kadar büyük bir başarı olduğunu göstermektedir. Devrimci Çin’de ev işi ve  ocuk bakımının toplumsallaştırılması, özellikle şehirler ve kırsal bölgeler arasında eşitsizdi. 1971’e gelindiğinde, Çin’deki kadınların yüzde 90’ı evin dışında çalışıyordu, ancak  ocuk bakımının kolektifleştirilmesi bunun gerisindeydi. şehirlerde bir ile üç yaş arasındaki çocukların yaklaşık yüzde 50’si kreşlere giderken, diğer yüzde 50’si evde çoğunlukla büyükanne ve büyükbabalar tarafından bakılıyordu.

Kırsal kesimde, toplu  ocuk bakımındaki çocukların yüzdesi daha da düşüktü. Ancak Çin’de  ocuk bakımının toplumsallaştırılması sınıf mücadelesinin bir parçasıydı ve kadınların kurtuluşunda büyük bir adımdı. Kolektif  ocuk bakımı gibi “yeni sosyalist ürünler” yaratmak toplumda muazzam

bir ideolojik ve politik mücadele gerektirdi.

Çin'deki kadınlar evden çıkıp tüm toplumu devrimcileştirme mücadelesine katıldıklarında binlerce yıllık geleneğin zincirlerine meydan okundu ve bunlar kırıldı. Mao'nun liderliği altında, milyonlarca insan tüm eşitsizlikleri ve baskı biçimlerini ortadan kaldırmak için bilinçli olarak çalışıyordu. Ve bu mücadelenin yarattığı sosyalist “yeni şeyler”, tıpkı toplumsallaştırılmış çocuk bakımı gibi muazzam bir başarı ve tarihsel atılımlardı.

Emperyalistler Arası Kutuplaşma Tırmanırken: Çin'e Mercek Tutmanın Önemi

ABD'de Trump/Pence faşist rejiminin ardından göreve başlayan Joe Biden – Kamala Harris yönetimi altında gerçekleşen ilk gelişmelerden biri *USS Theodore Roosevelt* isimli ABD emperyalistlerinin uçak gemisinin diğer üç savaş gemisi eşliğinde Güney Çin Denizine ulaşması oldu. Sözde deniz yolları özgürlüğünü güvence altına almak adı altında yapılacak “rutin” bir tatbikat için gönderilen bu savaş aygıtının gelişine Çinli emperyalistlerin tepkisi gecikmedi. Çin Dışişleri Bakanlığı tarafından durum “barış için iyi değil” şeklinde değerlendirildi.

Güney Çin Denizi'nde tırmandırılan gerilimin özellikle son yıllarda yoğunlaşmış bir seyri bulunuyor. Anımsanacağı üzere Trump/Pence rejimi, Ağustos aylarında Güney Çin Denizi'nde devam eden inşaat çalışmaları ve askeri eylemlere karıştıkları gerekçesiyle Çinli 24 şirketi ve bazı Çin vatandaşlarını yaptırım listesine almıştı. Bu kişilerin ABD'ye girişleri

yasaklanmıştı. Eski Dışışleri Bakanı Mike Pompeo, yaz döneminde Çin'in Güney Çin Denizi'nin çoğu kısmındaki deniz aşırı kaynaklara ilişkin iddialarının "tamamen yasa dışı" olduğunu belirtmiş ve bu açıklamalara Çin tarafından karşılık verilmişti.

Çin Dışışleri Bakanı Vang Yi, 9 Temmuz'da yaptığı açıklamada Çin-ABD ilişkilerinin tesis edilmesinden bu yana en ciddi sınamalarla yüzleştüğünü belirterek, Washington yönetiminin Çin'e karşı "daha tarafsız ve soğukkanlı" bir anlayış oluşturması gerektiğini söylemişti.

Çin Dışışleri Bakanı Vang Yi, 9 Temmuz'da yaptığı açıklamada Çin-ABD ilişkilerinin tesis edilmesinden bu yana en ciddi sınamalarla yüzleştüğünü belirterek, Washington yönetiminin Çin'e karşı "daha tarafsız ve soğukkanlı" bir anlayış oluşturması gerektiğini söylemişti. Artan gerilimin bir diğer önemli halkası da Kasım 2020 evresinde yaşanmıştı. Yine Amerikan donanmasına ait savaş gemilerinin, Güney Çin Denizinde, Çin'in hak iddia ettiği adalara yakın bir bölgede seyretmesi iki ülke arasındaki gerginliği bir kez daha arttırmıştı. Hatta Çin yönetimi hak iddia ettiği adaların yakınında Amerikan savaş gemilerinin seyretmesini "provokasyon" olarak nitelendirmişti.

Yer altı ve enerji kaynakları açısından zengin olan Güney Çin Denizi bölgesinde, başta Filipinler olmak üzere Vietnam, Brunei ve Malezya gibi ülkeler de egemenlik konusunda Çin ile gerilimler yaşıyor. Özellikle Çin'in petrol ve enerji faaliyetleri doğrultusunda Filipinler karasularını sıklıkla ihlal ettiği biliniyor.

Joe Biden yönetimi altında yapılanmaya devam edecek olan ABD ile Çin arasında yaşanan gerilimin perde arkasını daha iyi kavrayabilmek gerekiyor. Raymond Lotta'nın revcom.us web sitesinde yayınlanan *Beyaz Saray'daki Faşist Geçit Alayı, Çin Nefreti, Yalanlar ve Savaş Harareti* [1] başlıklı önemli makalesinde şu ibare dikkat çekicidir:

"2007-2008 küresel finans krizi ile birlikte Amerika-Çin ilişkileri de daha kompleks bir şekilde büyümeye ve değişmeye başladı. Çin artık yükselen kapitalist-emperyalist bir ülkeydi. Çin kendi bağımsız ekonomik gücü ve nüfuzuna kavuşmuştu. (Günümüzde Çin dünyanın en büyük ikinci ekonomik gücüdür) Bu süreçte Çin bir teknoloji inavatörüne dönüştü. Para birimi ve bankacılık sistemi küresel finansal pazarda artık büyümekte olan bir role sahipti. Çin, Asya'nın başka kısımlarına, Afrika'ya ve Latin Amerika'ya ciddi yatırımlar yapıyordu. Çin, Amerika'yı pazara etki ve küresel etki gibi konularda zorlamaya başlamıştı. Ve Çin ordusunu büyütüyordu."

Bu yoğun ifade esasen Çin'de 1976'da Mao Zedong'un ölümünün ardından gerçekleştirilen kapitalist darbeden sonraki bütün bir gidişatın niteliğini ve yönünü ortaya koymaktadır. Dünyanın en hızlı büyüyen ekonomisi etiketleriyle büyük bir başarı modeli olarak lanse edilen Çin'in komünizm yolundaki sosyalist bir ülkeden, sermaye ihraç eden emperyalist bir ülkeye dönüşümünün pek çok bileşeni, ayrı ayrı incelenmesi gereken pek çok başlığı bulunuyor. Bütün bu süreç bir günde yaşanmadı. Gerek ülke içinde izlenen sayısız reformla gerek dış siyasette ve ticaretle izlenen çok yönlü hamlelerle ve bir bütün olarak dünya ekonomisini belirleyen dinamiklerin değişen durumları ve birbirleri üzerindeki etkileri sonucunda yaşandı.

Emperyalizmin Ne Olduğu Üzerine

Yükselen bir emperyalist güç olarak dünyadaki mevcut kutuplaşmanın en önemli aktörlerinden biri olan Çin'in dinamiklerine geçmeden önce, öncelikle emperyalizmin ne olduğunu bir kez daha anımsamak gerekiyor. Bob Avakian 21 Eylül 2020 tarihinde revcom.us web sitesinde yayınlanan önemli makalesinde emperyalizm mefhumunu şu şekilde ele alır:

'Emperyalizm' kavramından bahsederken anlatmaya çalıştığım kavram, eski konsept bir kolonyalizm anlayışı veyahut başkasının topraklarına haksız bir el koyma (işgal etme) değildir. (Her ne kadar günümüz modern emperyalizm koşullarında bu mevcudiyetini sürdürüyor olsa da.) Ya da bir savaş çıkırtkanlığı demek değildir. Her ne kadar evet, eğer emperyalist sistemin bir temsilcisiyseniz bu tehdit mekanizmalarına sahip olmayı ve kullanmayı, kimi zaman ise doğrudan savaşı gerektirse de bu değildir. 'Emperyalizm' veya 'emperyalist' kelimelerinin özünde anlatılmaya çalışılan şey emperyalizmin, kapitalist sistemin uluslararası bir sömürü sistemi olarak gelişmesinin bilimsel bir analizidir. Bu olgu, Üçüncü Dünya'nın aşırı sömürüne dayalıdır (Bangladeş'te ter atölyelerinde çalıştırılan yoksul kadınları ve Kongo'da madenlerde acımasızca sömürülen çocukları bir düşünün) ve bunun bir sonucu (beraberinde getirdiği) durum ise emperyalist ülkelerin kendilerindeki toplumsal ve sınıfsal değişimlerdir, ki bu durum asalaklığı ayırt edici bir biçimde arttırır. [2]

Bu bilimsel analiz doğrultusunda Çin fenomeninin bütün bir dünya arenasındaki mevcut işleyişinin ve dünya halklarına etkisinin ayrıca olası bir dünya savaşı ihtimali ve bunun insanlık için gerçek sonuçları üzerindeki rolünün kapsamlı şekilde masaya yatırılması gerekmektedir. Çağımızın en önemli ve belirleyici kutuplaşmalarından birinin öznesi olan Çin emperyalizminin tahlili, temelde bütün tekil fenomenler üzerinde etkisi olan ve bunları belirleyen dünya arenasının anlaşılması açısından da oldukça önemlidir.

Konunun pek çok yönü bulunuyor. Ve bunların hepsini tek bir dosya altında toplamak da sanıldığı kadar kolay değil. Böylesi bir girişim bu makalenin sınırlarını bir hayli aşacak başka bir çalışmayı gerektiriyor. Fakat yine de bu meselenin önemli bileşenlerinden birine -ve genellikle yeterince dikkate alınmayan bileşenlerinden birine- mercek tutarak bu bağlamda somut bir adım atabiliriz.

Alt Üst Edilen Bir Toplum

Bob Avakian'ın Ocak 2021 Yeni Yıl açıklamasında [\[3\]](#) köktendinciliğin yükselişinde dünyadaki çeşitli fenomenlerin etkisine değinirken dile getirdiği bir ifadede dikkat çekici bir unsur bulunuyor:

“Çin, kendi içinde, Afrika’da ve Üçüncü Dünyanın diğer bölgelerinde halk kitlelerini sömüren yükselen bir emperyalist güce dönüştü.”

Sermaye ve kültür ihraç etmeye başlayan, başka ülkelerin egemenliklerini suistimal eden ve iştahlı bir şekilde emperyalist projelerinin devamlılığını sağlamak için özellikle Afrika kıtası [\[4\]](#) başta olmak üzere dünyada pek çok az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkede yoğun faaliyet yürüten emperyalist bir devlet haline dönüşen Çin'in baskıcı ve saldırgan politikalarının doğrudan nesnesi konumunda ezilen geniş Çin halk kitleleri bulunuyor.

Aşağıda Çin'deki emekçi sınıflara karşı son yıllarda öne çıkan baskı ve bu baskılara karşı esas olarak ekonomist karakterdeki direnişlerden çeşitli kesitleri aktaracağız. [\[5\]](#) Bu gelişmeler baskıcı emperyalist bir devletin kendi iç çelişkilerini kavrayabilmek açısından önemli bir projeksiyon sunmaktadır.

Çin’de Emekçi Sınıflara Karşı Sistemik Baskı Dalgası

Çin'in karşı karşıya olduğu ülke içindeki istikrarsızlık durumu ve izlenen kapitalist reformlar farklı kökenlere dayanır. 1960'lı yılların ortalarından itibaren gelişen Büyük

Proleter Kültür Devrimi'nin siyasi ve sosyal atılımları sadece biçimsel ekonomik dönüşümlere neden olmakla kalmamış aynı zamanda işletme düzeyindeki kararlarda işçilerin etkisini de büyük oranda güçlendirmişti. Mao'nun 1976'da ölümünden sonra düzenledikleri hükümet darbesi ile Çin Komünist Partisi içindeki "pragmatikler" ve "teknokratlar" -Mao'nun tabiri ile "kapitalist yolcular"- Çin ekonomisini belirledikleri ve arzuladıkları kapitalist ilişkiler ağıının geliştirilmesi ve dünya kapitalist-emperyalist sistemine entegre bir aktör olarak "modernize etmeye" başladılar. Görünürde amaçları retkenliğı artırabilmek ve genel ekonomik performansı yükseltmek için fabrika ve işletme yöneticilerinin konumunu güçlendirmekti. Ancak bu pratik, yalnızca işçilerin ve geniş emekçi halk kitlelerinin konumunu zayıflatarak mümkün olabildi.

Reformlar 1970'lerin sonlarında kırsal kesimde başlamış ve daha sonra şehirlere taşınmıştır. Halk Komnlerinin yapısı bu evrede bozulmuş ve çoğunluğu tasfiye edilmiştir. İktidarı ele geçiren kapitalistler, kırsal kesimlerde ve şehirlerde emekçi kitlelerin direnişinin zayıf olacağını düşünürler. Gerçekten de ilk etapta Şanghay gibi emekçi sınıfların çok daha bilinçli ve kararlı olduğı bölgelerdeki çok önemli direnişler ve kapitalist yolculara karşı kıran kırana mücadeleler haricinde çoğunlukla büyük direnişler olmaz. Halk kitleleri yapılanların aslında sosyalizmin gereklilikleri ve yaratıcı uygulamaları olduğı ve yaşıam koşullarının da iyileştirileceğı noktasında ikna edilmeye çalışılır. Öncelikle kırsalda köylü ailelere özel arazilerin kullanımı uygulaması getirilir. Öte yandan şehirlerde farklı stratejiler devreye sokulur: Yabancı sermaye ile yeni özel bir ekonomi bölgesi oluşturulması ve bu temelde özel sektörün geliştirilmesi, eski devlet endüstrilerinin yeniden yapılandırılması ve piyasa-karlılık mekanizmalarına göre rasyonalize edilmesi, gerektiğinde kapatılması ve doğırudan "zelleştirilmesi" ve devlet kontrolündeki stratejik sektörlerde eski biçimlerden bazılarının korunması...

Reformlar “taşlar için nehrin geçilmesi” (Mozhe shitou guo o) adlı slogan izlenerek adım adım ve deneysel önlemlerle gündeme gelir. Koşullara bağlı olarak ekonomik, politik ve sosyal çeşitli ilkeler kullanılır. Eski yapıları devam ettirmek için eşzamanlı işleyecek “iki parça” sistemi kurulur, bu esnada eski yapıların yerlerine geçecek yeni sistemler oluşturulur. Reformların kritik unsurları; yerel yönetimlerin ve şirketlerin güçlendirilerek yetkilendirmelerine, kârın bir kısmının şirketlere bırakılmasıyla verimliliği artırmak için ekonomik teşviklere, yeni ticaret düzenlemelerine, pazar yönlendirmesinin güçlendirilmesine ve her şeyden önce de artık uzun süreli güvenliği (hayat sigortalarını) garanti etmeyen ve çalışanlar ile işverenler arasında yeni tipte sözleşmelere dayalı ilişkilere, başka bir deyişle kapitalist kar birikimi doğrultusunda emek gücünün metalaştırılması üzerine kurulan yeni bir çalışma rejimine dayandırılır. Bütün tedbirler adım adım yürütülür ve farklı adımlarla uygulanır. Bu reformların bazıları Çin’in DTÖ’ye girişinden önce başlamıştır ve bazı reformlar henüz tamamlanmamıştır.

İşçiler, kentsel sanayiye kapsayan yeni reformların işletmelerde yeni bir baskı dalgası getireceğini kısa sürede fark ederler. Fabrika yöneticilerinin konum ve yetkilerinin güçlendirilmesi, sendikalar ve işçi konseylerinin otoritesinin zayıflaması ve sosyal güvencelerin azaltılması hızla yeni bir işletme yöneticisi sınıfının doğuşuna kapı aralar ve bu kapıdan öncelikle ayrıcalıklı konumlarda bulunan ordu, parti ve devlet idaresinin eski kadro yapıları geçerler.

Protestoları bastıran ve binlerce kişiyi katleden gerici otoriteler kapitalist reformlarına sonraki süreçte ısrarla devam ederler.

1980'lerin ortasında, reformların kolaylıkla yürütülemediğine dair emareler kendini gösterir. Direniş sadece işçilerden değil, aynı zamanda çalışma ünitelerinin bölünmesine, küçülmesine veya kaynaşmasına karşı çıkan işletme yöneticilerinin de geldiği için süreçte kesintiler kendini gösterecektir.

Raymond Lotta bu evredeki önemli bir gelişmeyi *Revolutionary Worker* gazetesinde şu şekilde aktarır:

“Çin devleti artık istihdamı garanti etmiyordu. Sanayi şehri Shenyang’da, 1988’de 63.000 işçi işten çıkarıldı; ve yıl içinde sadece 16.000 kişi yeni iş bulabildi. Bu reformlar insanlara ‘seçme özgürlüğü’ olarak sunuluyordu, istediğiniz yerde çalışabilirsiniz deniyordu. Gerçekte olan şey, ücretleri düşürülmesi, işten çıkarılma, işsizlik tehdidi ve sömürüyü güçlendirmek rekabetçi bir işe alma sisteminin

kullanılmasıydı. Aynı zamanda pozisyonlara ve maaşlara göre segmente edilmiş bir emek gücü konsolide ediliyordu. Emek gücü kırsal alanlardan gelen büyük miktarda ucuz göçmen işgücüne dayandırılıyordu. Bu sosyalizm değildi.” [6]

1988’de Çin’de 50 milyon köylü büyük şehirlere akın eder. Bu insanlar işsiz ve evsizdir. Çoğu tren istasyonlarında, parklarda veya şehir gecekondularında uyuyordu. Lotta’nın çarpıcı şekilde belirttiği üzere “insanlık tarihinde, bu kadar kısa bir süre içinde kırsal kesimden şehre bu kadar büyük bir insan hareketi yaşanmamıştı.” [7]

80’lerin sonunda Çin’de birkaç ay tüm dünyayı sarsacak kitlesel protestolar gündeme gelir. 1989 Tiananmen Meydanı Olayları şeklinde anımsanacak bu protestolar esas olarak sosyalizmin kazanımlarının tahrip edildiği bir dönüşüm zemininde derinleşen eşitsizliklerin, halka yönelik artan baskı uygulamalarının, dünya çapında iflas eden ve hızla yok oluşa sürüklenen modern revizyonizmin ve yükselişte olan liberalizmin bağlamında yaşanır. Üniversite öğrencileri ve aydınlarla birlikte geniş işçi kitlelerinin katıldığı, içinde çok farklı çizgilerin ve siyasi görüşlerin yer aldığı bu protestoları bastıran ve binlerce kişiyi katleden [8] gerici otoriteler kapitalist reformlarına sonraki süreçte ısrarla devam ederler.

1997’den sonra endüstriyel reformlar ve işten çıkarmaların yoğunlaşmasıyla birlikte, çatışmaların sayısı, hükümetin işçilere, yeniden yapılanmanın uzun vadede kendileri için yararlı olacağına inandırmaya çalışmasına rağmen gittikçe artar...

Çin’de yaklaşık 45 yıldır sürdürülen kapitalist reformların olumsuz etkilerini en çok sosyalizm dönemindeki hakları ve özgürlükleri ellerinden alınan, yeni kurulan serbest piyasa koşullarında kalifikasyonlarını satışa çıkartacak durumda

olamayan emekçi sınıflar yaşamıştır. Çin’de işçilerin grevleri ve protestoları çoğu kez yasadışı gösteri kapsamı ile bastırılmaya çalışılmıştır ve günümüzde de bu çizgi tutarlı bir şekilde devam etmektedir. “Yasadışılık” kapsamı altında pek çok işçi tutuklanmış, uzun hapis cezalarına çarptırılmış, kimilerinden ise uzun yıllar haber alınamamıştır.

Çin’de emekçi sınıflara karşı baskı dalgasında son 20 yılda yaşanan öne çıkan önemli olayları bu noktada kısaca anımsamak gerekiyor.

Öne Çıkan İşçi Eylemleri

Çin’in kuzeydoğusu, bugüne kadar ağır sanayilerin merkeziydi ve bu bölge günümüzde Çin’in “pas-hattı” olarak bilinmektedir. 2002’de Liaoyang (Liaoning eyaleti) ve Daqing (Heilongjiang) kasabaları, Çin Halk Cumhuriyeti tarihinde o ana kadar görülen en büyük işçi eylemleri ile sarsılacaktır. Çin’de petrol ve gaz üretiminin neredeyse tamamı devlete ait PetroChina şirketi tarafından gerçekleştirilmektedir. 2000 yılı sonunda Daqing’in petrol alanları yeniden yapılandırılır. İşçilere, şirketin iflas durumunun yakında olduğu ve tazminat ödenmeden toplu işten çıkarma tehdidi ile yüzleşmek zorunda oldukları söylenir. Bu duyurunun ardından 260.000 işçiden yaklaşık 50.000’i teklif edilen tazminatı kabul eder ve işten ayrılır. Ayrılan işçilerden sadece küçük bir azınlık daha sonra yeni iş bulur ve tazminat alır. Sonrasında petrol idaresi tarafından sağlanan sosyal güvenlik yardımlarından çıkartılır. Heilongjiang’da kışlar uzun ve soğuktur. Şirket ilk zamanlarda işçilerin evlerinin ısınması için bir miktar ödemeye devam eder fakat 2002 protestolarının tetiklenmesi, şirketin bu yakıt giderini de ödemeyi reddetmesi ile kendini gösterir.

İşçilerin gösterileri, 1 Mart 2002’de başlar ve başlangıçta sadece birkaç bin kişi katılır. Takip eden günlerde sayıları 50.000’e çıkar. İşçiler bu süreçte petrol işletmesinin yönetim merkezi önünde oturma eylemleri gerçekleştirir. Bu eylemlerde üretim engellenmesi gündeme gelmez. Protestolar, petrol

idaresi tarafından görevden alınmış “Geçici İşçi Sendikası Komitesi” tarafından organize edilmiştir. Başlangıç aşamasında gösteriler zararsız bulunur. Ancak durumun ciddiyetini süreçle birlikte fark eden işletme yönetimi sonradan taktik değişikliği yapar. Huzursuzluğun olası bir genişleme ve diğer birimlere yayılmasının gündemde olduğunu görürler.

Çin'deki kapitalizmin yıkıcı etkilerinden ve emekçi hareketlerden uzak olan kişi ve organizasyonlar tarafından “en azından devlet kontrolünde” miti yaratılan ve şirin gösterilmeye çalışılan kapitalizmin dehşeti, pek çok ülkede olduğu gibi Çin’de de kendi doğasına uygun olarak işliyor.

19 Mart tarihinde polisle çatışmalar sırasında birkaç gösterici yaralanacaktır. 22 Mart’ta protestocuların toplanma alanlarına yönelik devletin zor aygıtları gecikmeden operasyon düzenlemeye başlar. Yoğun bir polis ordusu ve silahlı kuvvetler hızla göstericileri dağıtır ve onlarca eylemci büyük direnişlerin ardından tutuklanır. Tutuklamalar işçileri yıldırmaz ve eylemler devam eder ancak baskı koşulları son derece uzlaşmaz bir aşamaya geçmiştir. Göstericiler, sloganlar atmaya son vermek durumunda kalırlar çünkü bunu yapmaya başlayan herkes tutuklanma veya kaybolma riski ile (Çin’de sık karşılaşılan bir durumdur. Haftalarca hatta aylarca kendisinden haber alınamayan ve yaşayıp yaşamadıkları belli

olmayan kişiler bulunur) karşı karşıyadır. İlerleyen günlerde petrol idaresi, halen istihdam edilen çalışanlara ücret artışı sözü verecektir. İlk protestondan yaklaşık 13 hafta sonra 27 Mayıs'ta bu kez 10.000'den fazla kişi tekrar toplanır.

Luoyang kenti, devlete ait şirketlere yönelik izlenen kapitalist karakterdeki reform politikaları ile büyük sıkıntılarla karşı karşıya kalacaktır. İş gücünün %80 kadarının tasfiyesi bu süreçte gündeme gelir. Protesto gösterileri başlamadan önce, uzun zamandan beri illegal faaliyet yürütmek durumunda kalan gizli bir örgütün varlığı gündemdedir. Çin'de bu organizasyonun çekirdeği, FerroAlloy tesisindeki işçiler tarafından oluşturulmuştur. 2000 ve 2001 yıllarında gecikmiş ücretler ve işletme kapatmalarını hedef alan daha büyük eylemler yine bu çekirdeğin çabası ile düzenlenecektir.

11 Mart'taki ilk gösterinin tetikleyici nedeni şudur: Belediye başkanı televizyonda yaptığı konuşmada, kasabasında yaşayan hiçbir işsiz olmadığını söyler. İşçiler bu yalana gerekli yanıtı verirler. Binlerce işçi – kısmen iflas eden şirketlerin mevcut olduğunu ve yoğun bir işten çıkarma politikası izlendiğini belirtir. Takip eden günlerde bu gösteriler daha da gelişecek ve yaklaşık 30.000 kişi protestolarda yer alacaktır. Devlet ve işletme yöneticileri tarafından bir kez daha, “havuç ve sopa” stratejisi uygulanarak yanıt verilecektir. Bazı gecikmiş ücretler ödenir, bazı kişilere işsizlik parasının yakında ödeneceği sözü verilir, metal fabrikalarının yöneticilerine yönelik yolsuzluk iddialarına yönelik bir araştırma yapılır. Bunlar sürecin “havuç” kısmıdır ve amaç bir an önce gösterilerin sona erdirilmesidir. [9]

17 Mart'ta metal fabrikasının bir çalışanı olan işçi Yao Fuxin tutuklanır. Bu olay, daha sonra tek bir talebi olan yoğun protestoları tetikler. Mücadelenin ilk aşamasında aldığı biçimin sloganı bellidir. “Yao Fuxin'e Özgürlük!”. Bu kalkışmayı bir kez daha yoğun tutuklama dalgası izleyecektir. İkili bir baskı taktiği gündeme gelir: Birincisi, kasabada

işçileri korkutmak için güvenlik güçlerinin güçlü bir şekilde varlığıdır. Kasabaya adeta ordu çıkartma yapacaktır. İkincisi, yeraltı örgütünün “ele başları” olarak saptanan eylemciler için kapsamlı bir yakalama operasyonu başlatılır.

Daqing ve Lioyang’taki hareketler, Fushun ve Fuxin’in (Liaoning) kömür alanlarındaki madencilere de ilham kaynağı olur. Mart ayı ortalarında binlerce kişi ilan edilen toplu işten çıkarmalara karşı protesto yapmak için demiryollarını engeller. Daqing ve Liaoyang’da olduğu gibi, eylemcilerin tutuklanmasını engellemek için yaklaşan eylemlerin zaman ve yerini ilan eden afişler ve işaretler ortadan kaldırılır. Gösterilerde işçilerin kendileri de bu kez taktik gereği slogan atmazlar. 2002’de hükümet iç talebi artırmak ve derinleşen işten atılanlar (xiagang) sorununun en kötü etkilerini yumuşatmak için yeni bir refah programı uygulamaya çalışır. Bu programa göre devlet kontrolündeki işletmelerin kurulması teşvik edilir ve bu merkezlerin “çalışanların ücretlerini” işten çıkarılan ve işsizler için yeni işler bulmak için ödemesi gerekliliği belirtilir. Ayrıca devlet sektöründeki çalışanların ücretlerinin göstermelik de olsa artışı gündeme gelir.

2007’de yedi yıl hapis cezasına çarptırılan Yao Fuxin’in karısı, kocasının serbest bırakılmasını isteyen Ulusal Halk Kongresi’ne bir dilekçe gönderecektir. Hapisteki koşulları olağanüstü derecede zordur, sağlığı büyük oranda kötüye gitmiştir. Dilekçe, eski meslektaşlarının yaklaşık 900’ü tarafından imzalanacaktır.

2017’ye Uzanan Süreçte Çin’deki Önemli İşçi Hareketleri ve İşgaller

Tekstil Sektörü: Eylül 2004’ün ortalarından itibaren, çoğu kadın binlerce tekstil çalışanı 7 haftalık grev yaparak Xianyang’taki fabrikayı işgal ederler. Devlete ait eski pamuk fabrikası çalışanların hisseleri – fabrikada bir çeşit özyönetim ilkesi yürürlükte ve işçiler hisseleri satın

almak zorundadır – Hong Kong’tan bir şirkete satılır. Bu şirket, çalışanlara küçük bir tazminat ödemeyi düşünür ve daha sonra, sınırlı iş sözleşmelerine ve düşük ücretlere razı olmalarını ister. Grevciler, bu kez “ele başlarını” devlet baskısından korumak için herhangi bir sözcüyü ön plana çıkartmazlar. Dolayısıyla yetkili makamlar pazarlık edecek kimseyi bulamaz. Grev, şirket yönetiminin denetleme süresini kaldırdığını ve sınırlı sözleşmeleri uzattığını açıklayarak sona erecektir. Aylar sonra 20 tutuklu grevci herhangi bir savunma hakkı olmaksızın serbest bırakılacaktır.

Çelik İşletmeleri: Ağustos ve Ekim 2005’te işten çıkarılan işçiler bu kez Chongqing’de birkaç hafta protesto gösterileri düzenleyecektir. Çelik işletme tesisi, Temmuz ayında iflas ilan eder. İşçiler, yönetimden mütevazı bir tazminat ödenmesini isterler. Talepleri başta reddedilir. İşçiler belediye binası önünde oturma eylemine başlar. Bu süreçte polis görevlisi olduğu sonradan belli olan bazı provokatörler polise yönelik saldırıya geçerler. Şiddetli çatışmalar yaşanır ve mücadele sırasında iki kadın işçi öldürülür.

Askeri Fabrika: Ocak 2006’da bir askeri fabrikanın işçileri Chengdu’da üç gün boyunca polise karşı yoğun bir mücadele başlatır. Silah ve askeri teçhizatlar üreten fabrika kapitalist politikalar doğrultusunda iflas ettirilmiş ve bir şekilde değer altında satılması planlanmıştır. İşçilere ilan edilen tazminatlar için fabrika yöneticileri herhangi bir ödeme yapmazlar. İşçiler yoğun bir mücadele başlatır ve fabrika işgali gündeme gelir, hatta işletme müdürü rehin alınır. Devlet zor aygıtı ile bir kez daha işçilerin karşısındadır. Silahlı kuvvetler müdürü serbest bırakmaya çalıştığında patlak veren çatışmada çok sayıda işçi yaralanacaktır.

Toplu Taşıma Sektörü: 2001 yılından bu yana, Qingyang kent yönetimi toplu taşımayı özelleştirmeye çalışmıştır ancak işçi konseyi beş kez özelleştirmeyi reddetmiştir. Eylül 2006’da şirket, işçi konseyi yerel yönetim tarafından zorla

kapatıldıktan sonra özel bir işletmeye satılacaktır. Yerel yönetim, 1448 işçiyi bir iptal anlaşması imzalamaya zorlar. Personel üyeliği için yılda yaklaşık 80 Euro ödeme yapılacaktır. Ancak bazı işçiler bu teklifi kabul etmez. Esas olarak şirketin banka hesabında ödemeyi karşılayacak kadar para bulunmamaktadır. Bunun üzerine işçiler bölgesel hukuk kuruluna gider ve iki gün içinde bir çözüm talep ederler. Hiçbir cevap alamadıklarında, işçiler polis tarafından eylemleri durduruncaya kadar şirketin yönetim binasını kuşatırlar ve yönetim ekibini rehin alırlar. Ocak 2007'den sonra yönetim binası önünde sürekli protestolar düzenlenir ancak gösteriler Ağustos 2007'de polis tarafından yine şiddet kullanarak sona erdirilir.

Bankacılık Sektörü: Yıllarca, Çin Sanayi ve Ticaret Bankası (ICBC) 'nin yüzlerce eski çalışanı tarafından zaman zaman protesto gösterileri düzenlenmiştir. ICBC özelleştirildiğinde, emeklilik veya sağlık sigortası olmaksızın düşük bir tazminat ödemeye 100.000 çalışanın işten çıkartılmıştır. Banka, çalışanların gönüllü olarak kendi kararları ile işten ayrıldıklarını ve dolayısıyla tam hukuki tazminata hakları olmadığı yalanını yayacaktır. Büyük gösteriler başkent Pekin'de özellikle banka merkez binasının önünde gerçekleşir. Polisle yaşanan bu çatışmalarda bu kez diğer şehirlerden destek amacıyla gelmiş çok sayıda kişi de yer alacaktır.

Kömür Madenleri: Ağustos 2007'de Tanjiashan kömür madenindeki işçiler, planlı işten çıkarmalara ve düşük tazminat ödemelerine karşı bir grev organize eder. Ayrıca, yönetimin tazminat ödemeleri için hükümet tarafından aktarılan parayı çaldığını tespit ederler. Yönetim, grevin durdurulması için 200 özel güvenlik görevlisi kiralamak durumunda kalır.

Göçmen İşçilerin Durumu

Çin'in göçmen işçilerinin, özellikle inşaat sektöründe çalışanların ücret kesintilerine yönelik protesto gösterileri Ocak 2017'de artış gösterir. Göçmen işçilerin önceki eylemlere

göre daha çok birlikte hareket etmeye başladıkları dikkat çekicidir. Göçmen işçilerin eylemlerini önlemeye yönelik uzun yıllardır yapılan çabalara rağmen, hükümet yetkilileri halen işçi protestolarındaki artışın önlenmesi için çabalamaktadır. Yakın tarihli bir röportajda, İnsan Kaynakları ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'ndan üst düzey yetkililer endüstride taşeronların yaygın kullanımı, yetersiz hükümet denetimi ve genel ekonomik krizin etkilerine bağlı olarak işçilerin kolektif eylemlerinin son derece yaygın olduğuna dikkat çekmişlerdi. Ülke çapında yayılan inşaat işçileri protestolarında işçiler yolları kestiler, hükümet binalarının önünde büyük protesto gösteriler gerçekleştirdiler ve hatta yerel hükümetin dikkatini çekmek ve patronlarına ücretlerini ödetmek için intihar tehditleri gündeme getirmişlerdi.

Guandong İşçi Direnişleri

Guangdong'un güneyindeki Çinli işçilerin, emeklilik hakları ve kıdemlerini olumsuz yönde etkileyecek fabrika satışlarına yönelik tepkileri yoğun gösterilerle yankısını buldu. Kasım 2016'da Danone su şişeleme tesisinde çalışan işçiler, fabrikanın kimseyi bilgilendirmeden satıldığını öğrendikten sonra bir hafta süren bir grev düzenlediler. Yetkililer, emeklilik hakları ve sosyal sigorta borçları konusundaki belirsizlikler nedeniyle ayrılmak isteyenler için uygun istihdam düzenlemelerinin yapılmasını talep etti. Aynı ayda, Sony, Guangzhou'daki kamera tesisinin satışını takiben benzer sorunlarla karşılaştı ve bunun sonucunda 4.000'in üzerinde işçi eylem gerçekleştirdi. 10 Kasım'da işçiler, fabrikanın montaj hattını durdurdular. Sony'nin işçilerin taleplerinin çoğuyla karşılaştığına dair işaretler vardı ancak anlaşma sağlanamayınca grev gündeme geldi.

Çin'de çokuluslu şirketlere ait fabrikalar her zaman kolaylıkla satın alınıp yeniden satılabilmektedir. Çin'deki kapitalizmin yıkıcı etkilerinden ve emekçi hareketlerden uzak olan kişi ve organizasyonlar tarafından "en azından devlet kontrolünde" miti yaratılan ve şirin gösterilmeye çalışılan

kapitalizm, pek çok ÷lkede olduğu gibi Çin’de de kendi doğasına uygun işliyor. Yerel yönetimler polisi devreye sokuyor ve tutuklamalar yapıyor, grevleri bastırıyor ancak açılan davalara herhangi bir cevap verilmiyor. Grevler çoğu zaman istenilen düzeyde sonuçlanmasa ve talepler ağırlıklı olarak sistemin reforme edilmesini içeren ekonomist karakterde olsa da, otoriteleri rahatsız eden bütün bu büyük grevler dalgası Çin’in eşitsiz ve baskıcı yeni üretim ilişkilerinin vazgeçilmez bir özelliği olmayı sürdürmektedir.

Çin otoriteleri grevlere yönelik resmi veriler yayınlamaktan özellikle kaçınıyorlar ve bu grevleri çoğunlukla kamuoyuna yansıtmak istemiyorlar. CLB’nin [10] grev takip haritalama sistemi ile fabrikalardan ve üretim merkezlerinden toplanan datalar sadece göçmen işçilere ait 2017’de gözükten yaklaşık 35-40 civarı grevin gündeme geldiğini göstermektedir. Ocak-Ekim 2016 tarihleri arasında ise Çin genelinde toplamda 82 işçi eylemi gerçekleştirildiği saptanmış durumda.

Cinsiyet Ayrımcılığına Karşı Öğrenciler Ayakta!

Sun Yat Sen Üniversitesi öğrencileri, Çin en büyük online istihdam kurumlarından Zhaopin’de yer alan “sadece erkekler başvursun” şeklindeki ayrımcı ibare karşısında ayaklandılar. Bu tür suistimallerin iş alım süreçlerinde Çin’de sık yaşandığını ve bıkkınlık verdiğini belirten öğrenciler gösterilerle şirketi protesto ettiler. Ataerkil ilişkilerin ve çeşitli ayrımcılık biçimlerinin kapitalist ilişkiler içerisinde yapılanmaya devam ettiği Çin’de cinsiyet ayrımcılığı davalarında yaşanan artışın dikkat çekici oranlarda olduğu belirtiliyor.

Çin’de Eşitsizlik Gittikçe Derinleşiyor!

Son istatistikler, eşitsizliğin gelir grupları ve bölgesel ayrımlar arasında yükselmekte olduğunu ve hatta Çin genelinde hızlandığını gösteriyor. Ağustos 2017’de yayınlanan Ulusal İstatistik Bürosu’ndan alınan bölgesel ücret verileri,

bölgeler arasındaki ortalama gelirden büyük boşluklar olduğunu gösteriyor. Örneğin Pekin'deki özel işletmeler için ortalama kentsel yıllık maaşlar 65.881 yuan iken, Jilin eyaleti için 30.184 yuan olduğu ortaya çıkmış durumda.

2017 yılının ilk yarısında hizmetler ve perakende sektörlerindeki protesto ve grevler, imalat seviyesinin üzerinde bir seviyede yer almaya devam etti. Bu arada, inşaat sektörü, CLB Grev Haritasına göre en çok grevin kaydedildiği sektör olarak dikkat çekiyor.

Hükümetin iç tüketimi arttırma çabasının olumsuz yansımaları kendini göstermeye başladı. Temmuz ayında Meituan gıda dağıtım sürücüleri ile güvenlik güçleri arasındaki şiddetli çatışmalar ortaya çıktı. İşçi eylemleri fabrika tabanından, gıda ve ulaşım gibi tüketim odaklı ekonomik sektörlerle kaymış bulunuyor.

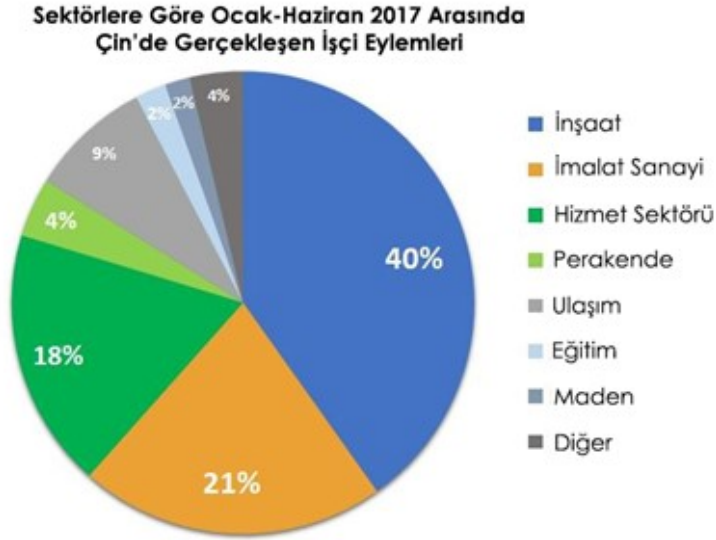
Bu bağlamda hizmet ve perakende sektörüne daha yakından bakmak gerekiyor. Restoranlar ve barlar da dahil olmak üzere gıda hizmetleri alanı toplam işçi eylemlerinin % 19.3'ünü oluşturuyor. Meituan da dahil olmak üzere patlayan e-ticaret dağıtım hizmetlerindeki kuryeler ve lojistik ekiplerin ağırlığını oluşturduğu bu sektördeki eylemlerin % 11'lik bir paya sahip olması bir diğer çarpıcı örnektir.

2016 dönemine benzer şekilde imalat sektöründeki işçi protestoları Shandong ve Guangdong vilayetlerinde ilk sırada gelmişti. Sırasıyla 16 ve 14 işçi eylemi bu vilayetlerde yaşandı. Kuzey eyaletindeki işçi eylemleri en başta Guangdong'daki protestoları gündeme getirdi. Bu protestolar daha çok özel ve yabancı şirketlerde gerçekleşmişti.

Jiangsu eyaleti, Yangtze Nehri deltası üretim merkezinin etrafında grev haritası tarafından kaydedilen 12 vaka ile üçüncü sırada yer alıyor. Guangdong'un şu andaki işçi protestoları, sık karşılaşılan fabrika kapanışları ve yer değiştirmelerin eyalette gündeme geldiği 2014'teki tüm

zamanların en yüksek seviyesini yakalamış durumda.

İşçi protestolarındaki toplam payın % 40'a yakınına oluşturan inşaat sektörü, hâlâ Çin'de en çok protestoların yaşandığı sanayi sektörüdür.

*Kaynak: Çin Emek Bülteni (China Labour Bulletin
– clb.org.hk)*

Sonuç Yerine

Bu makalede günümüz dünyasında emperyalistler arası kutuplaşmanın önemli ve aktif bir öznesi olan Çin Halk Cumhuriyeti'nin gerek kendi halkları açısından, gerekse tüm insanlık için yarattığı tehlikenin belirli bir boyutu gündeme getirilmiştir. 1976'da sosyalizmin yıkılması sonrasında iktidar ve ordu mekanizmalarını ele geçiren kapitalist yolcular tarafından planlı, bilinçli politikalarla ve bütün dünya arenasında yaşanan çok yönlü gelişmelerin etkisiyle hızla yükselen ve günümüzde dünyanın geniş bölgelerine sermaye ihraç etmeye başlayan emperyalist bir ülke haline gelen Çin, ABD emperyalistlerinin ve diğer emperyalist devletlerin hamleleri ile belirli zorluklarla karşı karşıya bulunmaktadır. Öte yandan Çinli emperyalistlerin dış siyaset/ticaret faaliyetlerinden bağımsız düşünülmemesi gereken kendi

lkelerinde izledikleri uzun yılları kapsayan kapitalist temeldeki ekonomik reformlar ve genel iktisat politikaları, Çin'in derin çelişkiler üzerine kurulu, eşitsizliğin ve baskı biçimlerinin had safhada yoğunlaştırıldığı bir toplum modeline dönüştüğünün bir ifadesidir. Bu makalede bu sürecin gelişim seyrine çeşitli örneklerle mercek tutulmuştur.

Bütün bu çelişkilerin yoğunlaşması ve göreve gelen Biden-Harris yönetimi altındaki ABD emperyalizminin kendi zorunlulukları temelinde Çin ile emperyalist rekabeti daha da arttırmak durumunda kalması göz önüne alınacak olursa -iki ülke arasında devamlı artan gerilimlerin ve yükselen tansiyonun hız kesmediği düşünülecek olursa- bütün dünya halklarını etkileyebilecek çok ciddi tehlikelerle rl bir sürecin önümüzde durduğunu görürüz. Tüm insanlığın kurtuluşu, dünya arenasının ve emperyalistler arası kutuplaşmanın doğru bir şekilde analiz edilmesinden, bununla birlikte bu fenomenin aşılmasından ve tüm insanlığı kurtaracak komünist bir devrim için temellendirilecek yeni bir kutuplaşmadan geçmektedir.

Kaynakça:

*Çin Emek Bülteni (China Labour Bulletin – clb.org.hk).

*Feng Chen (2003): Industrial Restructuring and Workers' Resistance in China. In: Modern China, Vol. 29, No. 2, April 2003

*Hassard, John / Sheehan, Jackie / Zhou Meixiang / Terpstra-Tong, Jane / Morris, Jonathan (2007): China's State Enterprise Reform. From Marx to the market. London/New York

*Lee Ching Kwan (2003): Pathways of labour insurgency. In: Perry, Elizabeth J./Selden, Mark: Chinese Society, Second Edition. Change, conflict an resistance. London/New York

*Lee Ching Kwan (2007): Against the Law. Labor Protests in China's Rustbelt and Sunbelt. Berkeley/London

*Sheehan, Jackie (1998): Chinese Workers: A New History. London

*Solinger, Dorothy J. (2002): Labour Market Reform and the Plight of the Laid-off Proletariat. In: China Quarterly, No. 170, 2002

*Solinger, Dorothy J. (2004): The new crowd of the dispossessed. The shift on the urban proletariat from master to mendicant. In: Gries, Peter Hays/Rosen, Stanley: State and Society in 21st Century China. Crisis, contention and legitimation. London/New York

*Walder, Andrew G. / Gong Xiaoxia (1993): Workers in the Tiananmen Protests: The Politics of the Beijing Workers' Autonomous Federation. In: The Australian Journal of Chinese Affairs, No. 29, January 1993 (now known as The China Journal)

*Weston, Timothy B. (2004): The Iron Man weeps. Joblessness and political legitimacy in the Chinese rust belt. In: Gries, Peter Hays/Rosen, Stanley: State and Society in 21st Century China. Crisis, contention and legitimation. London/New York

*Ya Ping Wang (2004): Urban Poverty, Housing and Social Change in China. London/New York

Dipnotlar:

[1] Bkz: Raymond Lotta, *Beyaz Saray'daki Faşist Geçit Alayı, Çin Nefreti, Yalanlar ve Savaş Harareti* Kaynak için: <http://yenikomunizm.com/beyaz-saraydaki-fasist-gecit-alayi-cin-nefreti-yananlar-ve-savas-harareti/>

[2] Bob Avakian, *Emperyalizm Nedir Ne Değildir? Ve Bu Sistemin Bir Kurumu Olarak Demokrat Parti Üzerine.* Kaynak için bkz: <http://yenikomunizm.com/emperyalizm-nedir-ne-degildir-ve-bu-sistemin-bir-kurumu-olarak-demokrat-parti-uzerine/>

[3] Bob Avakian, *Bob Avakian'dan Yeni Yıl Açıklaması: Yeni Bir Yıl, Tüm İnsanlığın Kurtuluşu İçin Kökten Yeni Bir Dünyaya Yönelik Acil İhtiyaç* Kaynak için: <http://yenikomunizm.com/bob-avakiandan-yeni-yil-aciklamasi-tum-insanligin-kurtulusu-icin-kokten-yeni-bir-dunyaya-yonelik-acil-ihtiyac/>

[4] Çin'in Afrika ile ticareti 2003-2014 yılları arasında 10 kattan fazla artmış ve 200 milyar dolara çıkmıştır. 2017'de bu rakam 230 milyar dolar oldu. Çin'in 15 yılda Afrikalı hükümetlere verdiği borç 90 milyar dolar civarında. Çin'in Afrika projelerinin en önemli yatırım kalemleri ise madencilik ve inşaat. McKinsey&Company 2017 Raporu'na göre Afrika'da faaliyet yürüten Çinli firma sayısı 10 binin üzerindedir. Pekin'in yalnızca Sahra Altı Afrika'da verdiği borç, kıtanın toplam borcunun yüzde 14'tür.

Kaynak için bkz :
<https://www.mckinsey.com/featured-insights/middle-east-and-africa/the-closest-look-you-et-at-chinese-economic-engagement-in-africa#>

[5] Sınırları esas olarak sosyal-ekonomik imkanların geliştirilmesi ve sivil haklar çerçevesinin genişletilmesi doğrultusunda mevcut sistemin reforme edilmesiyle belirlenen bu emekçi hareketlerinin tamamen homojen olduğu da düşünülmemelidir. Bu hareketlerin içinde talepleri sistemin sınırlarını aşan radikal siyasi eğilimler ve Mao Zedong'a ve Kültür Devrimi'ne devrimci bir temelde sahip çıkmaya çalışan çeşitli akımlar da vardır. Bu emekçi hareketlerinin son derece baskıcı ve gerici şiddetli devlet güçleri karşısında Çin'i yeniden komünizm yolunda gerçek bir sosyalist toplum yapma hedefi doğrultusunda izlemeleri gereken devrimci çizginin temellendirilmesi meselesi -esas olarak günümüzün en önemli Marksisti Bob Avakian'ın önderliğini ve mimarı olduğu yeni komünizmi benimsemeleri ve bu doğrultuda mücadele etmeleri meselesi- bir başka araştırmanın konusu olmayı hak etmektedir.

[6] Raymond Lotta, *Revolt in China. The Crisis of Revisionism, or... Revolutionary Worker*. 29 Mayıs 1989. Bu makale ayrıca *Kazanılacak Dünya* dergisinin 14.sayısı içinde yer almıştır.

[7] A.g.e. s.22

[8] Çin Kızıl Haçı verilerine göre bu rakam üç binleri bulmaktadır. Bu protestolara karşı izlenen acımasız şiddetin ardından, hareketin kalan unsurlarını baskı altına almak amacıyla otoriteler geniş çaplı tutuklamalar yaptılar. Basın katı bir sansürle susturuldu. Harekete sempati duyan parti üyeleri tasfiye edildiler veya ev hapsiyle cezalandırıldılar.

[9] Çin'deki işçi mücadelelerinde şimdiye kadar devlet esas olarak "havuç ve sopa" stratejisi kullanmıştır. İşten çıkarmaların ve iş bırakmalarının etkilerini yumuşatmak için tazminat ve sosyal güvenlik ödemeleri yoluyla işçileri yatıştırmaya

çalışmışlardır. 1987'den sonra, arabuluculuk için yeni kurulan komisyonlar, şiddetlenen çatışmaların tırmanmasının önlenmesinde önemli rol oynamıştır.

[10] Çin Emek Bülteni (China Labour Bulletin – clb.org.hk). CLB, 1994 yılında Hong Kong'ta kurulmuş, sendikal haklar için mücadelenin güncel yayın organıdır. 1998'de CLB'nin kurucusu ve yönetmeni Han Dongfang, Radio Free Asia'da yayın yapmaya başlar. Hazırladığı *Work Bulletin* isimli radyo programı ile Çin'deki işçilerle doğrudan görüşme fırsatı sağlanır. Bu sayede dünyada Çin'deki işçi sınıfının güncel durumuna yönelik ilk kez detaylı raporlar yayınlanmaya başlar. CLB mevcut durumda, Çin'deki işçilerin yasal hakları için mücadele etmeye ve kamuoyunu bilgilendirmeye devam etmektedir. Çin hükümeti tarafından faaliyetleri görmezden gelinen bir hukuki danışmanlık ve haber portalı konumundadır.

Kolombiya'dan Bir Okur Mektubu: Çin Devrimi Üzerine “Kayıtların Doğru Tutulmasının” Önemi

Revcom.us Editör Notu: Bu mektubu, Raymond Lotta'nın web sitemizde yayınlanan [Komünizme Karşı Alçakça, Aptalca ve Sorumsuzca Bir Saldırı – The Atlantic Dergisi Mao ve Trump'ı Denk Tutuyor, Hakikat Yok Sayılıyor](#) makalesine dair Kolombiya'dan bir okurumuzdan aldık. Okur, akademik çalışmalarda Mao hakkında yanlış ifadelerin komünist devrime iftira atarken sözde “kanıtlar” olarak nasıl dolaşıma sokulduğuna dair daha fazla kanıt sunmaktadır.

31 Kasım 2020 | Kolombiya

Değerli Revolution,

Revolution'un online olarak yayınlanan 676. sayısında, Brown

Üniversitesi'nde (eski adıyla MIT) profesör olan siyaset bilimci Edward Steinfeld'ın *The Atlantic*'teki yazısına karşı Raymond Lotta'nın yazdığı *Komünizme Karşı Alçakça, Aptalca ve Sorumsuzca Bir Saldırı – The Atlantic Dergisi Mao ve Trump'ı Denk Tutuyor, Hakikat Yok Sayılıyor* adlı makalesi dikkatimi çekti.

Steinfeld'in makalesini okurken anti-komünist propagandacılar arasında oldukça yaygın olan bir edebiyat ve anlatının kasıtlı olarak kullanıldığını fark edersiniz. Örneğin, Mao'nun 1966'daki ilk dazibao (1) çağrısında "karargahı bombalayın!" sözünün kullanımı bunlardan biridir.

Ancak özellikle Raymond Lotta'nın son notu, Roderick MacFarquhar'ın ve Michael Schoenhals'ın *Mao'nun Son Devrimi'nin [MLR] (İspanyolca versiyonunda "La Revolución Cultural China" ismiyle yer alır)* kitabındaki temelsiz iddialara dayanan Steinfeld'in tarzını ortaya koyar. Bu çalışma sadece Steinfeld tarafından değil, MacFarquhar ve Schoenhals tarafından yapılan özensiz ve dürüst olmayan akademik çalışmaları sorgulama ihtiyacını da göstermektedir.

Bu durum bana Kolombiya Ulusal Üniversitesi'nden genç bir tarihçi A.F. Garcia'nın, *MLR* kitabındaki birkaç desteksiz iddia hakkında MacFarquhar ve Schoenhals'ı sorgulayan çalışmasını hatırlattı.

16 Haziran 2016'da MacFarquhar'a gönderdiği bir e-postada, Garcia ondan Kızıl Muhafızların (2) mitingindeki bir pankarta ve *MLR* kitabı içinde geçen ve Mao'ya atfedilen şu ifadelere dair referansın kaynağını belirtmesini istemişti:

"Mao, kültür devrimi başlatarak büyük bir katalizör etki yaratacak teröre yol vermek istiyordu. İnsan hayatını feda etmekten hiç çekinmiyordu. Başkan, yardımcılarında bazılarıyla Kültür Devriminin sonraki aşamalarında yaptığı bir sohbette, gerçek bir devrimciyi diğerlerinden ayıran şeyin aslında tam da onun yoğun katletme arzusu olduğunu öne sürecek

kadar ileri gitmişti: “Ne olacak, Hitler adındaki adam çok daha sertti. Zaten ne kadar şiddetli olursa o kadar iyi, öyle değil mi? Ne kadar çok insan öldürürseniz, o kadar devrimci olursunuz.” (Roderick MacFarquhar ve Michael Schoenhals, La Revolución Cultural China [Barcelona: Crítica, 2009], s. 155)

Yazarlar bir notla şunu söylediler: **“Yazarlardan biri tarafından görülmüş çok güvenilir bir kaynaktan” (!)**

MacFarquhar, Garcia’ya verdiği cevapta meseleyi savuşturdu ve soruyu Schoenhals’a pasladı:

Sevgili Bay Garcia,

Kitabımıza gösterdiğiniz ilgiden dolayı teşekkür ederiz. Alıntı yaptığınız iki dipnota ilişkin Profesör Schoenhals danışılması gereken kişidir.

En iyi dileklerle

Roderick MacFarquhar.

(e-posta 19 Haziran 2016)

Schoenhals’ın cevabı ise şöyleydi:

Sevgili Fernando,

Senin gibi vicdanlı bir okuyucunun bu alıntıyı merak edeceğinden her zaman korkuyordum... Mao’nun Son Devrimi’nin yayınlanmasından bu yana Mao’nun son derece belirsiz ifadesinin orijinal çevirisinin aslında yanıltıcı olduğuna inanmaya başladım.

Aralık 2015’te H-NET tarihçisinin web sitesinde, kendimin ve başkalarının özensiz bilgilerini eleştirip öz-eleştiri yaparak şöyle yazdım: “Mao’dan alıntı yaparken, orijinal Çinceyi kontrol etmek gerek ve hiçbir zaman başka birinin çevirisine “körü körüne” güvenmemek gerekir, bu çok önemlidir! Bunu özellikle genç tarihçilere söylüyorum, umarım

böyle yapmazsınız. Ne yaparsanız yapın, Mao'nun söylediklerini büyük ölçüde yanlış yansıtan çeviri hataları yapmamak için alanınızdaki büyüklere güvenmenin güvenli olduğunu varsayın.

Bu noktayı bir örnekle altını çizmeme izin verin: Belki de Mao'nun Son Devrimi'nde s. 102'de geçen Mao'nun "ne kadar çok insanı öldürürsen o kadar devrimcisin" sözlerinin güvenilir olduğuna inanmak istiyorsunuz. Bunu yapmayın. Mao'ya atfedilen bu abartılı yorumunun tercümesinden ben sorumluydum... ve bu çeviri yanlıştır.

(e-posta 20 Haziran 2016)

"MLR (Mao'nun Son Devrimi)" kitabının farklı dillerdeki baskılarının aynı yalan dizisiyle yayınlanmaya devam ettiği gerçeği göz önüne alındığında, Schoenhals'ın özeleştirisinin entelektüel dürüstlüğü mü, yoksa kinizmin mi bir örneği olduğunu bilemiyorum.

Garcia'dan yansıyanlar (MacFarquhar ve Schoenhals ile olan bu yazışmanın bir parçası dahil) *Ciencia Nueva*'da yayınlanan "Algunas refutaciones a las tergiversaciones del comunismo" ("Komünizme dair bazı uydurma açıklamaların çürütülmeleri") makalesinde yer alıyor. Bu makale *Revista de Historia y Política* dergisinin 2019 Ocak-Haziran sayısında yayınlandı, ayrıca 2017 yılında Kolombiya'nın çeşitli şehirlerinde düzenlenen benim de katıldığım bir dizi konferansta sunuldu. Tüm bunlar ilgili konferans serisindeki bazı konuşmacıların da ifade ettiği gibi, uluslararası alanda pek çok kişiye ilham veren değerli bir girişim olan **"Set the Record Straight"** projesinin (3) önemini göstermektedir.

Devrimci selamlarımla

Bir okur.

(1)“Dazibao” veya “Büyük Karakterli Poster”, Çin’deki Büyük Proleter Kültür Devrimi sırasında halkın liderlerin politikalarını ve siyasi çizgilerini eleştiren büyük posterler astığı bir siyasi mücadele biçimiydi. Raymond Lotta’nın makalesinde belirttiği gibi, Mao’nun bahsettiği “bombardıman” politik nitelikteydi – halk kitlelerini, kapitalizmi geri getirmek isteyen önderlik pozisyonlarında olan “kapitalist yolculara” karşı çıkmaya, meydan okumaya ve onları devirmeye çağırıyordu.

(2)Kızıl Muhafızlar, Çin’deki Büyük Proleter Kültür Devrimi sırasında yaşama geçen devrimci gençlik gruplarıydı.

(3) “Set The Record Straight” projesi için bkz:

<http://www.thisiscommunism.org/ThisIsCommunism/Home.html>

Kaynak için: [The Importance of “Setting the Record Straight” on the Revolution in China \(revcom.us\)](http://www.thisiscommunism.org/ThisIsCommunism/Home.html)

Antagonist Çelişki ve Gerçek Bir Devrimin Gerekliliği

Yakın zamanda Murat Belge “Antagonist Çelişki” üzerine bir yazı kaleme aldı. [1](#) Murat Belge aynı zamanda bir “Marksist” olarak bu alanda -Marksizm üzerine- “zaman zaman dolaşacağını” söyledi. Murat Belge yaptığı şeyi “Marksizmin yorumlanması” olarak da ifade etti. Evet, Belge’nin yaptığı tam da budur, Marksizmin yorumlanmasıdır fakat tamamen yanlış bir yorumlama. Bu nedenle, burada bahsi geçen problemi Marksizmin doğru bir okumasına – tüm insanlığın kurtuluşunu gerçekleştirmek üzere komünist bir devrim için bilimsel temelde ele alınmasına ihtiyaç duymaktayız. Burada tartışma konusu olan Murat Belge değildir. Belge’nin düşünce biçimi ve ilerici çevreler

içerisinde hayli yer bulan bu düşünce biçiminin temelleri üzerine bir tartışma yürütmektir.

“Marksizm Bir Dogma Değildir” Üzerine

Marksizmin bir dogma, bir din olmadığını Lenin'den bu yana sıklıkla dile getiririz. Zira bizzat Lenin'in kendisi bir bilim olarak Marksizmi ilerletti onun kimi hatalarını eleştirdi, kimi tespitlerinin ise emperyalizm koşullarında geçerli olmadığını görerek terk etti. Bir bilim olarak komünizmi, devrim yapmanın bilimi olarak şeyleri olduğu gibi ve cereyan ettiği gibi analiz ederek, tüm toplumsal çelişkilerin çözümü için proletarya diktatörlüğünün inşa edilmesi ve sürdürülmesi zorunluluğunu çok daha materyalist bir zemine oturttu. Sınıf mücadelesinin salt bir “parçası” olmakla yetinmedi. Sınıfa bilincin dışardan götürülmesi gerektiğini, kitlelerin kendiliğindenciliği ile bilinçli komünist faaliyet arasındaki çelişkinin çözümünü, proletaryanın “edebi ve siyasi temsilcileri” olan komünistler tarafından, komünist öncü tarafından yapılması gerektirdiğini gösterdi. Lenin'in *Ne Yapmalı?* eseri, komünizm mücadelesinde önemli bir başlangıç noktasını temsil etmekteydi.

Lenin, Marksizm için sadece “dogma değildir” demekle de yetinmedi -Murat Belge'nin aksine- onu bir eylem kılavuzu olarak değerlendirdi; nihai hedefi komünizm olan bir devrimin gerçekleştirilmesi ve dünya çapında komünizme geçişin eylem kılavuzu olarak bunu gördü. Lakin sorun şu ki, kendini Marksist ilan eden hemen herkes bu sözleri kendine bir “çıta” olarak belirler. Ve Bob Avakian'ın sıkça dile getirdiği “somut koşulların somut tahlili” önermesi için bile, bağlamından koparıldığı taktirde kolaylıkla revizyonist bir amentü olarak kullanılabilir. Marksizminden yapmış olduğunuz alıntılar, maddenin hareketi ve gelişiminin tüm bir salınımı içerisinde anlamak yerine, kendi ön kabüllerinize ve bilim dışı -ya da karşıtı- düşüncelerinize temel olarak kullanabilirsiniz. O yüzden “Marksizm dogma değildir” lafının hangi bağlama oturtulduğuna, maddi gerçekliği nasıl kavradığına ve hangi

temelde ve perspektifle dönüştürmeye “yeltendiğine” bakmak gerekir.

Çelişki ve Antagonist Çelişki

Lenin “Doğru anlamda diyalektik, eşyanın özündeki çelişkilerin incelenmesidir” der. Çelişki, şeylerin ve fenomenlerin içerisinde bulunan zıtların birliği yasası ya da diyalektik materyalizmin temel yasası olarak nitelendirilir. Lenin çelişkiyi, “diyalektiğin temeli ya da özü” olarak defalarca vurgulamıştır. O yüzden çelişki yasası -bilimlerdeki yasa olma özelliği, yasanın doğruluğunun şüphe uyandırmayacağı anlamına gelir- bir bilim olarak komünizmin yöntem ve yaklaşımında temel teşkil eder: Bu temel, objektif realitenin gerçekte olduğu ve cereyan ettiği haliyle, zıtların birliği ve mücadelesi temel ilkesine dayanarak dünyanın anlaşılması ve değiştirilmesidir.

Maddenin devamlı hareket halinde olması ve devamlı değişime uğramasından dolayı çelişkinin farklı düzeyleri bulunur. Bir çelişkinin kendi içerisinde ona temel teşkil eden yanı, başlıca yanı ve tali yanı vardır. Bunlar maddenin örgütlenme düzeylerine denk düşer. Kapitalist toplumun temel çelişkisi toplumsallaşmış emek ile şahsi temellüktür. Bu temel çelişkinin iki hareket biçimi vardır; tek tek müteşebbislerin birbirleriyle olan anarşik örgütlenmesiyle, emek ile sermaye arasındaki çatışma. Bu çelişkinin iki hareket biçiminde başlıca çelişki sermayenin anarşik örgütlenmesidir. Emek-sermaye çatışması, bu anarşik örgütlenmenin itici gücü sonucunda alevlenir, keskinleşir.

Bugün kapitalist toplumun temel çelişkisi sonucunda birden fazla çelişki patlak vermiş durumdadır. Mesela çevre krizi bunlardan biridir! Çeşitli sermayeler, birbirleri ile rekabet halindeyken doğayı bir “girdi-çıktı” olarak görmezler. Sermayenin “amentüsü” olan “büyü ya da öl” prensibine bağlı kalarak devamlı olarak, daha “kârlı” olan üretime başvurmak zorunda kalır. “Neyin üretildiğini ve nasıl üretildiğini kâr

belirler... Fiyatların ve kârların hareketi, üretim kararlarının alınmasını sağlayan “bilgi”yi aktarır.” [2](#) Bu anarşik ve geliş güzel örgütlenme doğanın talanına neden olur. Kapitalist toplumun temel çelişkisinin yol açtığı iklim krizi çelişkisi, bizlere bu temel çelişkinin farklı bir düzeyini göstermektedir. Bu “burjuvazinin halk kitlelerinden intikam almak için” başvurduğu bir çeşit siyasi yönelim değildir. Çelişkinin doğası temelinde cereyan eder ve bütün bir insan varoluşunu, milyonlarca canlı türünü ve doğayı geri dönülmez tehlikelere -hem de çok muhtemel büyük tehlikelere- sürükler.

Emek-sermaye çatışması, temel çelişkinin bir hareket biçimidir. Bu hareket biçimi, kapitalist üretim tarzının anarşik örgütlenme biçimi tarafından devamlı dinamik hale getirilir. Bu iki hareket biçiminde esas itici güç anarşidir. Eğer kapitalist üreticiler birbirlerinden bağımsız meta üretip değer yasası ile birbirlerine bağlı olmasalardı, proletaryayı sömürmek için de aynı zorluklarla karşı karşıya kalmazlardı. Bu durumda proletarya ile burjuvazi arasındaki çelişkiyi yatıştırmak mümkün hale gelirdi. Örnek verecek olursak, İspanyol bir domates üreticisi, yaptığı tüm hesaplamalar sonucunda, Avrupa iç pazarına 50 kuruştan sürdüğü domatesi, Fas üreticisinin daha ucuza satması sonucunda, fiyat düşmesi gerekir. Sermayesini koruyabilmek için bir takım zorluklarla karşı karşıya kalır. Aldığı hammaddeleri daha ucuza almaya çalışır, diğer yandan ise daha ucuz iş gücü talep eder. Afrika’dan gelen çoğu oturma müsaadesi olmayan göçmen işçileri daha ucuza ve daha fazla çalıştırmaya başlar. Avrupa Birliği’nin sözde uygulamaya çalıştığı pestisit-herbisit yasağını ihlal eder, toprağın ve suyun zehirlenmesini hızlandırır, bir sağlık ve çevre krizini körükler. Diğer yandan ise İspanyol işçilerin düşük fiyata çalışmak istememesi ve göçmen işçilerin buna zorunlu olma durumları, ırkçılık ve yabancı düşmanlığını da güçlendirir. Rekabetin keskin olması devamlı meta üreticilerini daha fazla “karlı” olmaya zorlar ve bu hem emek-sermaye çelişmesini etkiler hem de kapitalist toplumda var olan çevre krizi, ırkçılık gibi birçok toplumsal

problemin de itici gücünü oluşturur.

“Çelişki evrenseldir, mutlaktır ve şeylerin bütün gelişme sürecinde vardır ve bütün süreçlerde baştan sonra devam edip gider.” [3](#) Antagonist çelişki ise çelişkinin bir formudur. Zıtların mücadelesinin özgün bir formu. Çelişkinin belirli bir aşamasında ortaya çıkarak çelişkiyi oluşturan zıtların bir arada yaşamasının (coexiste) artık mümkün olmadığı çelişki biçimini -antagonizma- alır.

“Mekanik nedensellik yani “her şeyin bir şey yoluyla ve bir şey doğrultusunda” olduğunu söyleyen bu düşünce biçimi, Murat Belge şahsında olduğu üzere, kaçınılmazlık teorisini kapıdan çıkardıktan sonra bacadan geri alır.”

Belge yazısında “Yalnız, ‘çelişki’ dediğimiz şey ağaç gibi ya da X gazı gibi somut bir varlık değil, elle tutulur olmayan bir şeyin, bir ilişki biçiminin adı. Yani, ‘Burada demir madeni var’ der gibi, burada ‘çelişki var’ diyemezsiniz. Bir test uygulayıp ‘antagonistmiş’ diyemezsiniz.” tespitlerinde

bulunarak antagonist çelişkinin yapısını sorgulatmak istiyor. Lakin sorun şu ki, çelişki “burada bir demir madeni var” denilemeyeceği gibi, bu çelişkinin antagonist olup olmadığı sorunu da bir “istek” meselesi değildir, tamamen objektif realitenin doğru soyutlanması sonucunda belirlenir. Yani Murat Belge’nin iddia ettiği çelişkilerin birbirleriyle kurdukları “nihai denge” ile değil. Aksine, denge bile zıtların g ilişkisi sonucunda ortaya çıkar, zıtlıkların ortadan kaldırılması sonucunda gerçekleşmez.

Murat Belge “ama kapitalizm, en azından 18. yüzyıl diyelim, o zamanlardan beri sürüp gidiyor. Bu durum ‘antagonist’ çelişkinin bir hayli tembel olduğunu göstermiyor mu? elişkinin ‘uzlaşır’ cinsinden olsaydı ne yapacaktı?” gibi bazı tespitlerde bulunarak sorular sormaktadır.

Öncelikle burada birkaç problem bulunmakta. elişkinin antagonist olduğu tespitini yapmak, bu çelişkinin ancak zıtlardan birinin ortadan kaldırılmasıyla çözüleceği anlamına gelir. Bunun mutlak bir şekilde kendi sonucuna doğru kenetlenmiş ve mutlak bir şekilde hedefi aracılığıyla çözüleceği anlamına gelmez. Öte yandan bu bakış açısı, devrimin zaruri olmadığını, proletaryanın burjuvazi ile olan karşıtlılığının illa da zor yoluyla zlmeyeceğini dile getirir.

Gerçek Bir Devrim Ne Demektir?

elişkiyi, yani zıtların birliğini bir arada yaşayabileceği ve bir şekliyle “uyum” sağlayabileceği anlayışının temel dayanak noktalarından biri de mekanik nedensellik anlayışıdır. Eğer devrimler gerçekleşmediyse ve şayet “kaçınılmaz” değilse, bu durumda devrimle mekanik nedensellikle ilişkisi kurulur. Mekanik nedensellik yani “her şeyin bir şey yoluyla ve bir şey doğrultusunda” olduğunu söyleyen bu düşünce biçimi, Murat Belge şahsında olduğu üzere, kaçınılmazlık teorisini kapıdan çıkardıktan sonra bacadan geri alır. Mekanik nedensellik, zorunluluk ve tesadüf arasındaki doğru ve diyalektik ilişkiyi

oyun dışı bırakır. Sadece nedenselliğin izini sürerek olan bitenin anlaşılacağını düşünür ve BA'nın da söylediği üzere bu bizi "ilk neden" kabulüne yani Tanrı düşüncesine götürür.

“Toplumdaki insanların tanımlanmasının ve “kategorize” edilmesinin bir çok biçimi vardır. BA'nın da söylediği üzere bunlar üst üste gelmekle birlikte, aynı zamanda birbirlerinden farklılardır.”

Evet, devrim kaçınılmaz değildir! İnsanlık devrime yazgılı da değildir. Devrim, dar anlamda bizim ne isteyip istemediğimiz ile ilgili bir şey de değildir. Bob Avakian “komünist devrimin nesnel temeli, proleterlerin burjuvaziyi devirmeye ve burjuvaziye karşı mücadele etme konusundaki doğuştan gelen istekleri değildir. Aksine, kapitalist sistemin doğası ve işleyişi, bu sistem için temel ve esas olan, ancak bu sistem altında çözülemeyecek ve sonuç olarak dünyanın her yanında halk kitlelerini sefaletle maruz bırakan büyük çelişkilerdir” [4](#) der. Komünist devrimin nesnel temeli budur, yoksa proleterlerin burjuvaziye karşı mücadele etme istekleri genetik bir mirastan kaynaklanmaz.

“Ancak bu geniş çaplı olarak anlaşılmalıdır; basit, dar ve

ekonomist anlamda değil. Raymond Lotta'nın önceden bahsettiğim makalesinden yaptığım alıntıda, anarşinin yönlendirdiği kapitalist üretim ve birikim sürecinin sürekli olarak değer ilişkilerini doğuşturduğu"ve krize yol açtığı söyleniyordu. Kapitalizmin her seferinde yol açtığı "kriz" yalnızca ekonomik kriz değildir; ve yaygın pek çok yanlış anlayış ve çarpıtmanın aksine, komünizmin bilimsel anlayışı, kapitalizmin kendiliğinden "çökeceğini" kabul etmez. Kapitalizmin, sefalete ve sistemin temel çelişkileri ve dinamiklerine dayanan savaşlar ve çevresel yıkımlar da dahil olmak üzere, devamlı olarak çeşitli krizlere maruz kalan halk kitlelerinin devrimci eylemi yoluyla *devrilmesi* gerekir." [5](#)

Peki gerçek bir devrim nedir? **"Gerçek bir devrim bir protestodan çok daha fazlasıdır. Gerçek bir devrim, tamamen farklı bir toplumsal örgütlenme, tamamen farklı hedefler ve insanların tamamen farklı yasama biçimlerine yönelik devlet aygıtını ve sistemi parçalamayı, bunun yerine tamamen farklı bir devlet aygıtı ve farklı bir sistem getirmek için milyonlarca insanı örgütlü"bir şekilde kapsamayı gerektirir."**

[6](#)

Marx'ın "Tarih sınıf mücadeleleri tarihidir" sözü bağlamına göre istendiği takdirde bayağı indirgemeci ve mekanik bir şekilde ele alınabilir. Örneğin Troçki'nin "siyaset proleterdir ama sanat burjuvadır" anlayışı bu indirgemeci fikri temsil etmektedir. Evet, tarihi kitleler yaparlar fakat bunu kendi istedikleri koşullarda yapmazlar.

Baskının ve sömürünün ortadan kaldırılabilmesi için kitlelerin ezilmişliğinden, öfkelerinden ve tarihsel konumlarından daha fazlasına ihtiyacı var. Mao'nun "araçlar engellenince, insanlar aracılığıyla ile konuşurlar" sözü, üretici güçlerin, üretim ilişkileri içerisinde yaşadığı çelişkinin başka bir biçimde ifadesidir. Lakin burada temel nokta şudur ki, "toplumda köklü bir değişim ihtiyacı, üst yapıda -insanların düşüncelerinde ve daha sonra da insanların oluşturduğu siyasal oluşumlarda- ortaya çıkar" [7](#).

Toplumdaki insanların tanımlanmasının ve “kategorize” edilmesinin birçok biçimi vardır ve BA’nın da söylediği üzere bunlar üst üste gelmekle birlikte, aynı zamanda birbirlerinden farklılardır. Toplumsal çelişkilerin ve çelişkili toplumsal olguların ve eğilimlerin hepsini indirgemeci bir şekilde “antagonist çelişkiye tekabül eder” diyerek çözemezsiniz. BA’nın “çok renkli ve çok katmanlı harita” metaforunda anlatmak istediği budur.

Diğer yandan, bu problemlerin çözülmesi için siyasi iktidarı yıkmanız ve özgürleştirici bir iktidara sahip olmanız gerekir. Eğer sizi devamlı engelleyen, alı koyan, baskı altında tutan, toplumdaki kafa-kol emeğini devamlı körükleyen bir iktidara sahipseniz, büyük toplumsal çelişkileri bu düzen altında çözemezsiniz. Tüm bunları gerçekleştirmek için, devrimci bir iktidar tesis etmeniz gerekir. Bunun için **“İktidara Karşı Savaş, Halkı Dönüştür”** stratejik ilkesini uygulamanız gerekir. Ve bunu gerçekleştirecek bir öncüye, devrimci komünist bir partiye ihtiyacınız vardır. **Gerçek bir devrim için ve gerçek bir kazanma şansı için, gerekli olan stratejik yaklaşım budur. Nihai hedefi ter türden baskının ve sömürünün sökülüp atıldığı bir dünya topluluğu olan komünist devrim kaçınılmaz değil ama zorunlu, mümkün ve arzulanabilir.**

[1https://birikimdergisi.com/haftalik/10393/antagonist-celiski](https://birikimdergisi.com/haftalik/10393/antagonist-celiski)

[2Anarşinin itici gücü üzerine daha derinlik bir tartışma için bakınız: Raymond Lotta](http://yenikomunizm.com/anarsinin-itici-gucu-uzerine/)
<http://yenikomunizm.com/anarsinin-itici-gucu-uzerine/>

[3Mao Zedong, Seçme Yazılar, Cilt 1, Çelişki Üzerine, Sf 321](#)

[4Bob Avakian,](#) Atılımlar/Breakthroughs,
<http://yenikomunizm.com/breakthroughs-atilimler-marxin-tarihsel-atilimi-ve-yeni-komunizm-ile-daha-ileri-bir-atilim/>

[5Bob Avakian,](#) Atılımlar/Breakthroughs,
<http://yenikomunizm.com/breakthroughs-atilimler-marxin-tarihsel-atilimi-ve-yeni-komunizm-ile-daha-ileri-bir-atilim/>

nizm-ile-daha-ileri-bir-atilim/

[6](#)Ardea Skybreak, *Bilim ve Devrim: Ardea Skybreak İle Röportaj*, El Yayınları tarafından yayına hazırlanmaktadır.

[7](#)Bob Avakian, *Devrim Yapmak ve İnsanlığı Kurtarmak*, El Yayınları, Sf 27

“Bizim Elçiliğimiz Değil!”

Editörün Notu (yenikomunizm.com): Aşağıdaki yazı Devrimci Komünist Parti ABD (RCP,USA) Başkanı Bob Avakian’ın anı çalışması olan “*Ike’den Mao’ya ve Ötesine – Ana Akım Amerika’dan Devrimci Komünistliğe Yolculuğum*” içinden alınmıştır. İlgili bölüm ayrıca revcom.us web sitesinde 21 Aralık 2020 tarihinde yayınlanmıştır. Kaynak için bkz: [‘It’s Not Our Embassy!’ \(revcom.us\)](#)

Editörün Notu (revcom.us): Bob Avakian (BA)’nın anı kitabı “*Ike’den Mao’ya ve Ötesine*” içinden çeşitli alıntıları paylaşıyoruz. İran Devrimi’ni destekleme sürecinde, BA ve Mao Sanıkları (Mao Defendants) Ocak 1979’da Beyaz Saray’da dönemin başkanı Jimmy Carter tarafından zafer edasıyla ağırlanan Deng Xiaoping’e karşı güçlü bir protesto sonrasında tutuklanmaları sonucunda ciddi suçlamalarla karşılaşmışlardı.* ABD Emperyalizmi tarafından onlarca yıl desteklenmiş Şah rejimine karşı, İran Devrimi 1978’e gelindiğinde güçlü bir zemin kazanmıştı. 1978 sonbaharında bu devrim, ABD ve onun kuklası Şah için büyük sorunlara neden olmuştu. Bu dönemde -1979’da- BA’yı ve Mao Sanıklarını savunmak için Washington D.C.’de yüzlerce gönüllü toplandı ve 19 Kasım’da Howard Tiyatrosu’nda BA’nın konuşma yaptığı büyük bir destek mitingi düzenlendi.

Bu alıntılar, BA’nın bu gelişmeler karşısında tamamen enternasyonalist bir yönelim ve konum alınması için nasıl bir önderlik yaptığına dair belli bir fikir vermektedir. Bütün bu durum hakkında daha fazla bilgi için, anı çalışmasındaki daha kapsamlı tartışmayı okumanızı öneririz.

...Bu dönem, İran devriminin doruk noktasına ulaştığı ve İran Şahının ülke dışına sürüldüğü bir dönemdi. *Chicago Tribune*'de, şah devrilmeden hemen önce tahtı sallantıdayken bir manşet yayınlandığını hatırlıyorum. Bu manşet şöyle çıkmıştı:

"O Bir Despot Olabilir, Ama O Bizim Despotumuz." Bu ifade, temel olarak Şah'ın devrilmesine kadar Carter yönetiminin ve ABD egemen sınıfının duruşuydu. ABD, 1953'te bir CIA darbesiyle şahı iktidara getirmişti ve neredeyse otuz yıl boyunca iktidarda tuttu. Ayrıca son ana kadar onu korumak için ellerinden geleni yaptılar. Sonrasında, Şah İran'daki hâkimiyetini artık sürdüremeyince, birkaç ülkede kendine yer aradı ve ardından onu ABD'ye getirdiler.

İran halkları, Şah'ın karşı devrim hazırlama maksadıyla buraya sığındığından şüpheleniyorlardı. Sonrasında bir grup İranlı öğrenci ve genç, Tahran'daki ABD büyükelçiliğini işgal etti. Büyükelçiliği işgal eden İranlılar oradaki kayıtları da ele geçirdiler ve büyükelçilik çalışanlarının çoğunun aslında İran devriminin gidişatını baltalayıp bunu tersine çevirmek ve İran'ı ABD egemenliği altına çok daha güçlü bir şekilde sokmak için faaliyet yürüten çeşitli casuslar ve CIA ajanları olduklarını kanıtladılar.

Bu öğrenciler ve diğerleri ABD büyükelçiliğini işgal ederken, Ted Koppel *"Amerika Rehin Alındı"* dedi ve büyükelçiliğin işgali ABD'de büyük bir tartışma konusu haline geldi. Büyük bir kargaşa çıktı ve ABD'deki yönetici sınıf, ABD'de yaşayan İranlılar da dahil olmak üzere İran halkına karşı her türlü şovenizmi kışkırtmak, Amerika'daki halk kitleleri arasında İran devrimi konusunda gerici duyguları alevlendirmek için yoğun çalıştılar. Bu olaylar yaşanırken, bizlerin davası da mahkemede görülmek üzereydi; gönüllülerin çabalarıyla ve çok yönlü bir şekilde bana ve diğer Mao Zedong Sanıklarına destek oluşturmak, Partimizin çizgisini ve hedeflerini toplumun geneline yaymak ve yansıtmak için çalışıyorduk.

"Bizim Elçiliğimiz Değil!"

Aynı zamanda İran devrimine de destek olmamız gerekiyordu. Bu mesele, çok yoğun şeyler hissettiğim bir konuydu ve bunu D.C.'deki gönüllülere de anlattım. Partimizin önderliği, insanları kamçılanan tüm şovenist histeriden ve çete zihniyetinden uzaklaştırmak için çalışmanın çok önemli olduğu konusunda sıkı bir şekilde birleşmişti. ABD'deki İranlı öğrenciler saldırıya uğramıştı. Genel olarak devrimci bir faaliyet yürütmek için, özellikle de insanlarla konuşmak ve İran'da olup bitenler hakkında ajitasyon yapmak için dışarı çıktığımızda çok sayıda insan toplanıyordu. İşler aşırı derecede kızışıyordu ve bazen yoldaşlarımıza fiziksel saldırılar da oluyordu. Deng Xiaoping'e karşı yapılan protestodan kaynaklanan dava etrafında yürütmek zorunda olduğumuz bu büyük kampanya ve savaşa rağmen, bu süreçte sorumluluk alıp gidişatı tersine çevirmemiz gerektiği noktasında oldukça kararlıydık.

Bir dizi raporu okurken ve bu işe dahil olan yoldaşlarla konuşurken beni şaşırtan şeylerden biri de, bir yanda bu histeri varken, yani İran halkına ve ABD'de yaşayan İranlılara karşı kamçılanan çete zihniyeti ve şovenizmi çok yaygınken - özellikle hükümet ve medya bunun için bir hayli çaba sarf ediyordu- diğer yanda konu oldukça yüzeysel bir şekilde ele alınıyordu. İnsanlarla ABD'nin İran'da yaptıklarının tarihi hakkında konuşursak, İran Şahını iktidara getirerek ve 1953'ten beri iktidarda tutarak İran halkına onlarca yıldır maruz bıraktığı işkence ve baskıyı; İran halkının neden ABD'ye bu kadar kızdığını ve ABD'nin ülkelerindeki egemenliğine karşı savaşımaya nasıl kararlı olduklarını onlara gösterebilirsek bu histeriyi delebilirdik ve işler hızla değişmeye başlayabilirdi. Egemen sınıf tarafından gerici saçmalıkların etrafına yığılan insanlarda sıklıkla görüleceği üzere, aslında bu kişilerde bir derinlik yoktu. İnsanlar büyük ölçüde cehalet içinde hareket ediyorlardı ve İran halkını neyin motive ettiğini ve İran'da on yıllardır neler olup bittiğini anlamıyorlardı. Bunların hepsi ABD'de yaşayan insanlardan gizlenmişti....

ABD'nin çeşitli yerlerinde yaşamını sürdüren ve okuyan İranlı pek çok radikal-devrimci fikirli öğrenciyle bu evrede yakın çalışma yürüttük. İronik bir şekilde, bu kişiler Şah tarafından ABD'ye gönderilmiş kişilerdi. Şah, İran ekonomisini modernize etmek için kendi programını izlerken, halk kitleleri derin bir yoksulluk ve baskı altında tutularak köleleştirilirdi. Dolayısıyla, ABD hükümeti ile birlikte çalışan İran hükümeti, mühendislik gibi konularda eğitim almaları doğrultusunda ABD'ye gitmeleri için bu öğrencilerin çoğunu finanse etmişti. Fakat özellikle dönemin de etkisi ile bu kişilerin pek çoğu radikalleşti. Ve genel olarak burada söz konusu olan, köktendinci dini militanlıktan ziyade, seküler ve anti-emperyalist bir radikalizmdi. Birçoğu şu ya da bu şekilde devrimci olmuştu; komünist ve Maoist akım bu binlerce İranlı öğrenci arasında pek çok inisiyatifle birlikte etkisini gösterecekti. Onlarla yakından çalışmaya ve İran devrimi geliştikçe onları desteklemeye devam ettik, bununla birlikte bazıları oradaki devrimci yükselişe doğrudan katılmak için İran'a geri dönmeye başladı.

Howard Tiyatrosu'nda bu konuşmayı yaptığımda, İran'daki devrime ve saldırıya uğrayan İranlı öğrencilere destek olabilmek için bir tavır almamızın neden önemli olduğunu anlattım. Bu durum bir kez daha enternasyonalizm meselesiydi. İran halkına dayatılan egemenliğe ve zulme karşı kendi egemen sınıfımıza karşı çıkmak bizim sorumluluğumuzdu. Ve o konuşmada da belirttiğim gibi: "Bu bizim elçiliğimiz değildir, bizim elçiliğimiz yok, burası emperyalist yönetici sınıfın elçiliğidir ve bizler İran halkının yanındayız."**

Bu mesele, bize yakın insanlar arasında ve daha geniş çevrelerden destekçilerimiz arasında bile tartışmalıydı. Bazı kişiler, böylesi bir tavır aldığımızda tüm bu saldırının ortasında, daha da büyük bir yük alacağımızı ve kendimize daha da fazla baskıya maruz bırakacağımızı düşünüyordu. Bu tehlikenin farkına vardık, ancak o konuşmada belirttiğim gibi pozisyonumuz şuydu: "Eğer İran halkının yanında durmazsak, bu

durumda savunma yapmaya değmeyecek. Eğer enternasyonalizmimizi ve komünist ilkelerimizi yukarıda tutmazsak, o zaman savunmaya değer bir şey de yapmamış olacağız.”

*1976’da devrimci lider Mao Zedong’un ölümünün ardından Deng Xiaoping, Çin’de sosyalizmi deviren ve kapitalizmi yeniden kuran bir darbeye öncülük etti. Deng, ABD’yi ziyarete davet edildiğinde, Bob Avakian (BA) ve Devrimci Komünist Parti, Çin’de olanları ve Deng’in gerçekte neyi temsil ettiğini ortaya koyabilmek için Deng’in ziyaretine karşı Washington DC’de bir gösteri düzenledi. Uluslararası bir olay haline gelen protesto, polisin saldırısına uğradı. Çok sayıda protestocu vahşice dövüldü ve Bob Avakian da dahil olmak üzere pek çok kişi tutuklandı. Bob Avakian ve 200 yıldan fazla hapis cezasıyla karşı karşıya kalan yaklaşık bir düzine kişi Mao Sanıkları (İng: *Mao Defendants*) olarak biliniyordu. Bununla ilgili daha fazla bilgi için Bob Avakian’ın anı çalışması içinde Bölüm 21’e bakınız. (Deng Xiaoping’e Hak Ettiği Türden Bir Karşılama) ve 23. Bölüm (Demiryollarını Durdurun!).

Devrimci Komünist Parti ABD, mitingden hemen sonra **“Bizim Elçiliğimiz Değil!” başlıklı konuşmanın bu kısmının bir kopyasını yayınladı. Parti üyeleri ve destekçileri bu broşürü çok geniş bir şekilde bastılar, tartışma yarattılar ve keskin bir mücadele yoluyla yeniden kutuplaştırmaya yardımcı oldular.

Gerçek Dünyada Gerçek Bir Devrim Yapmak

Editörün Notu: Aşağıdaki makale ilk kez 14 Eylül 1997 tarihinde *Revolutionary Worker* #923 içinde yayınlanmıştır. Bu makale Bob Avakian’ın “*MLM vs. Anarchism*” yazı dizisi içinde yer almaktadır. Kaynak için bkz: [RW ONLINE:MLM VS. ANARCHISM \(revcom.us\)](http://revcom.us)

Bu diziyi bitirirken anarşizmle ilgili bir noktaya daha

değirmek istiyorum. Bazı anarşistler -ve bu aynı zamanda PL (İlerici İşçi Partisi) gibi sözde komünist yarı-anarşistler için de geçerlidir- yalnızca kapitalizmden “arta kalanları” siyaset ve ideoloji gibi üst yapı alanında derhal ortadan kaldıracabileceklerini iddia etmezler, bununla birlikte, aslında kapitalist üretim ilişkilerinin tüm yönlerinin mevcut sistemin yıkılmasıyla birlikte *tek seferde* ortadan kaldırmanın mümkün olduğunu öne sürerler. PL’nin konumu bu açıdan incelemeye değer tuhaf bir durumdur.

PL, 60’lı yıllarda bir süreliğine ve belli bir dereceye kadar Kültür Devrimi’ni ve sosyalist Çin’i kendilerine model olarak almıştı. Dışarıdan “Maoist” olarak görülüyorlardı. Fakat PL sonradan halen emperyalizmin egemen olduğu bir dünyada sosyalist toplumun karmaşıklığını, zorluklarını ve komünizme doğru ilerleme mücadelesi konusunda sabırsızlığa kapıldı. Bu doğrultuda *“tüm bu boktan şeyleri tamamen ortadan kaldıralım ve doğrudan komünizme sıçrayalım”* dediler. Görünüşe göre, sosyalizmi nispeten uzun ve çok keskin bir şekilde çelişkili bir dönem olarak belirleyen, sosyalizmi komünizme bir geçiş dönemi olarak belirleyen bütün bu şeylerle boğuşmaktan yorulmuşlardı. İşin aslı şöyle diyorlardı: *“Siktir et gitsin, şimdi doğrudan komünizme geçiştin bahsedelim. Hem niçin bütün bu sosyalizm evresine ihtiyacımız var ki? Zaten her türlü soruna yol açmaktan başka neye yaradı? Sosyalizm evresindeki her tür sorunla ilgili bir sürü deneyim var.”* Bu nedenle, bir çeşit yarı-anarşist fakat görünüşte pek çok yönden fazlasıyla “sol” bir pozisyon benimsemişlerdi.

Bunun bir örneği olarak, okuduğum bir raporda bazı PL üyelerinin bahsettikleri bir toplantıya dair bir hikaye vardı: *“Devrim yapacağız ve sonra hemen parayı ortadan kaldıracacağız!”* Hayır yapamayacaksınız. Öncelikle, mevcut çizginizle herhangi bir devrime öncülük edemeyeceksiniz; ve sizin hayali devriminize karşı olarak gerçek bir devrim yapıldığında ise parayı hemen ortadan kaldırmak mümkün olmayacak. Bunun nedeni parayı gerekli kılan maddi koşulları ve çelişkileri ortadan

kaldırmanın uzun bir süre mümkün olmayacak olmasıdır. Bunun yapılması, devrimci mücadelenin bütün bir tarihsel geçiş dönemini gerektirecektir; dünya çapında para kullanmadan üretim ve değişim yapmanın mümkün olacağı maddi ve ideolojik koşulları meydana getirmek gerekecektir.

Marx, ekonomi politiğe ilişkin yazılarında toplumda farklı emek türleri olduğuna dikkat çeker. “Basit” emek ve “bileşik” emek dediği şey vardır. Başka bir deyişle, belirli temel becerileri ve gerçekleştirilmesi için fiziksel yeteneği gerektiren bir emek vardır; ve daha fazla zaman, eğitim ve öğretim gerektiren daha karmaşık beceriler ve yetenekler içeren başka emek türleri de vardır. Bu nesnel bir gerçektir.

Basitçe söylemek gerekirse, herhangi bir staj yapmadan, herhangi bir çalışma yapmadan, herhangi bir eğitim almadan bir nükleer fizikçi, çocuk doktoru, mühendis, mimar veya bir ekonomi planlamacısı olamazsınız. Bunları yapmak için gerekli bilgi ve becerileri edinmek için burjuva eğitim sisteminden geçmek zorunda değilsiniz, ancak bazı formal eğitim ve öğretime sahip olmalısınız. Bu yetenekleri geliştirebilmek zaman, çalışma ve mücadele gerektirir. Ve toplumda insanların bu işlevleri yerine getirmesine ihtiyaç vardır. Buna olan ihtiyacı ortadan kaldıramazsınız. Eğer bir devrim yapmışsanız ve her türden fizikçi, bilim insanı, doktor ve diğer her şey olmadan işleri yürütmeye çalışırsanız, bu durumda insanların ihtiyaçlarını karşılayamazsınız. İnsanlar, “Bu ne böyle, lanet burjuvaziyi hemen geri getirin!” diyeceklerdir. Yaşayacağınız problemlerden biri budur. “Bu lanet olası PL’yi derhal gönderin ve burjuvaziyi hemen geri getirin, çünkü en azından onlar bazı sorunlarla nasıl başa çıkacaklarını biliyorlardı!” diyeceklerdir.

Maddi gerçeklikle uğraşmanız gerekecek. İnsanlar yemek yemeli, insanların kıyafetleri olmalı, insanların tıbbi bakıma ihtiyacı var, vb. Bunları yapmak için belirli bir eğitim, öğretim ve becerilere sahip insanlar gerekir. Ve halk kitleleri öyle bir gün ayağa fırlayıp bütün bunlar birdenbire

olmayacaktır.

Kafa/Kol Emeği Meselesi

Dünya proleter devriminin bir parçası olarak komünizme doğru ilerlemeyi sağlayabilmek için, kafa ve kol emeği arasındaki farkın üstesinden gelinmesi, kitlelerin toplumun tüm farklı alanlarına -eğitim ve kültür dahil ekonomik, sosyal, politik ve ideolojik alanlara- hükmetmesi ve bunları dönüştürmesi sosyalist devrimin temel bir hedefidir.

Komünizme ulaşılnca, dünya çapında bu büyük toplumsal çelişkilerin -kafa ve entelektüel emek gibi çelişkilerin- üstesinden gelinmiş olacak ve böylece, meta ilişkilerinin ve paranın yaşamın maddi gereksinimlerinin üretilmesi ve değiş tokuş edilmesinde, ayrıca toplumun ve insanların her yönden gelişiminin teşvik edilmesinde herhangi bir yönünü koruma ihtiyacı da aşılacaktır. Ancak tüm bunlar uzun bir tarihsel dönemi -çığır açan devrimci bir mücadeleyi- gerektirecektir. PL'nin sandığı gibi, eski düzenin yıkılmasıyla bütün bunlar hemen yapılamaz.

Peki ne yapacaksınız? Eski toplumda eğitim almış doktorlar, fizikçiler, öğretmenler ve diğer insanlardan yararlanmayacak mısınız? Hepsini öldürecek misiniz? Yoksa hepsini hapse mi atacaksınız? Veya görünüşe göre PL'nin yapmak istediği şey şudur, onlara kalkıp "Bu işleri yapmaya devam edeceksiniz, ancak herkesle aynı maaş alacaksınız." diyeceksiniz. Bunu denerseniz, iki temel sorun olacaktır. Biri politik sorun, diğeri ise maddi-ekonomik sorun.

“Peki ne yapacaksınız? İşlerini yapmaları için kafalarına silah mı dayayacaksınız? Pekala, o halde başka birileri başka silahlarla gelecek ve onları başka bir şekilde harekete geçirecektir.” – Bob Avakian

Politik sorun, bu insanların belirli becerilere sahip olduklarını bilmeleridir ve bunun karşılığında belirli bir şekilde ücret almaya alışırlar. Bunun sınırlandırılmasına istekli olabilirler, özellikle de onları devrimci mücadeleye doğru bir şekilde kazanırsanız bu olabilir; ancak çok azı bu farklılığın bir anda ortadan kalktığını görmeye istekli olacaktır. Ve bunun neden yapılmaması, neden bu tür farklılıkların bir anda ortadan kaldırılmaması gerektiğine dair gerçek nesnel nedenler de vardır. Sadece öznel bakış açıları açısından bile, bununla uyumlu olmayacakları görülebilir. Peki ne yapacaksınız? İşlerini yapmaları için kafalarına silah mı dayayacaksınız? Pekala, o halde başka birileri başka silahlarla gelecek ve onları başka bir şekilde harekete geçirecektir. Diğer güçler - kapitalist restorasyonun güçleri- orada olacak ve yapmaya çalıştığınız bu aptallıklarla güçlenmeye devam edeceklerdir.

Ve bu politik meseleyle birlikte temelde yatan maddi ve ekonomik bir sorundur. Gerçek şu ki, toplumdaki tüm üretim ve değişim, emeğin harcanmasını ve belirli miktarda harcanan emeğin değişimini temsil eder. Nitelikli emek, daha fazla harcanan emeği temsil eder. Bunu geliştirmek daha fazla zaman alır. Vasıfsız işgücünden daha fazla zaman alır. Bu durum doktor olmak için harcanan emek ve diğer “meslekler” için de geçerlidir. Bu “profesyonel” insanlara boyun eğmek zorunda değiliz, bununla birlikte maddi gerçekliği de tanımalıyız. Onların küçük burjuva önyargılarını ve ayrıcalıklarını tercih etmemize de gerek yok, fakat burada maddi gerçekliği ve onun ilişkilerini kabul etmek durumundayız.

Bu “meslekler” gerekli bilgi, eğitim ve becerileri kazanmak için daha fazla emek zamanı gerektirir. Öyleyse, bu “mesleklerdeki” insanlara vasıfsız emeğe ödediğiniz miktarın aynısını ödemek istiyorsanız, gerçekte temelde yatan maddi gerçeklik açısından, eşit olmayan miktarlardaki emeği birbirinizle değiş tokuş etmiş olursunuz. Ve bu mantıksız hale gelecektir -genel olarak üretimi ve değişimi etkileyecektir- ekonomi bu şekilde sabote edilecektir. Tüm bu bilgi, eğitim ve becerileri geliştirmek için insanların belirli bir miktar - “bileşik” veya “çoğaltılmış”- emek harcamasına neden olacaksınız. Bu ücret biçiminde (parayı kaldırırsanız başka bir simge ile) olacaktır ve bu da bu bilgi, eğitim ve becerileri geliştirmek için gerçekten harcadıklarından daha az emeği temsil edecektir. Dolayısıyla, tüm ekonomik sisteminiz berbat olacaktır: Eşitsiz miktarlarda emek değişiminde bulunacaksınız ve bu durum tüm ekonominizi ve tüm politik sisteminizi kaosa sürükleyecektir.

Ve bir kez daha, diğer güçler yani burjuva güçler gelip “Yoksa unuttunuz mu, bizler bu işlerin nasıl yapılması gerektiğini bunlardan çok daha iyi biliyorduk!” diyeceklerdir. Bu durumda insanlar onlara yönelecektir, çünkü dedikleri doğrudur, bu işleri nasıl yapacaklarını bunlardan çok daha iyi biliyorlar.

Şunu belirtmek gerekiyor. Diyalektik materyalist bir bakış

açısına ve yöntemine sahip bir MLM öncü tarafından yönetildiğinde, proletaryanın yaptığından daha iyi nasıl yapacaklarını bilmezler, ancak bunu PL türünden küçük burjuva anarşistlerinden ve idealistlerden daha iyi nasıl yapacaklarını bilirler.

Öyleyse bu materyalizmin -diyalektik materyalizm ve tarihsel materyalizmin- önemli bir noktasıdır. Siyasi-ideolojik üstyapıdaki ifadelerinin yanı sıra ekonomik temeldeki gerçek maddi çelişkilerle uğraşırken, toplumun gerçek devrimci dönüşümünü gerçek dünyada gerçekleştirmeye nasıl devam etmemiz gerektiğini anlamak için uygulanmalıdır.

Fred Engst'in "Mao Döneminde Çin'de Sınıf Mücadelesi" Çalışması Üzerine

Giriş:

Çin Halk Cumhuriyeti doğumlu akademisyen ve siyasi aktivist Fred Engst'in (Yang Heping) [\[1\]](#) 2019'da *IPE Journals* için kaleme aldığı "On Class Struggle in China During the Mao Era" geçtiğimiz aylarda Patika Kitap tarafından Türkçe'ye çevrildi ve "**Mao Döneminde Çin'de Sınıf Mücadelesi**" ismi ile okurla buluştu. Fred Engst'in çalışması 1949'daki kurtuluş sürecinden 1976'daki karşı devrimci darbe girişimi ile yeniden kapitalist yola sokulan Çin Halk Cumhuriyeti'ndeki sınıfsal hareketlilikleri ve çizgi mücadelelerini kavrayabilmek açısından pek çok yönden değerli ve oldukça verimli bir içerik sağlıyor. Bununla birlikte, Mao dönemi sınıf savaşımalarını ve sosyalizmin genel meselelerini ele alırken, Engst belli bir idealizme yer yer kapı aralıyor ve geçmiş komünist teorinin

tali hatalarını çalışmasına yansıtıyor. Aşağıdaki makalede, ana hatları Engst'in çalışmasındaki içerik ve düşünüş biçimine yönelik çeşitli gözlem ve değerlendirmeler paylaşılacaktır.

4 Evrede Yoğunlaşan Sınıf Savaşları

Engst, Çin'deki sınıf mücadelesinin aşamalarını 4 başlık – 4 temel evre altında topluyor. Bunlardan ilki 1949-1956 yılları arasındaki *Sosyalist Dönüşüme İlişkin Mücadele* dönemi. Çin'in feodalizmden, yerli bürokrasiden ve emperyalist saldırganlıktan kurtularak bağımsızlığını kazandığı ve sosyalist dönüşüme başladığı evrede sınıf mücadelesinin biçimi, esas olarak bir tarafta burjuva demokrasisinin değerleri ve dünya görüşü ile kendini sınırlı tutan -ancak geniş bir şekilde devrimci kurtuluş mücadelelerinde yer almış ve bir şekilde komünist partisi içinde kendini ifade etmeye başlamış- kesimlerle, sınıfsız bir toplum yolunda toplumun, egemen düşüncelerin ve temeldeki üretim/mülkiyet ilişkilerinin radikal bir şekilde değiştirilmesi doğrultusunda mücadele eden sosyalistlerin arasındaki çelişkilerle kendini gösterir. [2]

Engst çalışmasında bu evrede yaşanan problemlerden birini, devrimci savaş döneminde kimin daha çok katkı sunduğuna bakılarak veya kimin hangi bölgeden geldiği doğrultusunda bir kıdem/iktidar yöneliminin ön plana çıkması olarak belirtir (Gao Gang vakası). Tartışmaların yoğunlaştığı bir diğer önemli konu Çin'in iktisadi ve kültürel kalkınma açısından hangi modeli izleyeceği üzerinedir. Önde duran seçenekler Sovyet modelini veya Batı modelini takip etmek şeklinde belirirken ve bu her iki model için de ciddi bir yönelim farklılığı yaşanırken, Mao Zedong önderliğinde "Sosyalist İnsanın Genel Çizgisi" üzerine yürütülen tartışmalarla Çin'in kendi koşulları göz önünde bulundurularak komünizm yolundaki gerçek çelişkilere ve bunların ifade biçimleri dikkate alınması gündeme gelecektir.

Fred Engst ilk evredeki en kritik gelişmelerden birini -ki sonraki süreç üzerinde de doğrudan belirleyici olacak bir

gelişmedir- 1955 yılında başlatılan kadrolara yönelik ücret sistemi reformu olarak belirtir.

“Mevkiye bağlı ikramiye ve ayrıcalıklara ek olarak, en üst basamak ile yirmi dördüncü basamak arasında 10/1’i aşkın ücret farklılığı öngören bürokratik mevkilerin kurumsallaşması, kapitalist ideolojinin, proleter öncü içinde yarattığı aşınmayı gözler önüne seriyordu.” [3]

Engst’in de belirttiği gibi bu reform, Yan’an Dönemi’nden (ÇKP’nin Uzun Yürüş sonrasında evrede 1935-1947 yılları arasında kritik önemdeki tartışma, eğitim ve toplantıların da yapılacağı yaklaşık on yıllık merkez üssüdür) beri yürürlükte olan kadrolara sabit bir geçim ödeneği verilmesine dayalı sistemi ortadan kaldırıyordu. Kapitalist yolcuların gelişimi için elverişli bir zemin oluşturacak hiyerarşik bir ücret sisteminin kuruluşu, beraberinde terfi ve rütbe gibi çeşitli ayrıcalıkların işlevi olarak görülmeye başlanacak çeşitli statü ve normları kadrolar arasında öne çıkarmaya başlıyordu. Engst, siyasi hataların özeleştirisi ve düzeltme çalışmaları ile telafisinin mümkün kabul edildiği ancak örgütsel hataların doğrudan konum kaybetme gibi bir değişiklik durumunu getirmesinden ötürü bu evrede özellikle “siyasi hata yapsan da önemli değil, ama sakın ha rütbeni (gelirini) kaybetme” gibi bir anlayışın kuvvetle filizlenmeye başladığını belirtir. Engst şöyle devam eder:

“Bu açıdan her ne kadar 1956 yılına dek tarımda, sanayide ve ticarete sosyalist dönüşüm tamamlanmış olsa da söz konusu dönüşüm aynı zamanda Parti içindeki birtakım “burjuva” demokratik devrimcilerin kapitalist yolculara dönüşmesine zemin hazırlayan maddi koşulları da yaratmıştı. Ne yazık ki, pek çok Parti kadrosu buna karşı kayıtsızdı. Mao, kadrolar için erken dönemde uygulanan sabit geçim ödeneği sistemini tercih ettiğini pek çok kez ortaya koymuştu. Kendisine başkomutan rütbesi verilmesini kabul etmeyerek gösterdiği üzere, bürokratik ve askeri rütbelerin kurumsallaşmasında da bir hayli rahatsızdı.” [4]

1955 yılındaki bu ücret reformu girişimi, devrimle birlikte üretim araçlarının mülkiyeti değişmiş olsa da esas olarak sosyalist toplumda varlığını sürdürmeye devam eden meta ekonomisinin, ağırlıklı olarak küçük üretimin, sınıflı toplumlardan miras alınan kafa emeği ile kol emeği arasındaki ayrımının ve bu temelde bir iş bölümünün ürettiği bir anlayışa tekabül ediyordu. Bütün bunların kökten dönüştürülmesi uzun, zahmetli ve ancak bilinçli müdahalelerle gerçekleştirilecek bir tarihi sürecin sonucunda mümkün olacaktı. Bununla birlikte, yoğun çelişkilerden örülü olan sosyalist toplumda devrimin öncüsünün yönelimini bu çelişkileri her seferinde kuvvetlendirmek ve kalıcı hale getirmek şeklinde değil, bunları sınıfsız toplum doğrultusunda doğru şekilde çözümlemek şeklinde bir yöntem ve yaklaşım içinde olabilmesi gerekmektedir. Mao Zedong'un önderliğinde ifadesini bulan bu komünist perspektif (bilimsel yöntem ve yaklaşım) sonraki yıllarda sayısız çizgi mücadelesinde sınanacaktır.

Engst'in gündeme getirdiği ikinci büyük dönem, ne tür bir sosyalizmin inşa edileceğine yönelik mücadelelerin gündemde olacağı 1956-1962 yılları arasını kapsar. Bu evrenin üzerinde SBKP'nin uluslararası komünist hareket üzerinde ciddi bir etkisi olacak meşhur 20.Kongresinde ilan edilen bariz revizyonizmin, 1956'daki Macaristan'daki halk kitlelerinin ayaklanması, İkinci Dünya Savaşı'nın galipleri arasında yer alan ABD emperyalizminin yoğunlaşmaya başlayan dünya çapındaki sömürgeci ve bozucu faaliyetlerinin gölgesi bulunmaktadır. Dış faktörler kadar tüm bu fenomenlerin etkileşim içinde olduğu iç faktörlerde de Çin Komünist Partisi'nin verili durumunu negatif yönde etkiliyor ve işleri sınıflı toplumdaki değerler, yaklaşımlar ve uygulamalar şeklinde sürdürmeye eğilimli-arzulu kadrolar meselesini gündeme getiriyordu.

Engst çalışmasında bu ikinci evrenin öne çıkan gelişmesi olarak Mao'nun toplumdaki ve partideki yoğunlaşan çelişkilere karşı çözüm olarak gündeme getirdiği Düzeltme Hareketi'nin (Yüz Çiçek Kampanyası olarak da bilinir) hedeflerinin çeşitli

bürokratlar ve devrimi sınırlandırmak isteyen kesimler tarafından rayından çıkartılmasını ve sonrasında gelen Sağcılık Karşıtı Hareket ile esasen pek çok problemlili durumun yaratılmasının altını çizer.

Sosyalist dönüşüm sürecinde tarımının kolektifleştirilmesinden rahatsız olan toplumsal tabakaların kadro düzeyindeki siyasi temsilcilerinin *Sağcılık Karşıtı Hareket* ile problemlili pek çok sloganı ve mekanik yaklaşımları meşrulaştırdıklarını, bütün bunların Mao'nun gitmek istediği doğrultu ile ciddi çelişkiler barındırdığını vurgulayan Engst, böylece kapitalist bir palazlanma sürecini okura gösterir. Bu palazlanma, hem açık hem de kapalı çeşitli mücadelelerin olduğu birinci dönemden sonra gelen artık adım adım açıkça kendini göstermeye başlayan burjuvazinin dünya görüşü ve uygulamalarının sosyalizm koşulları altında kendini var etmeye başladığı bir zeminde ilerleyecektir.

Sağcılık Karşıtı Kampanya'nın halkın en geniş kesimlerini devrime kazanma yönelimine taban tabana zıt uygulamaları, burjuva demokratik kesimler arasında büyük tepkiye neden olacaktır. Uygulamalar bu kesimleri -ki bu kesimler feodalizme ve emperyalizme karşı yürütülen kurtuluş mücadelesine katılmış, özgürlük için komünistlerle beraber çeşitli mücadeleler vermiş, ancak sosyalizmin gündeme getirdiği yeni mülkiyet ilişkileri doğrultusunda sınıfsal konumları ve dünya görüşleri doğrultusunda çeşitli soru işaretleri olan bu kesimleri- hızla karşı devrimci saflarda konsolide olmaya sürükleyerek sonraki dönemlerde karşı devrimin tabanı olacak bir yapılanmanın da yolunu açacaktır.

Dolayısıyla Engst, karşı devrimin palazlanma sürecinde 1955 dönemindeki problemlili ücret reformu kadar Sağcılık Karşıtı Kampanya'nın çok daha doğru olan Mao'nun önemsettiği Düzeltme Hareketi'ni aşındırmasını da kritik bir gelişme olarak ele alır.

“İnsanlar Sağcılık Karşıtı Hareket'in “başarısını” kutlarken,

aslında proleter öncünün bedenine saatli bir bomba yerleştirilmiş ve proletaryadan bağımsız bir sınıf tabakası ortaya çıkmış oldu. O vakitler kapitalist yolcuların gelişmesi için iki ön koşul da sağlanmıştı: Bunlardan biri bürokratik ayrıcalıkların inşası, diğer ise kitle denetiminin yasaklanmasıydı.” [5]

Liu Shaoqi ve Deng Xiaoping’in idari konumlarda başını çektiği Sağcılık Karşıtı Kampanya evresinin hortlattığı veya doğrudan yapılanmasına katkıda bulunduğu bu iki büyük kötülük - bürokrasi/mevki düşkünlüğü ve kitle inisiyatifinin kötürümleştirilmesi- bir sonraki evrede yaşanan büyük zorluklarla birleşince işler hepten karmaşık ve çözüm açısından zorlu bir hale dönüşecektir. Kampanyanın başını çekenlerin hatalı yöntem ve yaklaşımları ile esas olarak devrimin tabanı olan kitle desteğini oymuş, moral bozukluğuna neden olmuş, bununla birlikte karşı devrimci saflar gittikçe güçlü hale gelmiştir. [6]

Deng Xiaoping’in bu evredeki “solculuk” adı altında izlediği hatalı yöntemin ve halkı sindirmesinin, kapitalist yolcuların kendi hedeflerine ulaşabilmeleri açısından belirli bir mantığı vardır. Karşı devrimden sonraki evrede, 1987-89 döneminde bir kez daha “solculuk” adı altında böylesi bir yaklaşımın -halk düşmanı siyasetin- bu kesimler tarafından izlendiğinin altını çizmek gerekiyor. Engst’in de belirttiği gibi Deng Xiaoping başta olmak üzere karşı devrimciler atacakları adımları ustalıkla atıyor ve çoğu kez yaptıklarını “sol” göstererek esasen sonraki adımlarının yolunu hazırlıyor ve devrimin zeminini oyuyorlardı. Görünürde solculuk, özünde ve eylemde gericilik bir sonraki dönemde kendini daha da belirgin bir şekilde gösterir.

Büyük İleri Atılım evresinde yaşanan verileri “abartma ve çarpıtma” uygulamaları üzerine eklenen SSCB’ye ödenmesi gereken borçlar ve ülke çapında milyonlarca insanın ölümüne neden olan deprem ve seller gibi afetlerle birleşince ortaya çıkan sonuç moral bozucu olacaktır. Abartma ve rakamları farklı göstermenin nedenlerine çalışmasında yer veren Engst, sürecin paydaşlarının düşünce biçimlerini ve güttükleri esas niyetleri eleştirir. Büyük İleri Atılım evresi halen karşı devrimciler tarafından Mao’ya karşı kullanılan argümanların başında gelmektedir. Belirttiğimiz gibi, Engst kitabında bu evrenin dinamiklerine yönelik önemli bilgiler sunuyor.

Üçüncü büyük sınıf savaşımı evresi, kapitalistlerin partinin içinde olup olmadığına ve üst kademelerin mi yoksa alt kademelerin mi hedef alınacağına ilişkin mücadelelerin yaşandığı 1962-1966 yılları arasındaki evre olarak ele alınır. Bu dönemin öne çıkan en önemli fenomenlerinin başında kapitalist yolcuların özelleştirmeye yönelik hamlelerinin açık bir şekilde gündeme gelmesidir. Bununla birlikte, kapitalist yolcuların köylülerin ürününe el koymanın araçlarını keşfetmesi, “komünist rüzgar” şeklinde bu süreci yapılandırıp gizlemeleri, Liu Shaoqi başta olmak üzere kapitalist

yolcuların gerçek niyetlerini artık kuşkuya yer bırakmayacak şekilde ortaya sermeleri ve kendi mantıklarını izlemedeki kararlılıkları bu üçüncü evrede kendini gösterir. [7] Halk komünlerinin ne şekilde devam edeceği, komünlerden toplanan ürünün kullanımı, partinin ideolojik durumu ve tüm bunların bağlı olduğu komünizm hedefi doğrultusunda bu dönemde Sosyalist Eğitim Hareketi kampanyası [8] ile yoğunlaşan çelişkilere bir cevap verilmeye çalışılır. Kapitalist yolcuların öne sürdüğü “kar etmenin esas alınması” ve “tarımdaki kontrollü özelleştirme hamleleri” karşısında Mao Zedong’un devrimci çizgisi bu evrede önemli bir sınavdan daha geçecektir.

Dördüncü büyük sınıf savaşımı evresi olan Büyük Proleter Kültür Devrimi’ne giden dönemde kapitalist yolcuların gelişimini çeşitli kırılma anlarıyla birlikte sunan Engst’in çalışması, Kültür Devrimi dönemindeki çizgi mücadelelerinin aldığı yeni biçimleri ve bu dönemin karmaşık iç çelişkilerini de içeriyor. Özellikle hizipçiliğin (öğrenci grupları arasındaki, işçi sınıfı içindeki vb.) devrimin hedef ve amaçları doğrultusunda ne kadar yıkıcı olduğunu belirten Engst, baskıcı ve gerici ilişkileri meşrulaştıran bürokratik uygulamalara ve kitle denetiminin sınırlandırılmasına önemli bir itiraz olarak yapılan Kültür Devrimi’nin altını oyan faktörlerden en önemlilerinden biri olarak bunu belirtiyor. Çalışmada dördüncü evrede yer alan ve devrimci çizginin işini zorlaştıran olguların başında 1971’de yaşanan Lin Biao olayı, az önce bahsettiğimiz hizipçiliğin aşırı yoğunlaşması ve ülke çapındaki sonu gelmez çatışmaların yarattığı negatif etki olarak belirtiliyor. Gerçekten de Lin Biao olayını takip eden süreçte yeniden devrimcilerin birliğini sağlayabilmek için izlenen siyasetlerde Deng Xiaoping başta olmak üzere kapitalist yolcuların devrimci saflardaki temsilcilerinin yeniden iktidar ve parti mekanizmaları içinde konumlandığının, kritik önemdeki bakanlıklarda ve etki mekanizmalarında koltuklarına kurulan bu kapitalist yolcuların karşı devrimin zeminini daha da geliştirecek siyasetleri “solculuk” adı

altında izleyebildiklerini burada belirtmek gerekiyor. Bütün bu çok yönlü ve birbirini etkileyen dinamikler, Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin hedef ve kazanımlarının ve bir bütün olarak Çin'in komünist bir dünya için mücadelesinin altının oyulması anlamına geliyordu.

Burada yeri gelmişken belirtmek gerekiyor. Bob Avakian'ın bu tarihi fenomenin yenilgiye uğramasına ilişkin yaptığı önemli analizlerinden birini aktarmak sürecin çok daha materyalist bir temelde kavranmasına yönelik önemli bir bilgi sunmaktadır:

“Eğer tarihi kitleler yapıyorsa, nasıl olur da bir avuç revizyonist darbe yapabilir? Aynı soru şöyle de sorulabilir. Eğer tarihi kitleler yapıyorsa, kapitalizm nasıl olurda dünyada her yerde egemen durumda? Açık bir şekilde durum bu ve bu durumla yüzleşmek zorundayız. Bu durum kapitalizmin uzun vadede lanetlenmiş bir sistem olduğunu ve kitlelerin ayağa kalkarak ondan kurtulacağı gerçeğini değiştirmiyor. Ancak kısa vadede kapitalistler -işçi sınıfı değil- halen dünyanın çoğunu kontrol etmektedir. Uluslararası sermayenin gücü, özellikle de sosyalist ülkeleri etkilemektedir. Belirli bir ülkede sınıf mücadelesini ilerletmede zorluklar ve kesintiler yaşanabilmektedir. Özellikle belirttiğim gibi, eğer silahlı kuvvetler burjuva unsurların komutası altına girerse revizyonistlerin kısa vadede darbe yapmaları da mümkün hale gelir. Eğer böyle olmasaydı işler oldukça basit olurdu. Yapmamız gereken tek şey çıkıp “tarihi kitleler yapar” demek olurdu, sosyalizm bir günde kurulur, hiçbir kesinti de olmazdı. Ne yazık ki işler bu kadar basit değil.” [9]

Engst'te Kendini Gösteren Ancak Onun da Bağlı Olduğu Belirli Bir Düşünüş Biçimi ve Yaklaşım Dair Bazı Noktalar

Çalışmasındaki bütün pozitif unsurların yanı sıra, belirttiğimiz gibi Engst'in kendini eskinin içinde konumlandırıran düşünüş biçiminden kaynaklı bazı hatalı yaklaşımlar da yer yer kendini göstermektedir. Örneğin, Parti kadrolarının savunduğu komünist yol ile kapitalist yolu

ayırmanın ilkeleri konusunda Engst'in savunduğu "bürokratik imtiyazlara karşı çıkma ve kitle denetimini savunma" şüphesiz önemli tedbirlerdir, ancak bu tedbirleri kendinde iyilikler olarak düşünmek gerekir. Son kertede bu tedbirler nasıl bir toplum ve hangi temelde sorusundan bağımsız değıldir. Bu da doğırudan bilimin, spesifik olarak da komünizmin biliminin yöntem ve yaklaşımından kaynağını alması gerekir. Engst yazısında çeşitli uygulamaların yol açtığı problemlere yönelik yer yer birey ve özellikleri meselesini ön plana çıkarmaktadır. Oysa devrimci mücadelede bilinçli öznenin düşünce ve davranış örüntülerini tutarlı hale getiren şey, karakter özelliklerinden ve iyi niyetlerinden ziyade, benimsemiş oldukları kuramsal ereve ve onun realiteyi soyutlama şeklidir. Mao Zedong da dahil olmak üzere devrimci önderlerin çeşitli ve tali karakterdeki eksiklik veya hatalarını değılendiren mutlak suretle benimsenen, miras alınan ve içinde düşünülüp fenomenlere müdahale edilen kuramsal çerçevenin -bilimsel paradigmanın- temel özelliklerine ve buradaki çelişkilere geri dönülmek durumundadır.

Engst'in eskinin düşünüş biçimi içinde olduğunu gösteren bir diğer ifadesi bu noktada dikkat çekicidir. Engst şöyle der:

"Burjuva ve küçük-burjuva dünya görüşlerinin en belirgin özelliği, "şeflik" mertebesine ulaşmak, ön plana çıkmak ve patronluk taslamak için yırtınıp durmaktır. Bu, devrimci saflara, genellikle tekkecilik, sekterlik, hizipçilik, benmerkezcilik ve bireyciliğin biçimleri olarak yansır. Böylece Marksizm'in "Bütün ülkelerin işçileri, birleşin" sloganı "benim etrafımda birleşin" şeklinde tahrif edilmiş olur." – Age. ss.102

Engst burada kavramsal bir idealizme kapı aralamaktadır ve çeşitli doğruları yanlış bir yaklaşım içinde harmanlamaktadır. Bilimin geldiği en ileri düzeyi en tutarlı ve vizyoner şekilde savunacak şahıslar her zaman verili bir toplumda verili çelişkilerin bir ürünü olarak yer alacaklardır. Engst'in

örneğinden yola çıkacak olursak, karşı devrimin saldırıları karşısında Mao Zedong etrafında birleşilmemesi gerekir, çünkü bu patronluk taslama siyasetinin veya bencilliğin olumlanmasıdır. Oysa Mao Zedong'un etrafında birleşmenin anlamı esasen Mao'nun temsil ettiği bilimin, komünizm biliminin ve onun geldiği en ileri aşamanın, Mao'nun bu bilimi ilerletme ve uygulamadaki vizyonerliğinin etrafında birleşmek demektir; ve bu durum tam olarak Marx ve Engels'in "Bütün ülkelerin işçilerinin birleşmesi" şiarının doğru bir temelde hayata geçebilmesinin de bir özelliğidir, ona karşı değildir.

Engst'in öncünün tarihsel rolünü ve bunun bilimsel temelini göz ardı eden -veya aynı bağlamda bu rolü salt kişisel özellikler temelinde idealize eden- düşünme biçimiyle ilgili bir diğer problemi belirsiz bir ifadeyle altını çizdiği şu ifadesinde kendini gösterir:

"Mao, tepeden inme toplum mühendisliğine karşıydı. Bunun yerine kitlelerin inisiyatifine ve yaratıcılığına itibar ediyordu. Kızıl Muhafızlara baktığında gördüğü şey egemen parti bürokrasisinin dışında muazzam bir potansiyel vaat eden, enerjik ve kendiliğinden bir kitle örgütlenmesiydi." (Age, ss.61)

Bu durum bir kez daha belirli bir hakikati içermekle birlikte esasen Mao'nun devrimci çizgisini doğru şekilde yansıtmamaktadır. Mao kitlelerin devrimci çizgide kalmasını, devrimin meselelerini kavramalarını ve onların yaratıcılıklarının geliştirilip teşvik edilmesini savunuyordu. Mao, parti ve devlet mekanizmalarındaki kapitalist yolcuların geniş halk kitleleri üzerindeki bozucu etkisini ve özellikle siyasetlerde ve çizgide yoğunlaşan baskıcı ve gerici uygulamaların arkasındaki ele başların düşünce biçimlerini hedef tahtasına koymuştu. Bu doğrultuda bir araç olarak proletarya diktatörlüğünün burjuvazi üzerinde çok yönlü olarak uygulanması konusunda kafası karışık, biçimci bir idealist "demokratik" yönelim içinde değildi. Böylesi bir yaklaşım Mao'yu salt bir kitle kuyrukçusu demokrattan öteye taşımaz ve

gerçeği de yansıtmaz.

Engst'in "tepeden inme toplum mühendisliği" dediği şeyi komünizm yolunda zorunlulukların ele alınması ve yönetilmesi ile (proletarya diktatörlüğünün uygulanması ve devrimin öncüsünün karmaşık çelişkileri yönetmedeki belirleyici rolü ile) kendini esas olarak boşa düşürmektedir. Keza Mao Zedong, gerek Şanghai Komün modelinin ülkedeki sistemin niteliğini değiştirmedeki zayıflığı konusunda Zhang Chunqiao ile yaptığı görüşmedeki vurgularında, gerek kritik anlarda Kızıl Muhafızlar arasındaki yıpratıcı hizipçi ve şiddet içeren savaşlar karşısında geliştirdiği ve sahaya sürdüğü siyasetlerle (Örnek: İşçi tugaylarının öğrenci gruplarının bulunduğu kampüslere gönderilmesi gibi) gayet de "tepeden" ve "toplum mühendisi" olarak yorumlanabilecek uygulamaların mimarı olduğu görülecektir. Buradaki durum bir kez daha kavramlara-kelimelere yüklenen mutlak kötü, mutlak iyi kötü şeklinde idealist bir yöntem ve yaklaşımdır. Oysa esas mesele, izlenen uygulamaların toplum çapında ve genel olarak dünyadaki komünizm hedefi doğrultusunda, halk kitlelerinin çıkarları ve kurtuluşu doğrultusunda olup olmadığı ve gerçekten objektif realitedeki çelişkilerin doğru şekilde çözümüne tekabül edip etmediğidir. Tutarlı bir diyalektik materyalist yöntem ve yaklaşım bunu gerektirmektedir. [10]

Engst'in Son Bölümdeki Analizleri Üzerine

Kapitalist-emperyalist sistemin bağrından koparak yapılacak, ancak emperyalist bir dünya sistemi ile çevrili olmaya devam edecek sosyalist bir toplumda kendini gösterecek karmaşık çelişkilerin nedenleri, onları var eden koşullar ve tüm bunların kitleler üzerindeki etkilerini doğrudan tanığı olduğu Çin örneğinde göstermeye çalışan Fred Engst, çalışmasının son bölümünde sosyalist toplumun esasen ne olduğunu, araç ve amaçlara yönelik mücadelelerinin ayrıca halk arasındaki çelişkilerin niteliğini inceliyor.

Devrimcilerin yaşadıkları ciddi zorlukları anlayabilmek

gerekiyor. Fred Engst, egemen anlatının çok dışında, sanıldığı gibi homojen olmayan, niteliksel açıdan farklılıkları bulunan bununla birlikte iç içe geçmiş yoğun çelişkilerden örülü hareketli bir toplumu ele alıyor. Atılan adımların neye tekabül ettiğini ve hangi sonuçları doğurduğunu sorguluyor. Mao Zedong'un ölümü ardından 1976'da yaşanan karşı devrimci darbe ile kapitalist yola sokulan Çin Halk Cumhuriyeti'nin ve benzeri üretim/bölüşüm ilişkilerine sahip toplumların niçin sosyalist olamayacağına yönelik notlar düşüyor.

Bununla birlikte Engst'in çeşitli fenomenlere yaklaşımında izlediği yöntem ve yaklaşım biçiminden kaynaklı bazı sınırlılıklar analizlerini zayıflatıyor. Örneğin Engst'in çalışmasında, Mao başta olmak üzere dönemin öne çıkan tarihsel figürlerinin özelliklerini betimleyen kısımları, şahısların özelliklerini merkeze alan ancak bilimsel çerçevenin ve onun topluma uygulanmasının ve bu süreçlere ilişkin dinamikleri geri plana attığı bir çerçeveye katkıda bulunuyor. [\[11\]](#) Bu bağlamda şu pasaj dikkat çekicidir:

"Mao'nun karşıtlarına acımasızca tavır alan Stalin'in aksine, tam tersi bir uca savrulduğunu ve geçmişte on yıllar boyu silah arkadaşlığını yaptıktan sonra kapitalist yola sapan kişileri, özellikle de üst düzey Parti yöneticilerini yola getirebileceği konusunda gerçek dışı beklentilere kapıldığını söylemek mümkündür. Mao'nun bu gibi insanlara karşı zaafı bulunuyordu. Her ne kadar önerdiği "ilaç" oldukça acı olsa da, Mao daima "hastayı kurtarmayı" denemiş ve ummuştur. Ne var ki, bu insanların pek çoğu "kurtarılmayı" istemiyorlardı. Bürokratik ayrıcalıkların tadına bir kez vardıktan sonra bunların kökünü kazımak için kolaylıkla ikna olacak halleri yoktu. Üstelik, emir yağdırmaya alışmış kişiler olarak, tabandan gelen meydan okumanın hiç de öyle yenilir yutulur cinsten bir şey olmadığını düşünüyorlardı... İflah olmaz kapitalist yolculara gösterilen merhamet, nesnel olarak bakıldığında halka karşı zalimliklerdir." [\[12\]](#)

Burada Engst belli bir sınırlılık içindedir. Mao Zedong hiçbir

zaman kişiler üzerine yoğunlaşmamıştır. Kişilerin nitelikleri ve devrime sunacakları meselesi genel olarak devrimin hedefleri arasındaydı. Ancak Mao Zedong'un esas görevi, insanların düşünüş biçimini dönüştürmek ve kapitalist sömürü ilişkilerini ve eşitsizlikleri üretme potansiyeli bulunan sosyalist toplumun toprağını yeniden karmaktı. Yani insanları geriye çeken geleneksel mülkiyet ilişkilerinden ve geleneksel düşüncelerden köklü bir şekilde kopmayı hedefliyordu.

Fred Engst, yöntem ve yaklaşımında diyalektik materyalizmi uygulamak yerine belirli biçimlerde idealizme düşmektedir, bu da onun tarih anlatıcılığını doğrudan belirlemektedir.

Engst bu cümlesinin ardından bir soru ortaya atıyor. “Fakat eğer bunlara ikinci bir şans verilmemiş olsaydı, o halde bunların iflah olmaz kapitalist yolcular olduklarını anlamak nasıl mümkün olabilirdi? İşte bu sosyalizm altında devrimcilerin karşılaştıkları ciddi bir sorundur.”

Engst bir kez daha bütün pozitif gözlemleri ve sınıf

savaşımının seyrine ve dinamiklerine ilişkin çoğunlukla nitelikli analizlerinin yanında böylesi bir soruyu eskinin düşünüş biçimi içerisinde gündeme getirmektedir. Bu soru esasen bilimsel yöntem ve yaklaşım doğrultusunda hareket edecek proletarya diktatörlüğünün, yani topluma bilimin niçin ve nasıl uygulanacağına dair meseledir; ve burada bir tür bilinemezlik veya öğrenilmiş çaresizlik durumu söz konusu değildir.

Esasen bu sorunun yanıtı, gerek Çin'deki karşı devrimci darbeyi henüz uluslararası komünist hareket içinde ciddi bir kafa karışıklığı bulunurken berrak bir şekilde analiz etmesi ve Marksist-Leninist-Maoist güçlerin bu ağır yenilgiden gerekli dersleri almasını sağlayarak küresel çapta tabutu çivilenmeye çalışılan komünizmi kararlı bir şekilde savunması ile; gerekse bir bilim olarak komünizmin Marx ve Engels'in çalışmalarından itibaren tali olarak kendini gösteren ve birikerek yapılanan epistemolojik-yöntemsel, siyasi ve örgütsel problemlerini kapsamlı şekilde ele alarak bu tali hatalardan radikal bir kopuşu sağlayan komünizmin yeni sentezini ortaya koyarak yeni bir devrim dalgasına önderlik edecek bir rehberi geliştiren Bob Avakian'ın çalışmalarının gövdesinde yer almaktadır. Özellikle kendisinin kaleme aldığı *Kuzey Amerika'da Yeni Sosyalist Cumhuriyet için Anayasa (Tasarı Önerisi)* [13] bugünden kökten farklı sınıfsız bir toplum doğrultusunda kurulacak ve karmaşık çelişkilerden oluşacak yeni bir toplum modelinin işleyişini, böylesi bir toplumda öncünün rolünü, araçlarını ve meselelere yaklaşımını örneklendirmesi açısından ufuk açıcı bir çalışmadır. Okurlarımıza bu çalışmanın etraflı şekilde incelenmesini bir kez daha öneririz.

Sonuç Yerine

Fred Engst'in **"Mao Döneminde Çin'de Sınıf Mücadelesi"**, Çin Halk Cumhuriyeti'ndeki 1949 ile 1976 yılları arasındaki sınıf savaşımını kategorileştirmesi ve karmaşık gözükten çizgi mücadelelerini ayırttırması açısından verimli içerikler sunan

bir çalışmadır. Bununla birlikte, Engst'in çalışması bir sonraki sosyalizm dalgası için geçmişten hangi derslerin alınması gerektiği, hataların ve eksikliklerin nasıl düzeltilmesi gerektiği noktasında çözüm olarak aynı verimliliği göstermemektedir. Hizipçilik, işçi sınıfının yeterince olgunlaşmamış olması, bürokratik zemin ve kapitalizmi yeşerten meta ilişkileri bunların hepsi önemli semptomlar ve verili bir bağlam içinde kendini var eden güçlüklerdir. Fakat öncü tarafından bu semptomlara yönelik izlenecek yöntem ve yaklaşımın niteliği, bunun nasıl biçimlendirildiği, bu rehberin kendi iç çelişkilerinin neler olduğu burada belirleyici önemdedir ve bir bilim olarak komünizmin üzerine düşünmeyi zorunlu kılar. Engst esas meseleyi komünizmin kendi bilimsel yöntem ve yaklaşımına karşı olan yönlerinin ele alınması şeklinde görmemekte; eskinin uygulamalarına, şahısların özelliklerine ve çeşitli tarihsel gelişmelere dair bazı kısıtlı ve biçimsel çözüm önerileri ile yetinmektedir.

Fred Engst, yöntem ve yaklaşımında diyalektik materyalizmi uygulamak yerine belirli biçimlerde idealizme düşmektedir, bu da onun tarih anlatıcılığını doğrudan belirlemektedir. Engst'in sonuç bölümünde de belirttiği üzere işçi sınıfı ve öncüsü dünyayı değiştirirken gerçekten kendisini de dönüştürmek zorundadır. Ancak bu kendini dönüştürme Engst'in kullandığı soyut bir "kendine çekidüzen vermek" ile çözülecek bir mesele değildir veya "bireycilik" "şahsi değerlendirme" hırsını önde tutmak gibi genel bazı ifadelerle ele alınamaz. Gerek öncünün gerek kitlelerin acil olarak ihtiyaç duyduğu şey, dünyanın yakıcı ve somut çelişkilerini ayrıca geçmiş dönemdeki sosyalizm dalgasının gerçek kazanım ve eksikliklerinin hakikate tekabül edecek şekilde ele alabilmeyi ve bunlardan doğru şekilde öğrenip bunları dönüştürmeyi sağlayacak yöntem ve yaklaşımdaki *gerçek* bir devrimcileşmedir. Geçmiştekine nazaran daha materyalist, daha diyalektik olmaktır. Günümüzde Bob Avakian'ın geliştirmiş olduğu yeni komünizm, bu acil ihtiyacın bileşenlerini bizlere bütüncül bir

şekilde sunmaktadır. Yeni komünizmin yöntem ve yaklaşımının hem sınıfın öncüsü hem de devrimci sürecin yapıcıları olacak halk kitleleri tarafından çok daha kapsamlı bir şekilde öğrenilmesi, bu temelde girişilecek gerçek bir devrim ve kökten farklı bir toplumun kuruluşu açısından ve bu toplumun komünizm hedefi doğrultusunda devamlılığı için kritik önemdedir.

Açıklamalar ve Dipnotlar:

[1] Fred Engst veya Çince adıyla Yang Heping, Çin'in devrimci mücadeleleri süreci içerisinde yer almış çiftçi Erwin Engst ile ABD'li nükleer fizikçi Joan Hinton'ın oğludur. Aynı zamanda Mao dönemi iktisat politikaları, köylerin durumu ve sosyal hareketlilikler üzerine bilinen çalışmaları olan (*Fanshen, Turning Point in China* vb.) yazar William Hinton'ın da yeğenidir. Fred Engst, Büyük Proleter Kültür Devrimi döneminde kırmızı muhafız olarak yer almış, bu yıllarda yaklaşık 5 yıl fabrika işçisi olarak çalışmış, yaşanan bu tarihi önemdeki fenomenin bizzat tanığı ve aktif bir öznesi olmuştur. Sonradan iktisat doktorasını yaparak akademik ve siyasi çalışmalarını Çin'de sürdürmeye devam etmiştir. Çin'deki baskıcı ve gerici iktidar mekanizmasına karşı mücadele yürüten ve Kültür Devrimi başta olmak üzere Maoizmin devrimci kazanımlarını savunan çeşitli aktivist gruplarla iletişimini devam ettiren Fred Engst, Pekin'deki UIBE'de iktisat dersleri vermektedir.

[2] Bob Avakian bu durumu “*Mao Zedong'un Ölümsüz Katkıları*” isimli çalışmasında şu şekilde aktarır:

“Görmüş olduğumuz sosyalist devrim devam ettirilmek zorundadır, ve bu süreç gerçekleşirken bunun fazlasıyla ileri gittiğini düşünen ve ilerlemek istemeyen insanlar olacaktır. Mao, son büyük savaşında bu fenomeni ele alır ve şu açıklamayı yapar: “*Demokratik devrimden sonra işçiler, yoksul ve alt katmandaki köylüler durmadılar, devrim istediler. Diğer tarafta ise, bazı Parti üyeleri ilerlemek istemediler, bazıları geri döndü ve devrime karşı çıktılar. Niçin? Çünkü artık kıdemli memurlardı ve yüksek memuriyetlerinden kaynaklı çıkarlarını korumak istiyorlardı.*” Her devrimde bundan fayda sağlayanlar olacağı gibi, çıkarlarına zarar geleceği için devrimin devam etmesini istemeyenler de olacaktır.” (Bkz, Age, ss.298-299)

[3] Engst, F., (2020). *Mao Döneminde Çin’de Sınıf Mücadelesi*, İstanbul: Patika Kitap, s.31

[4] Engst, F., *Mao Döneminde Çin’de Sınıf Mücadelesi*, s.32

[5] Age, s.40

[6] Macaristan Ayaklanmaları sürecinde Mao’nun ülke içi etkenlere önem veren (iç çelişkiye yönelen) yöntem ve yaklaşımına karşı, Liu Shaoqi ve Peng Zhen’in meseleyi salt “dış güçler, emperyalist devletlerin bozucu etkisi” şeklinde ele alması, diyalektik ve tarihsel materyalist yöntem ve yaklaşımın proletaryanın öncüsünün içinde kavranma düzeyini göstermesi açısından önemlidir.

[7] Age, s.55

[8] Dört Temizlik hareketi olarak da bilinen bu kampanyanın hedefleri arasında siyasette, ekonomide, örgütlenmede ve Parti ideolojisinde gerekli temizliğin yapılması yer alır. Kaynak için bkz: Age, s.55

[9] Avakian, B. (1978). *The Loss in China and Revolutionary Legacy of Mao Tsetung* RCP Publications. ss.130-131

[10] Bob Avakian’ın da ifade ettiği gibi; “Mao esaslı bir materyalistti. O, devamlı hareket halinde olan ve değişen, en alçaktan en üste doğru, eskinin yeni tarafından değiştirildiği gerçek dünyada kendini temellendiriyordu. Bu yüzden hiçbir zaman uzak görüşlülüğünü kaybetmedi ve her zaman şimdi ve gelecek arasındaki bağlantıyı, geleceğin şimdide bulunan unsurlarının varlığını kavrayabildi.” Avakian, *Mao Zedong’un Ölümsüz Katkıları*, s.324

[11] Engst’in çalışmasında ayrıca devrimci saflar içinde yer alan Mao Zedong’un takipçileri olan ancak karşı devrimci darbe ile gözden düşürülerek “Dörtlü Çete” olarak yaftalanan proleter devrimcilerin özellikleriyle birlikte Zhou Enlai’nin durumu ele alınıyor. Engst haklı olarak -ki bu mesele Bob Avakian’ın 1978 yılında RCP Publications tarafından basılan “*The Loss in China and Revolutionary Legacy of Mao Tsetung*” başlıklı konuşmasında da henüz olayların sıcaklığı içinde kapsamlı olarak açıklanmıştır- Zhou Enlai’nin çeşitli negatif özelliklerine vurgu yapıyor. Ancak meseleyi esas olarak “kavrayış geliştirmede başarısız olma”, “olağanüstü yetenekleri olsa da temel ilkeleri kavramada eksik olma” şeklinde bir bilinç düzeyi geriliğine bağlayarak önemli bir hata yapıyor ve bir şekilde Zhou Enlai’i da Mao’nun

takipçileri olan diğer proleter devrimcilerin -Dörtlerin- yanına yerleştiren bir yönelim içinde bulunuyor. Zhou Enlai, Bob Avakian'ın da açık bir şekilde belirttiği gibi niyetlerden bağımsız olarak süreçteki önemli revizyonistlerden biridir. Uygulamaları belli bir bilinç düzeyi geriliğinden veya zafiyetlerden değil, esas olarak amaçlar konusunda bilinçli ve farklı bir dünya görüşüne sahip olmasından bu dünya görüşüne uygun hedef ve yaklaşımlardan kaynaklanıyordu. Zhou Enlai bilinçli bir şekilde çizgi mücadelelerini ve devrimci dinamizmi bastırmaya çalışıyordu. Kapitalist yolu tutmuş yeni burjuvazinin temsilcilerinin yeniden yerlerine getirilmeleri ve toplum içinde itibar sahibi yapılmalarında ve genel olarak Kültür Devrimi'nin altının oyulmasındaki bilinçli tercihleri ile Zhou Enlai azılı bir revizyonist olduğunu ispatlamıştır.

[12] Age, s.106.

[13] Kaynak için bkz: [Kuzey Amerika'da Yeni Sosyalist Cumhuriyet İçin Anayasa \(Tasarı Önerisi\) | Yeni Komünizm \(yenikomunizm.com\)](#)

Makale Görseli Kaynağı: China Daily / Han Bingbin

Komünizme Karşı Alçakça, Aptalca ve Sorumsuzca Bir Saldırı – The Atlantic Dergisi Mao ve Trump'ı Denk Tutuyor, Hakikat Yok Sayılıyor

Editörün Notu: Revcom.us yazarlarından ve Bob Avakian'ın mimarı olduğu yeni komünizmin önemli bir takipçisi olan Raymond Lotta'nın aşağıdaki makalesi 30 Kasım 2020 tarihinde yayınlanmıştır. Bu önemli makalenin çevirisini okurlarımız için

aktarıyoruz.

Kaynak için bkz: [A Vicious, Idiotic, and Irresponsible Attack on Communism – The Atlantic Equates Mao and Trump...Tossing Truth to the Wind \(revcom.us\)](https://revcom.us/2020/11/22/a-vicious-idiotic-and-irresponsible-attack-on-communism-the-atlantic-equates-mao-and-trump-tossing-truth-to-the-wind/)

Bob Avakian kısa bir süre önce şunları yazmıştı:

“Komünizme karşı -bilimsel yöntemi kaba bir şekilde ihlal ederek ve bariz bir şekilde hakikatlere aykırı olarak yapılan- “liberal” burjuva saldırıları, “liberallerin” devamlı olarak kınadıkları faşistlerin doğruları çarpıtması kadar gülünç ve çirkindir.”

Liberal entelektüel dergi *The Atlantic*’in 22 Kasım 2020 tarihli online sayısı, bu noktada apaçık bir örnektir. Büyük devrimci önder Mao Zedong’un Donald Trump’a rehberlik ettiğini, onun da dünya hakkında benzeri delice komplo teorisi görüşleri benimsediğini iddia eden yalanlarla dolu bir makaleye yer verdiler. Makale iğrenç bir şekilde “Trump’ın Amerikasına Mao’nun Dersleri” başlığını taşıyor. Yazarı ise “Çin uzmanı” olduğunu iddia eden bir MIT profesörü Edward Steinfeld.

Ana akımın basılı ve dijital medyada platformlarında yer alan diğer anti-komünist akademisyenler gibi, Steinfeld de tarihi ve gerçeği alt üst çeviriyor. 1966-76 yılları arasındaki Kültür Devrimi’nde Mao’nun delice paranoyası ile güdümlenen kalabalık çetelerin terör uyguladıkları şeklindeki sahte ve zehirli anlatıya geri dönüyor. Steinfeld, Mao’nun takipçilerinin, Mao’nun teşvikiyle “Çin sisteminin en üst kademelerine yönelik karşı-devrimci komplolar ve Mao karşıtı kliklere dair tuhaf komplo teorilerini dolaşıma soktuklarını” iddia ediyor.

Steinfeld, o dönem Çin’de yaşanan gerçek karşı-devrim

tehlikesini göz ardı etmektedir. Kültür Devrimi'nin gerçek amaçlarını yok sayıyor ve gerçek pratiklerini de açıkça çarpıtıyor. Mao'nun şiddet ve "illegal eylem" budalası olarak aptalca bir portresini çizmeye kalkıyor. Ayrıca, Mao'yu Donald Trump'a benzetiyor. Bunların hepsi kasıtlı ve gaddarca bir şekilde "hakikatin ezilmesi" yazısına katkıda bulunuyor. Şimdi kayıtları doğru turalım.

1) Mao'nun 1966'da başlattığı Kültür Devrimi, "tuhaf komplo teorileri" tarafından değil, Mao'nun Çin toplumunun karmaşık gerçekliğine ve o sırada Çin'de sosyalizmin karşı karşıya olduğu somut tehlikelere ilişkin bilimsel analizi tarafından yönlendirilmiştir.

Mao, komünist devrimin tarihsel önemdeki problemlerinden birini çözebilmek için Kültür Devrimi'ni ba latmı tır. Bu sorun, komünizme ulaşma yolunda tüm sömürü ve baskılara son vermeyi amaçlayan bir devrimin nasıl s rd rebilece i meselesidir. Bu mesele, milyonları içeren kitlelerin bu problemi anlamasına, bununla bo u masına ve kapitalist restorasyonu önlemek için sosyalizm altında yeni devrimci mücadele biçimlerini nasıl ba latılaca ına dairdi. Toplumdaki kurumlarda ve insanların düşüncelerinde daha fazla devrim yapmaya ilişkin bir meseleydi.

The Atlantic'in makalesini okuyarak bunu asla   renemezsiniz. Kültür Devrimi hakkında derinlemesine bilgi edinmek için  u adresi ziyaret edebilirsiniz: [**Bildi inizi D   nd  n z  eyi Bilmiyorsunuz: Komünist Devrim ve Kurtulu a Giden Gerçek Yol: Tarihi ve Gelece imiz**](#)

Şimdi arka plana ilişkin bazı gerçekleri burada ele alalım.

1949'da Mao'nun önderliğindeki Çin devrimi zafer kazanmıştı. Bu devrim emperyalizmi ülkeden kovdu ve eski baskıcı ekonomik ve toplumsal düzeni paramparça etti. Mao'nun dediği gibi, Çin halkı artık ayağa kalkmı tı. Devrim, halkın temel ihtiyaçlarını karşılamak için yeni bir sosyalist devlet

iktidarı ve ekonomisini kurdu. Mao'nun önderliğinde yeni ve özgürleştirici toplumsal kurumlar ve değerler oluşturmak için yola çıkılmıştı.

Ancak 1960'ların başlarında, Çin Komünist Partisi ve hükümetin üst düzeylerinde ortaya çıkan yeni bir burjuva-kapitalist sınıf, iktidarı her yönden ele geçirmek için manevralar yapıyordu. Daha hızlı ekonomik büyüme ve daha yüksek yaşam standartları elde etmek adına iktidarın temellerini kapitalist ekonomik yönetim ve disiplin yöntemlerini uygulamaya koymak için kullanmaya başladılar; eğitimi elitist ve teknokratik bir temele oturtmaya çalıştılar. O dönemde Çin nüfusunun büyük çoğunluğunun yaşadığı kırsal alanları göz ardı ederek, kaynakları geniş çaplı olarak şehirlere yönelttiler. Bu kesimlerin ordu içinde de güçleri vardı ve eğitim, kültür, ekonomik planlama gibi önemli hükümet bakanlıklarında muazzam nüfuzları bulunuyordu. Bunlar gerçek ve gözlemlenebilir olgulardı. 1960'ların ortalarına gelindiğinde tıpkı Mao'nun tanımladığı gibi bu kapitalist yolcular artık iktidarı ele geçirmek için hareket ediyorlardı.

Fakat pardon, Steinfeld, Mao'nun düşman icat ettiğini ve tehditleri abarttığını söylüyor. Şimdi, ABD İç Savaşı'na dair sözde bir bilim adamının kalkıp size Lincoln'ün sırf kendi hırslarını haklı çıkarmak için Güneyli politikacılara dair komplolar uydurduğunu söylediğini lütfen bir düşünün. Kanıtlar aksini söylüyor. Kültür Devrimi'nde de kanıtlar aksini söylüyor. Gerçekten de devrimin tehlikede olduğunu ve bu kapitalist yolcuların Mao'nun ölümünden kısa bir süre sonra Ekim 1976'da bir darbe yaptıkları gerçeğini düşünürsek, acaba bu konuda daha fazla bir kanıta ihtiyaç var mı? Peki bu kapitalist yolcular iktidarı ele geçirdikten sonra -o dönem Deng Xiaoping tarafından yönetiliyorlardı- Mao'nun dediklerini mi yaptılar?

Kültür Devrimi'nin şiddetinin çoğu aslında yeni kapitalist güçler tarafından, özellikle de Mao'nun itibarını düşürmek amacıyla kışkırtılıyordu.

Çin'in sosyalist ekonomisini sistematik olarak yeniden yapılandırdılar ve Çin'i dünya kapitalizmiyle terbiye ettiler. Kurdukları kâra dayalı ekonomi ve milyarderlerin bolluğu da dahil olmak üzere dünyanın en aşırı servet ve gelir eşitsizliklerinden bazılarına yol açtılar. Savundukları hızlı ve kaotik kapitalist gelişme, dünyanın en kirli şehirlerinden ve nehirlerine yol açtı. İktidardaki kapitalist yolcular Kültür Devrimi'nin olağanüstü toplumsal başarılarını yerle bir etti. Buna 1970'lerin başında dünyadaki en evrensel, eşitlikçi, ihtiyaç temelli sağlık sistemi de dahildir.

Bunlar, Mao'nun karşı olduğu ve devamlı uyarısını yaptığı karşı devrimin gözlemlenebilir sonuçlarıdır... Fakat Steinfeld'e göre tüm bunlar aptalcadır ve Mao tarafından aptalca "öfke siyasetini" ilerletmek için uydurulmuş şeylerdir.

2) Kültür Devrimi'nin yöntemleri zgrleştiriciydi.

Mao, kitleleri bu yeni kapitalist glere karşı ayağa kaldırmaya onlara meydan okumaya ve onları yıkmaya çağır mıştı. Steinfeld'ın yaptığı şey tam da Mao'nun Ağustos 1966'da yayınladığı kapitalist yolcuların **"karargahını bombalamak"** için yayınladığı yönerge-sloganda yer alır. Ancak bu "bombardıman" politikti (aşağıdaki Notuma bakabilirsiniz).

Kültür Devrimi'nin ana mücadele biçimleri **kitlesele tartışmalar** (politika ve toplumun yönü üzerine bu kitlesele tartışmalar yapılıyordu) ayrıca **kitlesele siyasi seferberlikti**. Yeni ve daha katılımcı siyasi iktidar biçimlerine yol açan gösteriler, grevler, siyasi ayaklanmalar; gazeteler, duvar posterleri ve bu yeni-kapitalist programı dayatan ve iktidardakiler tarafından yönlendirilen otoritelerin halka açık toplantılar aracılığıyla **kitlesele şekilde eleştirilmesi**ydi.

Bu mücadele yöntemleri, aşağıdaki rehberlik de dahil olmak üzere resmi ve geniş çapta duyurulan belgelerde açıkça belirtilmiştir: **"Nerede bir tartışma olursa bunlar zor kullanarak değil, muhakeme yoluyla yürütülmesi**dir."

şimdi, Kültür Devrimi sırasında şiddet ve cinayetler de yaşandı. Fakat işte kanıtların gösterdiği şey:

***Birincisi**, Kültür Devrimi'nin ana eğilimi bu değildi.

***İkincisi**, işler şiddet içeren bir yöne gittiğinde Mao ve devrimci güçler bu tür eğilimleri her zaman kınadılar ve eleştirdiler: Açıklamalar, direktifler, başyazılar ve sahaya yapılan müdahaleler yoluyla bunu yaptılar.

İyi belgelenmiş ve ilham verici bir örnek, 1968'de şanghai'da siyasi tartışmaların ve mücadelenin şiddetlendiği büyük bir üniversitede görüldü. Mao'nun da desteğiyle silahlı öğrenciler arasındaki çatışmaları durdurmak için silahsız işçilerden oluşan bir grup kampüse giriş yapmıştı.

***Üçüncüsü,** Kültür Devrimi'nin şiddetinin çoğu aslında yeni kapitalist güçler tarafından, özellikle de Mao'nun itibarını düşürmek amacıyla kışkırtılıyordu.

Steinfeld, Kültür Devrimi'nin bir sonucu olarak Çin toplumunun kaba bir "doğa durumuna" dönüştüğü şeklindeki gülünç suçlamayı dile getiriyor. Yine saçmalıklar birikmeye devam ediyor. Gerçekte Kültür Devrimi'nin mücadeleleri, deneyimleri ve dönüşümleri sonucunda toplumun durumu değişmişti.

Yeni yönetim sistemleri, işçi ve köylü kitlelerini yeni ve çok daha geniş biçimlerle siyasal yaşama sokmaya başlamıştı... "Halka Hizmet Etmek" toplumsal yaşamın ve ilerlemenin ölçüsü ve motivasyonu haline gelmişti. "Açık kapı" araştırmaları, bilim insanlarını köylülerle birlikte deneyler yapmak ve onların hayatlarını paylaşmak için kırsal bölgeye getirmişti. Kadınların özgürleşmesi temalarını işleyen devrimci baleler sahneleniyordu. Belli ki, tüm bunlar profesörün yakındığı türden "trajediler".

3) Gerçekte iki zıt kutup olan Mao ile Trump'ı denk göstermenin aptallığı...

Steinfeld, "Trump'ın Amerikası için Mao'nun Dersleri"ni sunarken kendini akıllı sanıyor. Oysa kendisi aptalın tekidir. Mao Zedong, dünya insanlığının her tür baskı ve sömürden kurtuluşunu savunmuştur.

Mao, özellikle sosyalist toplumda devrimi sürdürme ve derinleştirme teorisi ve pratiğiyle komünizm bilimini ilerletmiştir. Donald Trump gerçeği reddeden, bilime saldıran, soykırımcı ırkçılığı, erkek üstünlüğünü savunan ve göçmen karşıtı nefreti yayan Amerikalı düpedüz bir faşisttir. Trump'ın komünist devrimci Mao Zedong ile ortak herhangi bir yanı olduğu fikri, bilimsel yöntem ve tarihsel gerçeğe bir parça saygı duyan herhangi biri için yalnızca gülünçtür. Bununla birlikte günümüz bu kötürümleşmiş entelektüel ortamında bu zehirli anti-komünist saçmalık artık

aşılabilir.

Mao ve Trump'ı denkleştiren sahte ve manipülatif “yöntemi” açığa çıkarmak.

Öncelikle “yüzeysel benzerlikler yer değiştirilerek” işe başlanır. Trump kendisine karşı “derin devlet” temelli bir komplodan bahseder; Mao ise iktidarı ele geçirmek isteyen yüksek mevkilerdeki yerleşik güçlerden... İşte Steinfeld'e göre aslında her iki durumda aynı kumaştan kesilmiştir. Hayır, ortada tamamen temelsiz ve bilgisiz bir karşılaştırma durumu yer alıyor.

Mao, sosyalist toplumda devam eden toplumsal eşitsizliklerden ve farklılıklardan yola çıkarak çığır açan bilimsel bir analiz yaptı (Örneğin, toplumda bazı insanların halen esas olarak el işlerinde, diğerlerinin de fikir ve yönetim alanında çalıştığı gerçeği gibi) ve sosyalist ekonominin halen var olan burjuva özelliklerini değerlendirmişti (malların satışı ve transferi, para kullanımı gibi...) Böylesi bir topraktan yeni ve ayrıcalıklı güçler filizleniyordu. Ve sosyalist toplumda bu güçler yeni bir kapitalist sınıf olarak iktidarda olan komünist partisinde ve sosyalist devletin en üst kademelerinde en büyük güçlere sahipti.

Yeni ve daha katılımcı siyasi iktidar biçimlerine yol açan gösteriler, grevler, siyasi ayaklanmalar; gazeteler, duvar posterleri ve bu yeni-kapitalist programı dayatan ve iktidardakiler tarafından yönlendirilen otoritelerin halka açık toplantılar aracılığıyla kitlesel şekilde eleştirilmesiydi.

Şimdi, böylesi bir bilimsel analizin Trump'ın deli saçması teorileri ve zırvalıklarıyla ya da sübyancılara dair QAnon'la ya da dünyayı yöneten gizli toplulukların ve cemaatlerin Yahudi karşıtı teorileriyle ortak yanı nedir?

İkincisi; "tüyler ürperten anti-komünist yalanları" tekrar eden ritüelvari sözlerdir.

Her zaman şunu duyarız: "Ama Mao milyonları katletti!" Kapitalist-emperyalist toplumun her kesiminden bunu duyarız. Böylesi yalanlar bir süre sonra toplumun "geleneksel sağduyusunun" ve baskın "entelektüel söyleminin" bir parçası haline gelirler.

Okurlar standart yalanların, çarpıtmaların ve komünist devrim hakkındaki yanlış beyanların incelenmesi ve çürütülmesi için www.thisiscommunism.org adresindeki **Set the Record Straight** projesini inceleyebilir.

Üçüncüsü, yalan makinesine hizmet eden “bayağı ve dürüst olmayan ukalalıklar” vardır. Aşağıdaki Notuma bakın.

Trump ve Mao birbirinden ayrı dünyalardır. Bunun hakkında bir düşün. Birkaç ay önce, beyazların üstünlüğüne karşı güzel bir ayaklanmaya ve polisin ırkçı cinayetine tanık olduk ve çoğumuz buna katıldı. Donald Trump, bu haklı protesto dalgasını kınadı ve polisi selamladı. Ayrıca Neo-Nazi suikastçılarını kışkırttı. Konfederasyon anıtlarını övdü ve protestoları bastırmak için federal polisi gönderdi.

Nisan 1968’de, Martin Luther King’in suikastından sonra, Siyahi halk, ABD’nin dört bir yanında muazzam isyanlar düzenlemişti. Devrimci Çin’de o dönem Mao Zedong, isyanlara güçlü bir destek bildirisi yayınlamıştı. Siyahi halkın bu haklı ayaklanmasının, “Amerika Birleşik Devletleri’ndeki tüm sömürülen ve ezilen halklara tekelci kapitalist sınıfın barbar yönetimine karşı savaşmaları için bir çağrı” olduğunu ilan etmişti. “Dünyanın her yerindeki halkların ABD emperyalizmine ve Vietnam halkının ABD emperyalizmine karşı mücadelesine muazzam bir yardım ve ilham kaynağı” olduğunu belirtmişti.

Bütün yavan ve saçma sapan benzetmeleriyle, Trumpvari bir şekilde “alternatif gerçekliğe” ve “büyük yalanlara” sarılan bizzat Profesör Steinfeld’in kendisidir.

*** NOT: Steinfeld’in Bayağı ve Dürüst Olmayan Ukalalığına Bir Örnek**

Steinfeld, Mao’nun sözde “şiddetin kutsallığını” savunmak için Aralık 1966’da verdiği bir yemekte sözde şu sözlerle kadeh kaldırmasından bahsediyor: “Ülke çapındaki iç savaşın ortaya çıkmasının şerefine...”

Steinfeld bu ifade için hiçbir kaynak göstermiyor. Aslında bu ifadenin kökeni Roderick MacFarquhar'ın ve Michael Schoenhals'ın 2006'daki anti-komünist çalışması *Mao'nun Son Devrimi*'dir (s. 151). Ancak kullanılan kaynaklar için o kitabın arkasına gittiğinizde, yalnızca belirsiz bazı söylentiler ve her tür ikinci ve üçüncü elden türetilmiş çeşitli anıları bulursunuz. Yazarlar, Mao'nun Ocak 1967'de yayınlanan ve "ülke çapında kapsamlı bir sınıf mücadelesi yılı" çağrısı yapan yetkili bir başyazıyı onayladığını kabul ediyorlar. Burada gündemde olan şiddetli bir "iç savaş" değil, "çok yönlü sınıf mücadelesidir": Yani Mao'nun gerçekten çağrı yaptığı şey, kapitalist yolcuları (ve daha önce anlattığım gibi) siyasi yöntemlerle devirmek ve yenilgiye uğratmaktır.

Daha İleri Bir Okuma İçin:

- [Faşistler ve Komünistler: Birbirinin Tamamen Karşıtı Ayrı Dünyalar | Yeni Komünizm \(yenikomunizm.com\)](#)
 - [Bildığınızı Düşündüğünüz Şeyi Bilmiyorsunuz: Komünist Devrim ve Kurtuluşa Giden Gerçek Yol: Tarihi ve Geleceğimiz | Yeni Komünizm \(yenikomunizm.com\)](#)
-

Komünist Manifesto'dan BASICS'e İnsanlığın Komünist Devrime Duyduğu İhtiyaç Aynı Yakıcılıkla Devam Ediyor

Editörün Notu: Aşağıdaki makale, yeni komünizm taraftarı bir okurumuzdan gelmiştir. Yeni Komünizmin mimarı Bob Avakian'ın geçtiğimiz aylarda Türkçe'ye de kazandırılan *Basics* çalışmasının önemini irdeleyen bir yazıdır. Okurlarımızın dikkatine sunarız.

19.yüzyıl Sanayi Devrimi ile birlikte Batı Avrupa'nın ekonomik ve sosyal düzeni çok radikal bir şekilde değişmişti. Bundan öncesinde teoride (en bilinen ütöpik sosyalistler Owen, Fourier, St. Simon ve radikal Protestanlar olan Digger hareketi) pratik anlamda ilk uygulayıcılardan sayılabilir) bilimsellikten uzak, kapitalizmin gelişimini ve toplumun sınıflara bölünmüşlüğünü analitik bir şekilde ortaya koyamayan, sezgiler, algılar ve tabii ki inançlarla örölü bir şekilde ifadesini bulmuştu.

Ancak bütün bu düşüncelerin olgunlaştırılmaları, bilimsel bir zemine oturtulmaları gerekiyordu ki, henüz şafağında olan komünist hareket daha varolmayan kalbine kavuşsun. İşte Marx ve Engels'in, ütöpik sosyalizmden bilimsel sosyalizme geçişleri, bundan önceki teorik ve pratik faaliyetleri sentezleyerek, yoğun bir çalışma ile bilimin eleğinden geçirmeleri 1840'lı yıllarda başladı ve Batı Avrupa'nın fokur fokur kaynadığı 1848 Devrim'inin arifesinde temel çizgilerle, basit ama yoğun ve uluslararası komünist hareketin tarihinde uzun bir süre iz bırakacak olan *Komünist Manifesto* böylece ortaya çıkmış oldu. Diyalektik özellikteki bir tarihsel materyalizm ile tarihin gücünü arkasına alan Marx ve Engels, sosyalizm davasına böylelikle bilimsel bir zemin kazandırmış oluyorlardı.

Genç Marx ve Engels, *Komünist Manifesto* ile bilimsel komünizmin temellerini atıyorlardı. Tarihsel materyalizm, kapitalizmin nitelikleri, sınıflı toplum ve sınıf mücadelesi ve komünist bir devrimin neden enternasyonal bir temelde olması gerektiği gibi noktalar üzerinde duruyorlardı. Daha sonraki yıllarda devamlı başka dillere çevrilecek ve çevrildiği dillerdeki yeni baskıları kitaba eklenen ön sözler ile kalınlaşacaktı. Bütün bunların ışığında *Komünist Manifesto* bilimin progresif yapısı çerçevesinde devamlı olarak gelişiyor ve değişiyordu. Ancak bütöncöl bir devrimci strateji sunmuyordu, nitekim amacı da bu değildi.

Bilimin kurucuları, tali denebilecek hatalarıyla birlikte böylece ilk kez komünizm bilimini sahneye çıkartmışlar ve ömürleri boyunca da onu ilerletmeye devam etmişlerdi, sosyal bilimlerin her alanında araştırmalara konu olacak, bilimin ilerleyişinde temel bir çizgi tayin edecek ve daima önemli olacak bir *librum rubrum* kırmızı kitap tarih sahnesindeki yerini böylelikle almış oluyordu.

Komünist Manifesto'nun farklı dillerde baskıları...

Komünist Manifesto'nun yayınlanışından 116 yıl sonra, bu kez 1964'te Çin Halk Kurtuluş Ordusunun düzenli yayın organı olan *HKO'nun Günlüğü*, bir konferansa katılan delegelere Mao Zedong'dan yapılmış 200 alıntının, 23 konu başlığı altında birleştirildiği bir eser tanıttı. Tanıtılan bu eserin adı *Başkan Mao'dan 200 Alıntı* şeklindeydi. Delegelerin önerisi üzerine alıntılarının sayısı 267'ye, konu başlıklarının sayısı ise 25'e çıkartıldı. Çok daha sonra popüler adıyla *Kızıl Kitap* ya da *Küçük Kırmızı Kitap* olacak eserin adı o gün basit bir

değişiklik ile *Başkan Mao'dan Alıntılar* olarak değiştirildi.

1965 yılına gelindiğinde Parti ve ordu içerisinde eğitimde kullanılması planlanan kitabın içeriği iki kat genişlemiş, alıntılarının sayısı 427'e çıkmış ve kitabın birinci sayfasına *Komünist Manifesto*'dan bir alıntı koyulmuştu, yarım sayfayı kaplayan bu alıntı; kalın kırmızı harflerle yazılmış **“Dünyanın bütün işçileri, birleşin!”** sloganıydı. 1965 yılının sonuna gelindiğinde ÇKP (Çin Komünist Partisi) Merkez Komitesi kitabın basımını ve dağıtımını onayladı, ordu için eğitim kitabı olarak düşünülen bu kitap Kültür Devrim'inin simgelerinden birisine dönüşerek itibarı sınırları aşmak üzereydi.

1949 yılında devrim öncesi okuma-yazma bilmeyenlerin oranının %80 olduğu ülkede Kültür Devrimine gelindiğinde nüfusun %99'u zorunlu eğitimden geçmişti ve şimdi hedef %99'unun bu esere ulaşmasıydı. Eyalet yönetimleri, belediyeler ve ülke boyunca bütün özerk bölgelerde yüzlerce yeni matbaa kurulmuş, daha 1966 yılına gelindiğinde bu kırmızı kitap Çin basımevlerinin ve matbaalarının üretim sınırlarını zorluyordu.

1970 yılına gelindiğinde kitap halk kitleleri ve uluslararası arenada o kadar rağbet görmüştü ki yayınevlerinin depoları piyasaya süremedikleri milyonlarca ideolojik eserle dolmuştu. Kadınların ayaklarına bağlanan kelepçelerden, parayla evlendirmelere, memurların yüceltilmesinden, ‘‘üstlere’’ sorgusuz sualsiz itaate kadar bin yıllık gerici köklü geleneklerin etkisi altındaki bir halk; ellerinde bilimsel teoriyle köhnemiş bütün kurumlara karşı başkaldırıyordu.

Evet ellerindeki; komünizm biliminin geldiği son aşama olan, bilimin nitel anlamda ilerletildiği, o dönemki ifadesi ile *Mao Zedong Düşüncesi*, sonrasında ise *Maoizmdi*. Kitlelerin ellerindeki alıntılar sadece alıntılar olmaktan çok daha fazlasıydı. Onlar devrimin özneleri olarak bürokrasiyi de, yozlaşmış memurları da, revizyonistleri de gerici düşünceleri de teşhir ederken ellerinde bu kitap vardı, ellerinde bilim

vardı. Yüz yılı aşkın süredir gelişmekte olan karmaşık teori, bilim kitlelerin eline geşmişti ve onlar tarafından öğrenildi, özömsendi ve güçlü bir mücadeleye aracına dönüştü.

Kızıl Muhafızlar bir mitingde "Başkan Mao'dan Seçme Sözleri" okuyorlar. 1966, Pekin. Kaynak: Evrensel Tarih Arşivi

1871 Paris Komünü ile başlayan komünizmin birinci dalgası böylece 1976 yılında Mao'nun ölümü ve karşı devrimin gerçekteştirdiği darbe ile kapanıyordu. Nitel anlamda pek çok zorlukla başa çıkarken özgürleştirici de birçok deneyime kapı aralayan ''komünizmin birinci dalgası'' 1990'lı yıllar ile birlikte tarihin çöplüğüne atılmak istendi, saldırılar

başlamıştı; “Totaliter” rejimler demokrasi kırbacıyla dövölüyor, Marksizmin bilimsel olma ‘‘iddiasının’’ gerçeği yansıtmadığı söyleniyor, “kişi kültleri” açıklanıyor ve bu “karanlık çağ” lanetleniyordu. Bütün bu saldırıların üstüne Peru’da ve Nepal’de yaşanan iki ağır yenilgi ve acı deneyimlerle birlikte “artık tartışılacak bir şey yoktu”.

İnsanlığın karşılaştığı devasa problemler karşısında bize sunulan acınası reform önerilerini kabul etmeliydik. Polis tarafından sistematik bir şekilde katledilen Siyahi halkın katledilmesini önlemek için polislerin üstüne kamera takılmalı ve temsilci olarak daha çok Siyahi lider seçilmeliydi... Gezegенimizin yüzleştığı korkunç çevre tahribatı ve yağma, kişisel atıklarımızın geri dönüştürölerek, organik besin tüketerek ve hatta “yeşil” bir kapitalizm ile çözülecekti! Dünyadaki 42 kişinin insanlığın yarısı kadar serveti olması ise, basit bir dağıtım sorunuuydu sadece... Öte yandan bilim rafa kaldırılmış, tali hatalar sistematikleştirilmiş, Maoizm ikiye bölünmüş ve tersine dönmüştü. Ancak her şey değişebilirdi... Şayet...

Şayet komünizm yeni bir aşamanın başlangıcına uyanıyordu. Devrimci Komünist Parti ABD’nin önderi ve yeni komünizmin mimarı olan Bob Avakian, hem komünist hareketin daha önceki dönemde içerdiği yöntem ve yaklaşımların kuvvetli yönleri ile sınırlarını irdeleyerek, hem de sürekli geriye dönüp bu deneyimleri daha da kazarak, bunları farkı yollarla inceleyerek tam olarak bir sonraki seferde daha iyi yapmamız için gerekli olanı buluyor, komünizmin kendi bilimsel metot ve yaklaşımına ters düşen yanlarından radikal bir şekilde kopuyordu ve bunu yaparken komünizmi bir bilim olarak nitel anlamda ilerletiyordu. Böylelikle insanlığın ve dünyanın karşı karşıya olduğı çelişkilerin çözülebilmesi için ihtiyacı duyulan komünist devrimin yeni bir aşaması için temelleri ve hareket noktası ortaya çıkmış oluyordu.

Ancak bilimsel teoriyi değeri dünya çapında kabul gören bir seviyede geliştirebilmek ve karmaşık teoriyi bileşenlerine

ayrıştırarak geniş dinleyici kitlesinin erişebileceği halde sunabilmek arasındaki keskin bir çelişki vardı. İşte bu noktada Bob Avakian'ın önderliği ve yeni bir *librum rubrum*, kırmızı kitap ortaya çıkıyordu: **BAsics**.

BAsics, Avakian'ın 30 yıllık eserlerini yoğunlaşmış bir şekilde, bileşenlerine ayırarak komünizmi güçlü ve canlı olarak, yeni bir devrimci dalga yaratabilecek bir biçimde ortaya koyuyor. Yeni komünizmin bileşenlerinin en yoğunlaşmış biçimi olan kitap, kitlelere karmaşık devrimci teorinin doğru bir şekilde ulaştırılmasında, propaganda ve ajitasyonun doğru bir şekilde yapılmasında bir "el kitabı" işlevi görüyor. Lakin bir kişinin *BAsics*'te yazanları anlaması ve temel anlamıyla dersler çıkartabilmesi için akademik bir eğitime ihtiyacı yok. *BAsics*'te yer alan analogiler, kompleks meseleleri yalın ve özlü bir şekilde analiz edebilmeyi sağlıyor, dolayısıyla *BAsics* bu yönde tasarlanmış bir eser olma özelliği ile dikkat çekiyor.

BAsics'in otobüs ile halk kitlelerine tanıtımı turundan.
Fotoğraf: Li Onesto

BASics'in içindekilere bakacak olursak, burada dünyayı temel ve anlamlı bir şekilde değiştirmek isteyen birinin cebelleşeceği çok temel meseleler olduğu görülecektir. “Devrim Yapmak” bölümünden “Dünyayı Anlamak” bölümüne “Ahlak, Devrim ve Komünizm” bölümüne kadar bütün bu bölümler en temel yönelim ve ahlak meselelerini olabildiğine geniş ama bir o kadar da yoğunlaştırılmış bir biçimde ele alıyor.

Trayvon Martin isimli Siyahi gencin katledildiği Sanford'ta, yerleşim yerinin sakinleri *BASics* 1:13'ün yazılı olduğu levhaları kaldırıyorlar: *“Burada veya herhangi bir yerde yaşamı sonlanmış, kaderi damgalanmış, genç yaşta ölüme sürüklenmiş veya sefil bir yaşama, vahşete maruz bırakılmış, henüz doğmadan sistem tarafından alın yazıları belirlenmiş ve yok sayılmış genç kuşaklarımız bulunuyor. Bütün bunlara artık yeter diyorum.”*

Karşıma çıkan veya çıkartılan ‘‘Reform mu, Devrim mi?’’, “Devrimcilik zaten bir tür inanç değil midir?” gibi sorulara

anlařılabilir, tutarlı cevaplar veriyor. Bunu yaparken hem kitlelerin yerleřik dūřünūř biçimleriyle mūcadeleye giriřiyor, komūnizmin bilimselliğinden kesin olarak tevazu göstermiyor ve sonuna kadar bu bilimi savunuyor, fakat aynı zamanda da bu yönelim meselelerini de son derece anlařılabilir kılıyor.

0 halde kitabın kendisinin de belirttiğii gibi şunu söylemekte fayda var:

BAasics'i bilmiyorsanız, dūnyayı değiiřtiremezsiniz!